

“STRATEJİK DERİNLİĞİN” DERİNLİĞİ!..

-20.YÜZYIL’ DAN 21.YÜZYIL’A KÜRESEL PARADİGMA DEĞİŞİMİ VE “STRATEJİK ZİHNİYET”İN EVRİMİ-

Münir Aktolga
Ocak 2015

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ:NEYİ TARTIŞIYORUZ, İŞİN ÖZÜ NEDİR?	3
TARİH NEDİR?	8
“STRATEJİ” NEDİR, TARİHSEL OLARAK SAHİP OLUNAN BİR “STRATEJİK ZİHNİYET”İN ANLAMI NEDİR?	11
BARBARLARLA MEDENİYETLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER, “STRATEJİK ZİHNİYET” VE TARİHSEL DEVRİM DİYALEKTİĞİ	19
ALLAH OSMANLI’YA, “YÜRÜ YA KULUM” DİYORDU!	23
OSMANLI’NIN TARİHSEL DEVRİM GÜCÜ KİMLERDEN OLUŞUYORDU.....	25
FÜTUHATLAR ZİNCİRİ	26
İSTANBUL’UN FETHİ VE OSMANLI-BİZANS ETKİLEŞMESİ.....	28
BU SİSTEM NASIL BİR SİSTEMDİR, “STRATEJİK ZİHNİYETİMİZİN” EVRİMİNE DEVAM!.....	31
YAPI VE VAROLUŞ İNSTANZI-KİMLİK	35
“STRATEJİK ZİHNİYETİMİZİN” EVRİMİ AÇISINDAN “BATILILAŞMA” SÜRECİ!	36
“STRATEJİK ZİHNİYETİMİZİN” EVRİMİ VE CUMHURİYET	37
TEKRAR DAVUTOĞLU, KÜRESEL DİNAMİKLER VE “STRATEJİK DERİNLİĞİMİZ”!.....	39
DIŞ DİNAMİK-İÇ DİNAMİK MESELESİ, “STRATEJİK DERİNLİĞİMİZ”-“STRATEJİK ZİHNİYETİMİZİ!	46
“STRATEJİK DERİNLİĞİMİZİN” DERİNLİĞİ!	48
PEKİ O ZAMAN NE YAPMAK LAZIM?.....	50
ŞİMDİ SIRA GELDİ, BÜTÜN BU ELEŞTİRİLERDEN SONRA NEDEN HALÂ AYNI NOKTADA, “ELEŞTİREL DESTEK”, YA DA “EVET, AMA YETMEZ” NOKTASINDA DURDUĞUMUZA?.....	51

ÖNSÖZ

Bir süredir Davutoğlu’nun “Stratejik Derinlik” adlı kitabıyla boğuşuyorum! Elimdeki okuduğum kitabı bir görseniz, neredeyse altını çizmedik, kenarına not düşmedik sayfası kalmadı!

Sonunda bu çalışma çıktı ortaya..Ama öyle görünüyor ki, sadece bir kitap eleştirisi olmadı bu, onun çok ötesine geçtiğimizi sanıyorum! Konu o kadar geniş ve kapsamlı ki, çalışma boyunca Türkiye toplumunun tarihsel gelişme süreciyle ilgili daha önce yaptığım bütün diğer çalışmaların neredeyse bir özetini yapmak zorunda kaldım!. Çünkü, “stratejik derinlik” kavramını ele alırken tarihsel olarak belirli bir coğrafyaya yayılan maddi varoluş diyalektiğimizin derinliklerine inmek, “stratejik zihniyetimizin” oluşumunu ve evrimini ele alırken de dünkü ve bugünkü maddi varoluş diyalektiğimizle dünyayı kavrayışımız arasındaki ilişkiyi-farkı ortaya koyabilmek gerekiyordu..

Bu çalışmaya ilişkin bir diğer nokta da şu: Denebilir ki, Kitap -“Stratejik Derinlik”- aşağı yukarı AK Parti iktidarıyla yaşıt; yani kitapta yer alan görüşler yeni değil. Peki neden daha önce değil de ancak şimdi eleştiri konusu yapıyorsun bunları?

Hemen şunu söyleyeyim; bu, bir gazete ya da dergi için yapılan, ısmarlama, herhangi bir kitap eleştirisi çalışması değil! Ya da ne bileyim, bir akademik çalışma falan da değil!. Hani,

Davutoğlu Şimdi Başbakan oldu ya, bu nedenle, kitap da yeniden gündeme geldi, “ben de artık birşeyler yazayım” diyerek de oturmam çalışmanın başına!..

Herşeyden önce, çalışma süresince Davutoğlu’ndan çok Şeyler öğrendiğimi itiraf etmeliyim!..Çünkü, Davutoğlu’nun kitabı-“Stratejik Derinlik”-öyle rasgele bir kitap olmadığı gibi, Davutoğlu’nun kendisi de zaten tesadüfen Erdoğan tarafından başbakan atanan birisi değil!. Bir kere, 20.Yüzyıl’ın uluslararası ilişkiler sistemini-bu zeminde gelişen politikayı-denge politikalarını-falan çok iyi biliyor o!. Ayrıca çok iyi de bir akademisyen..

Bunun dışında Şunu da söylemem gerekir ki, eğer bu kitapta yazılanlar- söylenenler geride kalan yüzyılın gerçekleri iŐıđında-20.Yüzyıl paradigmasının geçerli olduğu koŐullarda-söyleniyor-yazılıyor olsalardı eminim ki bunlar o zaman çok daha etkili olabilir, belki bu durumda Davutoğlu da “emperyalizme karşı milli mücadele” anlayışı içinde el üstünde tutulan bir lider konumuna gelebilirdi!..Ne var ki, olaya bugün bulunduğumuz noktadan (21.Yüzyıl gerçekleri açısından) bakınca malesef onu ancak AK Parti’nin evrimi sürecine ilk on yılın sonundan itibaren adım adım damgasını vurmaya başlayan yarı hayalci-nostaljik, yarı ideolojik bir duruŐun temsilcisi olarak görebiliyoruz!..

AK Parti ve Türkiye açısından o ilk on yıl, küreselleşme dinamiklerinin de itmesiyle tamamen doğal bir Şekilde, “eskinin” içinden “yeninin” çıkmaya başladığı bir süreçti. Ben, bunun, Türkiye toplumunun tarihsel gelişim diyalektiğine uygun birŐekilde “tereyağından kıl çeker gibi” sessizce gelişen bir burjuva devrimi süreci olduğunu söyleyerek, onu daha ilk günlerden itibaren destekledim.

Ancak tabi toplum sözkonusu olduğu zaman doğum olayı öyle hemen bir anda olup biten birşey olmuyor!. İnişli çıkışlı bir süreç bu. Alın bir Fransız Devrimini; Almanya’da, hatta İngiltere’de burjuva devrimlerinin gelişme sürecini, bunlara bir bakın!..Yüzyıllara yayılmış süreçler bunlar. Yani öyle iktidarın burjuvazi tarafından alınmasıyla falan bitmiyor iş!. Bazan geri dönüşler de oluyor!. “Devrim” ve “karşı devrim” süreçleri uzun yıllar içiçe bir gelişme izliyorlar. Sonucu da, her zaman (bizim “devrim” deyince bundan anladığımız Şekilde!..) “bir sınıfın diğerini yok etmesi” olayı falan belirlemiyor!.. Devrim, çoğu yerde, (burjuvazinin feodalleri-bazen satın alıp sistemin içine entegre etmesi esasına dayanan) bir tür “uzlaŐmayla” neticeleniyor!..Bizde tabi, Batı’daki gibi öyle karşı tarafta duran bir feodal sınıf falan yok, onun yerini alan (Şimdilerde iktidarı elinden alınmış) bir Devlet sınıfı var; bu nedenle, bakalım bizde nasıl sonuçlanacak bu süreç!..Sayın Erdoğan’ın, “danıŐmanlarının” tavsiyelerine uyarak (“paralellere” karşı “ittifak” arayıŐı içinde) Şu son zamanlarda 1938’e kadar olan sürece sahip çıkmasına falan bakarsanız, işin nereye varacağı bizde henüz daha belli değil!.

Dünyanın her yerinde, özellikle devrimin yükselme dönemlerinde, bazan kendine-kendi nefsine karşı olan aşırı güven duygusu ideolojik sapmalara neden olabiliyor. Bu durumda amacın, önündeki üzümlü yemek olduğu unutulurak, “illa da illa” bağcıyı dövme duygusu öne çıkıyor!! Ya da, yaşanılan dönemin paradigmasına uygun bir Şekilde ideoloji ihracı süreci gündeme gelebiliyor!..Bütün bunları Batı’daki örneklerde daha önce hep gördük!..

Şu son zamanlarda AK Parti’nin rotasında da buna benzer gel-gitlerin oluŐmaya baŐladıđını görüyoruz!. Ben bunu, daha ilk iŐaretleri oluŐmaya başladığı andan itibaren farkederek olayın daha o zamanlar altını çizmeye çalıştım!. Bunun “ideolojik bir virüs” olduğunu söyleyerek, kendine karşı olan aşırı güven duygusunun, eğer önü alınmazsa, bilişsel kimliğin yerine göz dikebileceğini anlatmaya çalıştım hep! Ama tabi “güç” meselesi bu, öyle söylemeyle falan olmuyor! Süreç, yükselmeye başlayan bir sınıfın-Anadolu burjuvazisinin-kendi nefsiyle-egosuyla-gelişme diyalektiğine bağlı olarak ortaya çıktığı için, öyle kolay kolay bunun önüne durulamıyor (çünkü, toplumsal düzeyde bir tür ergenlik dönemi rahatsızlıkları bunlar!). **Sonunda, iş bugün öyle bir noktaya geldi ki, bu süreç, “tencere yuvarlanır kapağını bulur” misali, Davutoğlu’nun akademik bir çalışma olarak ürettiği teorik çerçeveye sahip çıkararak cup diye onun içine oturmaya başladı!.**

Bu değişimi en açık bir şekilde Erdoğan'ın gelişiminde görebilirsiniz. Neredeyse, adım adım başlangıçtaki Erdoğan gitti, onun yerine (bir takım kerameti kendinden menkul danışmanların ve köşe yazarlarının da yönlendirmesiyle) Davutoğlu'nun ideolojik çerçevesini çizdiği duruğu hayata geçirmeye çalışan başka bir Erdoğan geldi!..Bunu, gene her zaman kullandığımız o doğum metaforuyla şöyle açıklamaya çalışalım: Tam o kabuklar kırılıpta civcivin doğumu gerçekleşirken (devrimci dalganın gücü ideolojik takıntılar nedeniyle eşiği açmaya yetmediği için, ve de tabii, süreç bilinçdışı bir şekilde geliştiği için) olay birden yörüngesinden sapmaya, eskinin içinde kalarak onu "restore etmeye" yöneldi!. Daha önce, "yeni" ile "eski" arasına niteliksel bir çizgi çekilmeye çalışılırken, bir de baktık olay, "nasıl olsa artık bizim elimizde" denilerek, varolan eski yapıya- Devlete- sahip çıkmaya, "stratejik derinliğimizle" allayıp pullayarak, "stratejik bir zihniyetle" onu "restore" etmeye- çağa uygun hale getirmeye yöneldi!. Son iki yüz yılda yaşanılan süreç eleştirilirken, bunun topyekün bir yok sayma anlamına gelemeyeceği, buradaki "inkarın" diyalektik anlamda bir inkar olması gerektiği anlaşılamadı!..**"Yeni Türkiye'nin", ancak, eskiden beri varolan sistemin içindeki birbiriyle çelişkili iki kültürel yapının çatışması sonucunda ortaya çıkabilecek bir sentez olacağı gerçeği yeterince anlaşılamadı. Farklılıkların bir zenginlik olduğu, Türkiye toplumunun Doğu-Batı etkileşmesinin bir sentezi olarak kendini yeniden üretmekte olduğu gerçeği, bir anda, "eskiyi restore etmeye", böylece yüz yıl önce bırakılan yerden sil baştan yeniden başlamaya dönüştü!.**

Evet, devrim bir yol ayırımına geliyordu. Bir yanda, içinde bulunulan küresel dünyanın yeni paradigması, buna uygun bir gelişme diyalektiği, diğer yanda ise, 20.yüzyılın "yükselen" bir kapitalist ülkesinin önüne çıkan yol-ve fırsatlar anlayışı!.. Sistemin bütün yapısal sorunlarını, "cari açık" sorununu, "enerji sorununu" falan da birlikte düşünürseniz, Davutoğlu'nun kitabında sunduğu çerçeve-"atalarımızdan bize miras kalan" "stratejik derinliğimiz" anlayışı- Anadolu burjuvalarına çok çekici geliyordu! Öyle ya, bir yanda, bilgi üretimine dayanan, ama doğru dürüst bir eğitim sistemimiz olmadığı için daha nasıl olacağı bile pek bilinmeyen bir süreç vardı, öte yanda ise, Davutoğlu'nun deyimiyle "jeopolitik"- "jeokültürel"- "jeoekonomik" olanaklar falan derken burnumuzun dibindeki Ortadoğu hazineleri!..E, "buralar zaten bize ait değil miydi zamanında"!?.."Osmanlıyı bölerek bizim elimizden zorla alınmamışmıydı buralar"!?.."Madem ki şimdi şartlar değişmeye başlamıştı, o zaman niye tekrar bu mirasa-buralardaki doğal kaynaklara falan da- sahip çıkmayacaktık ki"!..İşte yavaş yavaş bu mantık öne çıkmaya başladı! Ne diyelim, haydi hayırlısı!..

Çok ilginç bir durum! Aslında, AK Parti'nin o ilk on yılında katedilen mesafeyle Türkiye gerçekten de Davutoğlu'nun bahsettiği "stratejik derinliğimizi" 21.Yüzyıl yöntemleriyle yeniden keşfetme-ve de fethetme- yönünde çok önemli mesafeler katederek ilerliyordu!. Yeni tipten bir "stratejik zihniyetle" -21.Yüzyıl paradigmasına uygun bir vizyonla-etrafına adeta ışık saçan bir Türkiye çıkmıştı ortaya!. Türkiye, Ortadoğu'dan Kafkaslara, ve daha ötelere kadar gelişmekte olan bütün ülkelere bir "model ülke" olarak gösterilmeye başlanıyordu. Bunun da ötesinde, sıradan insanlar olaya bu gözle bakmaya başlamışlardı. Yani, hayatın gerçekleri ve 21.Yüzyıl'ın dinamikleri zaten Türkiye'yi alıp bir yere koyma yönünde gelişiyordu.

İşte, ideolojik virüs tam bu noktada girmeye başladı devreye!.Öyle ki, o andan itibaren artık olanları-yapılanları hep kendi nefsine maletmeye, "vay anasına ben ne imişim" demeye başlıyorsun; ve de buna bağlı olarak hapı yutuyorsun tabii!..Bizim başımıza gelenler de buna benziyor galiba!..Ama, karamsar olmaya gerek yok..hele şu yazıyı sonuna kadar bir okuyun bakalım, siz de aynı kanıda olacak mısınız!..

GİRİş:NEYİ TARTIşIYORUZ, İşİN ÖZÜ NEDİR?

Bu konuda daha önce yazdığım bir makaleye¹ şöyle başlamışız:

¹ <http://www.aktolga.de/a57.pdf>

".. 2014 yılı, birinci dünya savaşının yüzüncü yıldönümü. Bugün Ortadoğu'da yaşamakta olduğumuz bütün sorunlar bu savaşın neticeleri. Bu savaşın sonucunda hepsi de Osmanlı toprağı olan ve belli bir uyum içinde bir arada bulunan kavimlerden birer ulus devlet yaratılarak bölge paramparça edildi. Her bir parça bir Avrupalı büyük devletin nüfuz alanı olarak paylaşıldı.."²

Gene aynı makalede Davutoğlu'ndan yaptığımız alıntı ise şöyle devam ediyordu: "Bundan bir kaç sene önceydi, Yüce Meclisimize bizim politikalarımız dolayısıyla bir gensoru verilmişti ya da bir bütçe görüşmesiydi. Anamuhalefet partisi milletvekillerinden, ismini zikretmeyeyim, birisi kalktı ve benim Kudüs'le ilgili bir ifadem üzerine 'Niçin Kudüs'le bu kadar ilgileniyoruz, neden Araplarla, İsraililerin arasına giriyoruz, neden Kudüs'ü bu kadar öne çıkarıyorsunuz, risk alıyorsunuz?' dedi. Hala hatırımdadır. Şimdi ona verdiğim cevabı bir kez daha burada zikrediyorum. Kudüs'ün son özgürlük dönemi bizim dönemimizdir. Kudüs bize Hazreti Ömer'in emanetidir. Kudüs bize Yavuz Sultan Selim'in, Kanuni Sultan Süleyman'ın emanetidir. Kudüs bize son Osmanlı askerinin emanetidir. Herkes unutsa Kudüs bizim davamızdır, bizim davamız olmaya ebediyen devam edecektir. Kimse bir Türk'e dönüp de 'Kudüs senin davan değildir' diyemez.."

Davutoğlu kitabında, Kudüs'ün yanına Balkanlar'dan Kuzey Afrika'ya ve Kafkaslar'a kadar olan Osmanlı'nın hinterlandı-arka bahçesi- diğer bölgeleri de katarak Kudüs için söylediklerini bütün bu alanlar için de tekrarlıyor. Yani, demek istiyor ki, bu bölgeler, bu bölgelerde yaşayan halklar hep bize ata yadigarıdır. Buralar için biz bir dış faktör-dış dinamik unsur değiliz (bu nokta çok önemli, bu konuya daha sonra tekrar döneceğiz). Bütün bu coğrafyada belirli bir tarihi hep birlikte yaşadık. Varoluşumuzun "stratejik derinliğini" birlikte oluşturduk. Bizi birarada tutan "stratejik zihniyetimiz" de bu zemin üzerinde ortaya çıktı..

Sonra, Birinci Dünya Savaşıyla birlikte bu "birliğimiz" dış güçler-batılı emperyalist ülkeler-tarafından parçalandı. Arkadan gelen İkinci Dünya Savaşı ve onu takip eden Soğuk Savaş dönemi boyunca da belirli bir statüko içinde kalarak bize biçilen yerde yaşamı devam ettirme mücadelesi vermek zorunda kaldık. Ama şimdi durum değişmiştir. Soğuk Savaş döneminin iki kutuplu dünyasının yerini alan çok kutuplu yeni bir dünya bize tekrar eski "stratejik derinliğimizi" hatırlatıyor. Ruhumuzun derinliklerinde hiç kaybolmadan yaşayan "stratejik zihniyetimiz", etrafındaki kabukları parçalayarak bize yeni ufuklar açmaya başlıyor!..

Olay bu! Davutoğlu'nun kitabında işlediği dünya görüşü bu!.. Aslında herşey çok açık sanıyorum!. Aynı bakış açısını sayın Erdoğan da dile getiriyor her fırsatta..

Peki sonuç ne? Tamam, Birinci Dünya Savaşı Osmanlı gerçeğini ortadan kaldırdı. Onun yerine bizde batılı normlara uygun bir Osmanlı Cumhuriyeti kurulurken, öteki parçalarda da tarih sahnesine gene buna benzer oluşumlar ortaya çıktı-çıkarıldı. Bütün bunlar açık, hepsi objektif, yaşanılmış birer vakıa bunların!. Bu durumda, aradan yüz yıl geçtikten sonra neyi tartışıyoruz biz şimdi? "Strateji", belirli bir hedefe ulaşmak için gerekli olan yol ve yöntemlere işaret ediyorsa eğer (ki öyledir), ulaşmak istediğimiz o hedef nedir bizim şimdi?

Yüz yıldan fazla bir süre dünyadan kopuk bir şekilde yaşamak zorunda kalmışsın sen, kendi kabuklarının içinde yaşanan zorunlu bir kış uykusu süreci bu. Bu arada köprülerin altından çok sular akmış tabi, dünya çok değişmiş. 20.yüzyılın "uluslararası sistemi"nin yanı sıra "küreselleşme" adı altında ulusal sınırların ötesine taşan başka

² <http://www.yenisafak.com/yazarlar/YasinAktay/nerde-islam-dunyasi-nerde-siyonizme-karsi-direnis-hatti/56843>

bir dünya daha doğmaya başlamış. Ama sen, uykudan uyanır uyanmaz, daha uyku sersemliğini bile üzerinden atmadan hemen gene o eski kadim kimliğine-bununla birlikte oluşan ve ruhunun derinliklerinde yatan “stratejik zihniyetine”- sarılarak 20.yüzyıl kalıntısı bir ulus devlet anlayışıyla kaldığın yerden itibaren tekrar eski yola devam etmeye çalışıyorsun!. Bu arada, mal bulmuş Mağribi gibi sarıldığın o antika kimlik anlayışlarının artık o eski dünyanın içinde kaldığının farkında bile değilsin! Yeni bir dünyada ilerleyebilmek için 21.yüzyıl paradigmasına uygun yeni stratejik derinliklere-stratejik zihniyetlere ihtiyaç olduğunu anlayamıyorsun henüz. Seni 20.yüzyıl statükosunun içine hapseden parçalamaya çalıştığın o kabukların gözle görülemeyen yanlarının kendi bilincine kadar uzandığını göremiyorsun!. Bu yüzden de birisi çıkıpta sana “stratejik derinliğimizin derinliğinden” bahsedince, 21.yüzyılın bu yeni yollarında yürüyebilmek için yeni bir stratejik zihniyete ihtiyaç olduğunu söyleyince, 20.yüzyıla özgü “güç formüllerinin” artık yetersiz olduğunu ortaya koyunca bunlar sana pek fazla birşey ifade etmiyor!.. Neden mi?

Evet, bugün biz öyle hemen bir kalemde, “bütün bunlar objektif gerçeklikler, olmuş bitmiş şeyler” deyip çıkıyoruz işin içinden, ama, çoğumuz için durum bu kadar basit ve açık değil!. Yani, son yüz yılda yaşananlar henüz daha çoğumuzun kafasında muhasebesi yapılarak bir yana konulmuş tarihsel gerçekler durumunda değil!. İşlenmemiş, hatta hiç dokunulmamış, hesabı görülmemiş travmatik olaylar bunlar!.

Bütün o “batılılaşma” süreci boyunca yaşananları bir düşünün!. O ittihatçıları, daha sonra da Kemalist cumhuriyet dönemini.. Bütün bu süreç boyunca bastırılan o duyguları, yok sayılan o kültürel kimlikleri düşünün!. Kafalarının bir tarafında halâ, savaşı kaybederek parçalanmış bir imparatorluğun mirasçıları oldukları “gerçeğini” muhafaza eden insanları getirin gözünüzün önüne..Bunlara bir de, bütün bu ruhsal durumların bugün yükselen bir sınıf olan Anadolu burjuvalarının ruh haline uygun geldikleri için güncellendiğini, aktüel hale getirildiğini ilave edin!..O zaman bir Davutoğlu’nun neyi temsil ettiğini, “restorasyon” derken ne demek istediğini, bir Abdülhamid’den , ya da Necip Fazıl’dan bahsederken ses tonunun neden değiştiğini, ruhunun derinliklerinden gelen bu duygusal tepkinin nedenlerini daha iyi anlayacaksınız. Bir yanıyla aslında toplumsal bir travma bu. Ama diğer yanıyla da, bu halkın çoğunluğunun tarihin derinliklerinde kaybolan kimliğini yeniden keşfe yönelik (reaksiyonla birlikte ortaya çıkan) bir tür kendi kendine toplumsal psikoterapi olayı!. Unutmayın, şimdiye kadar ikinci sınıf insan muamelesi görmüş bu insanlar şimdi daha yeni soruyorlar-sorabiliyorlar- kendilerine, “ne oldu, nasıl oldu da başımıza bunlar geldi bizim” diye! Tarihle-yaşananlarla, bunların sonuçlarıyla daha yeni yeni hesaplaşmaya, silkinip toparlanmaya, kendine gelmeye çalışıyor bu insanlar!

Davutoğlu’nun çözüm önerisi ortada: Tek çözüm yolunun “restorasyon” olduğunu söylüyor o. Bundan böyle bütün politikaların hedefinin kaybolan o şanlı geçmişimizi bir şekilde bize iade edecek bir "Restorasyona" yönelik olması gerektiğini söylüyor. Hiç kaybolmayan o “stratejik zihniyetimizin” bize gösterdiği yolda ilerleyerek “stratejik derinliğimize” uygun ata yadigarı bir zemini yeniden ihya edebileceğimizi-etmemiz gerektiğini- o kadim ruhu bugünün gerçekliğinde bir “Yeni Türkiye” anlayışıyla birleştirerek maddi bir zemine kavuşturmamız gerektiğini söylüyor!³.

İşte tam bu noktada ben de diyorum ki, tamam, bugünkü durumun nedeni gerçekten de o “paylaşım savaşı” ve daha sonra da onu takip eden dönemin yarattığı statükodur!.. Evet doğru, tarihsel evrim süreci saptırılmış bir toplumuz biz..yani, bir

³ <http://www.aktolga.de/a57.pdf>

toplum mühendisliği anlayışıyla akan suyun yatağı değiştirilmiş bu topraklarda, burası açık!.Bu nedenle, suyun akışının tekrar kendi-eski yatağına döndürülmesi anlamında toplumsal bir restorasyon sürecine ihtiyacımız var, bu noktada Davutoğlu'yla aynı görüşteyiz; ama o kadar!..Bu noktadan sonra yollarımız ayrılıyor! Çünkü, bana göre yeniden doğuş eskinin restore edilmiş şekli değildir!! Evet, yeni, eskiye sahip çıkarak onu “inkar” ederken onun içinden çıkar gelir; bu anlamda da onun kendi kendini üretmesinin sonucu olur, bu doğru. Ama, bu haliyle o, hiçbir şekilde, eskinin restore edilerek “modernleştirilmiş” şekli olmaz; onun diyalektik anlamda inkârı-devamı olur. Bunu, toprağa düşen bir tohumun hikâyesiyle kıyaslırsak eğer; “eski”, toprağa düşen o tohumsa, “yeni” de o tohumun diyalektik anlamda inkârı-devamı olan bitkinin, gene diyalektik anlamda inkârı-devamı olan meyvadır-ya da yeni tohumdur⁴..Yoksa, bir zamanlar toplum mühendisi İttihatçıların yaptıkları gibi, eski “devleti kurtarmak için” onu allayıp pullayıp “restore ederek” “Yeni Türkiye” falan yaratılamaz!!

Irmağın akışını tekrar eski yatağına kavuşturduğunuz andan itibaren daha ileriye doğru gelişme, ilerleme paradigması eğer içinde yaşanılan yüzyılın- 21.yüzyılın- dinamikleriyle yoğrularak yaratılamazsa o zaman bu yol bizi kaçınılmaz olarak tekrar 20.yüzyıl'ın “uluslararası sisteminin” içine hapseder! Çünkü, bir ülkenin aktüel “stratejik zihniyetini” belirleyen sadece onun geçmişte yer aldığı kadim ilişkiler, ya da “uluslararası sistem “ içinde oluşan “zaman ve mekan derinliği” anlayışı olamaz. İçinde yaşanılan maddi koşulların değişimiyle birlikte ortaya çıkan yeni paradigmlar yeni “stratejik derinliklerin”- “stratejik zihniyetlerin” oluşumuna da neden olurlar. Bu açıdan, bugün halâ geçmişe ilişkin o hayali-sanal zeminde durarak, olayları ve süreçleri geriye doğru hareket ettirerek çözemeyeniz artık problemi!. 20.yüzyıl'ın güçler dengesiyle oluşan statükoyu (bugün artık "yükselen bir güç" olsanız da) gene bir 20. yüzyıl gücü olarak eski durumu ihya edecek şekilde-geriye yönelik bir şekilde- çözemeyeniz!.

Çünkü artık başka bir dünya var ortada!..

Eskiden, sadece ulus devletler gerçeğinin-bunların arasındaki ilişki ve çelişkilerin-belirlediği bir dünya vardı ortada. Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanununa uygun olarak güçlenen ulus devletlerin dünya pazarlarında daha çok pay kapmak için varolan statükoyu temsil edenlerle savaştıkları bir dünya vardı; ama şimdi artık işler değişti, yok artık şimdi böyle bir dünya!. Eskiden paylaşım savaşları sermaye+ulus devlet gücüyle yürütülüyordu. Şimdi ise bu ittifak yok artık ortada!.Sermaye, ulus devlet kabuğunu kırarak, tıpkı kendi ördüğü kozasından çıkıp giden o kelebek gibi dünyanın dört bir yanına uçup gitmeye başladı!.Ulus devletler arasındaki çatışmalar sizi aldatmasın sakın!. Bunlar, eski dünyanın güçleri olarak, kendi varoluş koşullarını kurtarmak- iyileştirmek için didişip duruyorlar o kadar; ama artık treni kaçırdı hepsi de!..Bugünün paylaşım mücadelesi-buna artık dünya pazarlarında daha fazla yer kapma mücadelesi diyelim- ulus devlet gücünü arkana alarak girişilecek savaşlarla yapılmıyor! Daha iyi kalitede malı daha ucuza üreterek- rekabetle yapılıyor!. Bunun için de arkanda güçlü bir devlet aygıtına, onun topuna tüfeğine ihtiyaç yok!. Bilgi üretmeye, ürettiğin bu bilgileri üretim faaliyetinde kullanabilmeye ihtiyaç var!..Bu nedenle, gücünüzü eski dünya zemininde verilecek "anti emperyalizmle" karışık bir hegemonya-nüfuz mücadelesine harcamayın!! Tamam, “emperyalistlerin yarattığı sonuçlara karşı” duyulan tepki haklı bir tepkidir, bunu dile getirmek de bizim görevimiz olmalıdır, bu doğru, ama o kadar!..Ancak, bugün sadece bu türden tepki ve reaksiyonlarla problemi çözebileceğimizi, kaybolan o “şanlı

⁴ Eski “solcu” kafayla-diyalektik anlayışıyla-bu örneği bir yere koymanız mümkün değildir! “Yeni tohumla eski tohum arasında ne fark var ki, bunların ikisi de aynı DNA yapısına sahiptirler, bu yüzden de bu bir nitelik değişimi olayı değildir” der çıkarsınız işin içinden!..Halbuki evrim süreci ve olayı hiçte bu kadar basit değildir!.Bu konuda daha geniş açıklamalar için: <http://www.aktolga.de>

geçmişi” sadece bu türden 20.yüzyıl rüyaları görerek geri getirebileceğimizi düşünürsek yanılırız!.

Şimdi artık “stratejik zihniyetimizi” 21.yüzyıl paradigmasına göre yeniden üretebilmemiz, bütün gücümüzü üretici güçleri geliştirmeye vermemiz gerekiyor; “stratejik derinliğimize” dayalı ilişkilerimizi bu türden bir zeminde başka bir düzeyde geliştirmeye çalışmamız gerekiyor!.İşte size “stratejik derinliğimizin derinliği”! Hele bu yola bir yoğunlaşın, bakın o zaman göreceksiniz, eski dünyayı ayakta tutan o statüko kabukları nasıl parçalanıyorlar, toprakla tüfeklerle parçalamaya gücünüzün yetmeyeceği o kabuklar nasıl parçalanıyorlar!.

Soruyorum ben şimdi, var mı bu alanda önünüzde bir engel bugün, hadi cevap verin; siz daha iyi kalitede malları daha ucuza üretiyorsunuz da buna rağmen pazar payınızı geliştirmenize engel mi oluyorlar!! İşte mesele burada!..Hangi emperyalizm engelliyor sizi bugün üretici güçlerinizi geliştirme konusunda?. Yok böyle birşey değil mi! O halde nedir derdiniz!! “Tarihsel ve coğrafi derinliğimiz”, “stratejik zihniyetimiz” falan diyerek atalarımızın fetihçi geleneğine özenip öyle fazla bir toprağa-ya da nüfuz alanına- sahip olmak birşey ifade etmiyor ki bugün artık! Hani o, “bir çakıl taşı için bile kanımız canımız feda olsun” dönemi vardı ya, o dönem çoktan sona erdi!!..Bilgiye sahipsen, onu üretim faaliyetinde kullanabiliyorsan bütün dünya senindir bu yeni süreçte. 21.Yüzyıl’ın paradigması budur artık!. Alın işte size “hedef”se hedef, ve bu hedefe ulaşmak için gerekli olan “stratejik zihniyet”!

O ulus devlet sınırlarının önemi, bu sınırları genişletmeye yönelik o eski “stratejik zihniyet” anlayışları falan hep egemenlik sorununun ekonomik temelini oluşturan “ulusal pazar” soruyla ilişkiliydi..bitti artık bu dönem!..”Ulusal pazar” falan diye birşey kalmadı ortada!! Bakın Ülker’e, İngiliz devini nasıl satın aldı (!) Bakın Koç’a, dünyanın dört bir yanında-en son olarak da Tayland’da-fabrika kuruyor! Birkaç gün önce de “Borusan’ın” Amerika’da yapacağı yeni yatırıma ilişkin haber yer alıyordu gazetelerde! Bunlar sadece küçük örnekler! Artık sermayenin millisi-yabancıları diye birşey kalmadı! 21.Yüzyıl’da “stratejik zihniyet” böyle bir zemin üzerinde oluşuyor artık, “fetih savaşları” da böyle yapılıyor!! Hangi top ve tüfekte, hangi orduyla fethedebildirdiniz bir Ülker’in, bir Koç’un, Borusan’ın elde ettiği o mevzileri- o mülkleri!?..

Gelelim “stratejik derinliğimize”..Birinci Dünya Savaşı öncesi Orta Doğu’nun - ya da Balkanlar’ın - Osmanlı mülkü olmasını 21.yüzyıl kafasıyla bugün artık nasıl yorumlayacağımıza? Buraları, elimizden zorla alınmış (tekrar geri alınması gereken) VATAN TOPRAĞI olarak mı göreceğiz halâ? Davutoğlu’nun yeniden diriltmek istediği o eski “stratejik zihniyet” anlayışımızla "buralara Yavuz Sultan Selim Han’ın, Kanuni Sultan Süleyman’ın bize bıraktıkları miras" gözüyle mi bakacağız! Bu mudur, bu mu olmalıdır şimdi bizim yeni Türkiye anlayışımız?

Osmanlı buraları fetih yoluyla ele geçirmişti..O zamanların “fetih” anlayışıyla somutlaşan “stratejik zihniyetinin” altında antika tarihin akışını düzenleyen tarihsel devrim diyalektiği yatıyordu. İlkel komünal toplum içgüdüleriyle hareket eden atalarımızın sınıflı toplum gerçeğini temsil eden medeniyetlere karşı düzenledikleri fetih savaşlarının altında tarihsel devrim diyalektiği yatıyordu. Ama artık bu dönem çoktan sona erdi!! Şimdi, 21.yüzyıl’ın göbeğinde, bambaşka bir paradigma içinde yaşarken hala fetih yoluyla ele geçirilmiş olan o eski topraklar üzerinde “miras hakkı” iddia etmek ne anlama gelmektedir?

Bakın, siz istediğiniz kadar aksini iddia edin, istediğiniz kadar “stratejik zihniyetimize” uygun bir "anti emperyalist mücadele" anlayışı ortaya koymaya çalışın, "Osmanlı mirasına" sahip çıkmaktan bahsedin, bütün bunların tek bir anlamı vardır bugün! Evirsekte çevirsekte, sonunda bu işin ucu "yükselen" yeni bir ulus devlet gücü olarak (“jeokültürel” zemini falan bahane edip) Osmanlı’nın hinterlandı bu “jeopolitik”- “jeoekonomik” alanlara yeniden hakim olmaya, “ata mirası” falan diyerekten buralardaki doğal zenginliklere, petrole-doğal gaza sahip çıkma çabasına varır!..Yani, azıcık biti kanlanan bir ülkenin Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanununa göre, eski hesapları karıştırarak durduğu zemini genişletme-ya da eskiden sahip olduğu alanlara yeniden sahip çıkma- çabasına varır!..İşte tam bu noktada ben diyorum ki, bu duruş doğru değildir, buradan bir yere varamazsınız!. Bu duruş sizi "Dimiyad’a pirince giderken evdeki bulgurdan da olmaya " götürür!.

Nitekim de öyle oluyor! 21.Yüzyıl’ın ortasında, “stratejik derinliğimiz” falan diyerek antika bir “stratejik zihniyet” anlayışıyla yola çıkıp kendini halâ eski Osmanlı mülkünün mirascısı olarak görmeye çalıştığın sürece-yani, bu ülkelerde kendini bir dış dinamik unsuru olarak değilde onların iç dinamiğine dahil bir unsur olarak görmeye çalıştığın sürece- buralarda gelişen burjuva demokratik devrim mücadelelerine de zarar vermiş olursun. Bu nokta çok önemli!..Mısır’da ve Suriye’de özünde doğru yerde durmamıza rağmen yapılan hataların nedeni budur..”Tarihten gelen gücümüz, stratejik zihniyetimiz” bize yeter diyerek yola çıktığımız an iş bitiyor zaten, kaybetmeye mahkum ediyoruz kendimizi!. Çünkü, “stratejik derinlik” de “stratejik zihniyet” de her dönemde o dönemin koşullarına göre yeniden üretilmek zorundadır. Sen tutupta antika bir kimlikle-hatta 20.yüzyıla özgü bir kimlikle- 21.yüzyıl hedeflerine ulaşmaya çalışırsan sadece kendi kendini aldatmış olursun!. Eğer ulaşmak istediğin hedefe giden yollar değişmişse, sen istediğin kadar sübjektif iradi çabalarla kendine strateji izafe et, ne fayda!..

TARİH NEDİR?.

Daha önce toplumsal sistem gerçekliğini açıklarken, duygusal ve bilişsel anlamda bu sistemin elementi olan insanın, bir toplum yarattığı olduğu kadar, aynı zamanda toplum yaratıcısı olduğunu da söylemiştik⁵. Şimdi buna bir şey daha ilâve etmek istiyoruz: **Toplumlar gibi insanlar da tarihsel ürünlerdir..Ama onların kendi tarihleriyle olan ilişkileri pasif-edilgen bir ilişki değildir. Çünkü onlar, yani insanlar ve toplumlar, aynı zamanda, kendi tarihlerini kendileri yaparak varolurlar.**

Peki insanlar ve toplumlar neden tarihsel ürünlerdir? Bu soruya cevap vermeden önce isterseniz tarih nedir ona bir bakalım ve sorunun cevabını bunun içinde arayalım.

Tarih, geçmişte yaşanan ve bugünün içinden çıkıp geldiği olaylara ve süreçlere ilişkin kayıt altına alınmış bilgilerdir.. “İnsan tarihsel bir üründür” derken kastedilen de, onun kendi varlığıyla bu ilişkiler-etkileşmeler içinde, bunların bir ürünü olarak gerçekleşmesidir. Ama o sadece bu sürecin bir ürünü olarak varolmaz, o, aynı zamanda, sürecin içindeki etkileşmelerde yer alarak olayların ve süreçlerin (tarihin) yaratılmasında aktif bir unsur, bir oyuncu olarak da varolur. Yani o, hem sürecin (tarihin) yaratıcısı, hem de onun (tarihin) bir yaratığıdır.

Herşeyin başı, dönüp dolaşıp sonunda insanların ve toplumların çevreyle olan etkileşmeleri içinde kendi varlıklarını üretmelerine dayanıyor. Bu anlamda yaşam da bir “hayatta kalma kavgasından” başka birşey değil zaten. Çevreyle etkileşerek kendi varlıklarını üretmeye çalışan insanlar, bu işi yaparken, diğer insanlarla-toplumlarla da ilişki-etkileşme içine giriyorlar. Yani, insan toplumları arasındaki ilişki ve çelişkilerin kaynağı da hep gelip sonunda

⁵ <http://www.aktolga.de/t5.pdf>

insanların (çevreyle, doğayla etkileşim sürecine) hayatta kalabilme mücadelelerine dayanıyor. Dostluklar, düşmanlıklar, savaş ve barışlar bu eksen etrafında oluşuyorlar.

Ama insanlar ve insan toplumları bilişsel varlıklar oldukları için, bu işi yaparlarken hayvanlar gibi sadece çevrenin etkisine karşı bir reaksiyon oluşturarak dengeyi koruma çabasıyla yetinmiyorlar; üretiyorlar da. Üretmek ise planlı-bilinçli, devrimci bir faaliyettir. Üretim faaliyeti insanların doğayla etkileşmeleri süreci içinde, kendilerinin de bir parçası oldukları doğa'nın bilgisini yaratmaları, ortaya çıkarmaları süreci olarak da anlam kazanır. Her seferinde, ürettikleri bilgiye sahip çıkan insanlar sonra onu yeniden üretirler. Belirli bir bilgiyle çevreyi işleyerek üretirken "tecrübe" kazanmış olurlar. Bu tecrübeler de daha sonra yeni bilgilerin üretilmesinde işe yarar. Ama hafıza denilen şey, patates çuvalı gibi bir "bilgi deposu"da değildir! Üretilen bilgiler, toplumsal gelişme sürecine göre insanların ve toplumların belleğinde belirli "bilgi seviyeleri" oluşturacak şekilde depo edilirler. Öyle ki, her "bilgi seviyesi", bu bilginin oluşması için gerekli olan daha önceki bilgileri de içinde barındıracak şekilde, daha üst düzeyde bir basamağı temsil eder. Böylece, aradan binlerce yıl geçmiş de olsa, atalarımızın "sahip" oldukları bilgiler bizim sahip olduğumuz bilgi seviyelerinin içinde, onların alt basamaklarını, "ilk durumlarını" oluşturarak varlıklarını sürdürmüş olurlar. Bu şekilde hiç bir bilgi kaybolmaz; sadece, doğa'nın bilgisini üreten insan bilinci bunları oluşum sürecine göre düzenleyerek (optimalleştirerek) bugünkü seviyesine erişmiş olur.⁶

İnsanlar, neyi nasıl ürettiklerine bağlı olarak oluşan üretim ilişkileri içinde kendi varlıklarını ve nesillerini üretirlerken, aynı anda, bu üretim ilişkilerinin oluşturduğu toplumlar da gene kendi varlıklarını ve kendilerinden sonra gelecek toplum biçimlerini üretmiş olurlar. İşte, insanların bireysel ve toplumsal olarak içinde buldukları bu üretim sürecinin adına biz "tarihsel var oluş süreci" diyoruz.

Ama eğer, tarihsel var oluş süreci, insanların ve toplumların sahip oldukları bilgiyle kendi kendilerini üreterek gerçekleştirmeleri süreciyse, o zaman, bu sürecin her aşamasında onların sahip oldukları kimlik de (buna bağlı olarak ortaya çıkan "stratejik zihniyet" de) tarihsel olarak oluşan belirli bir bilginin o anki var oluş instanzı olarak kendini gerçekleştirmesinden başka birşey değildir. Burada "stratejik zihniyetten" kasıt, belirli bir kimliğin kendini ve içinde yaşadığı toplumu gerçekleştirme yolunda ilerlerken sahip olduğu varoluş fonksiyonu oluyor. Örneğin, tarihsel devrimci atalarımızın kimlikleri onların stratejik zihniyetlerinin oluştuğu içinde buldukları tarihsel devrim sürecindeki fonksiyonlarıyla birlikte oluşmuştur..

İnsan (ve toplum) belirli bir tarihin ürünü olduğu kadar onun yaratıcısıdır da dedik. Ama öyle ilginç ki, insanlar ve toplumlar oturup da önce belirli bir senaryoyu yazarak sonra da onu oynamıyorlar! Senaryo, oynarken "anında" yazılıyor! Oynayarak yazıyorlar, ya da yazarken oynuyorlar insanlar bu tiyatroyu! Bu da onların hem yazar, hem de oyuncu kimliğiyle birlikte gerçekleştirmelerini sağlıyor. Burada en fazla şu

⁶ Buna hemen bir örnek verelim: A ve B gibi iki nörondan oluşan basit bir sinapsı (nöronal bir devreyi) düşünüyoruz. Dışardan, bu sinapsta temsil edilen bilgiye yakın yeni bir bilgi geldiği zaman, paralel işlem yoluyla, bu bilgi gelir, söz konusu sinapsı bulur ve burada değerlendirilir. Ortaya çıkan yeni bilgi ise, ya mevcut sinapsın kuvvetlendirilmesi yoluyla onun üzerine, ya da, ek-yeni bir sinapsla eskisinin yanına inşa edilerek kayıt altına alınır. Bu şekilde, belirli bir olaya ya da nesneye ilişkin olarak üretilen bilgiler, zaman içinde oluşan belirli bir nöronal ağla temsil edilerek kayıt altında tutulurlar. Ama bu nöronal ağlar da beyinde öyle yamalı bir bohça gibi kalmazlar! Onlar da evrilirler. Beyin zamanla bunları kendi içinde onarıp bütünleştirerek-optimalleştirerek- amaca uygun hale getirir. Öyle ki, bir süre sonra, tek bir sinaps daha önce birçok sinaps tarafından temsil edilen bilgilerin hepsini birden temsil eder hale gelebilir..(www.aktolga.de 6. Çalışma)

söylenbilir: İnsanlar kendilerinin de bir oyuncu olarak yer aldığı kendi tarihlerini yazarken bunu ne kadar duygusal, ne kadar bilişsel bir bilgiye dayanarak yapıyorlar?. Bir adım daha ileri gidelim mi! Madem ki insan (ve toplum) tarihsel olarak oluşan bilginin belirli bir anın içinde kendini ifade ediş biçimidir-gerçekleştirmesidir, o halde tarihin kendisidir onlar; yani, tarihsel olarak oluşmuş ve maddeleşmiş bilgidir insanlar ve toplumlar.

Bir örnek verelim isterseniz!. Kendi tarihimizi ve toplumumuzu ele alalım. İçinde yaşadığımız toplum ve onun üyeleri-elementleri olarak her birimiz, tarihsel olarak oluşup gelişmiş belirli bir sürecin yaşadığımız anın içindeki maddeleşmiş biçimleri değil miyiz?. Her an ürettiğimiz varlığımız, tarihsel olarak üretilmiş-oluşmuş bir bilginin gerçekleşmesi, kendini yeniden üretmesi olduğundan, geçmişimiz dediğimiz süreç de, hem toplum, hem de bireyler olarak, şu anın içinde bizimle birlikte gerçekleşen bilginin bileşenlerini oluşturarak bizim içimizde yaşamaktadır..Yoksa başka nasıl açıklardık Marks'ın şu sözünü:

“İnsanlar, tarihlerini kendileri yaparlar, ama bunu, kendi keyiflerine göre, kendi seçtikleri koşullar içinde değil, doğrudan verili olan ve geçmişten miras kalan koşullar içinde yaparlar. Ölü kuşakların geleneği, olanca ağırlığıyla yaşayanların zihinleri üzerine çöker ve onlar kendileriyle birlikte kendi dışlarındaki dünyayı bir başka biçime dönüştürmekle, yepyeni bir şey yaratmakla uğraşır göründükleri zaman bile, özellikle devrimci bunalım dönemlerinde, geçmişteki ruhları kafalarında canlandırırlar”⁷ ...

İnanın, bu satırları yazarken karşımda sanki bütün o zihinsel yapısıyla birlikte Davutoğlu var!.Daha başka söze gerek var mı? Ama sadece o mu? Tarihsel gelişme sürecini çok orijinal, kendine özgü bir biçimde yaşadıkları için, bütün bu olguları genel olarak bütün Türklerin ve Türkiye toplumunun tarihsel oluşumunda da çok açık bir şekilde görürüz.

Türkler göçebe bir toplum olarak tarihe girmişlerdir. Bizim sınıflı topluma-medeniyete geçişimiz göçebe geleneklerimizi, yani tarihsel olarak oluşmuş toplumsal DNA'larımızı (yani bilgileri) tamamen değiştirmeden, bunları muhafaza ederek, sadece bunların içeriğinde bazı değişiklikler yaparak gerçekleşir. Bazı toplumsal genleri pasif hale getirmeye çalışarak, ya da mevcut yapı üzerinde oynayarak yeni özellikler-bilgiler yaratmaya çalışarak gerçekleşir. Yani, tarihe barbarlığın yukarı aşamasından girmiş “yerleşik toplumlar” gibi, yeni bir üretim süreci içinde yeni üretim ilişkileri yaratarak, yeni yaşam tarzını bu ilişkiler içinde muhafaza edilen bilgilerin kendini üretmesiyle gerçekleştiren bir toplum değiliz biz. Bu yüzden de, geçmişin bugünün içindeki varlığına örnek ararken çok iyi bir örnek teşkil ederiz! Evet, barbarlığın yukarı aşamasından tarihe giren yerleşik toplumlarda da bu geçmiş yok olmuyor. Ama onlarda bu dönem ayrı kuantize bir basamak, ayrı bir bilgi paketi olarak sistemin içinde pasif dururken, bizde öyle değil! Biz, geçmişin içinden tam olarak çıkamadığımız için, yüzlerce yıl öncesine ait bazı toplumsal genler bizde halâ aktif halde bulunurlar! Bunlar, çok değişik biçimlerde güncelleşmiş, modernleşmiş görünüşler altında da olsalar, hala yarı aktif halde oldukları için, “bizi bize benzeten” orijinal yanımızı oluştururlar! Eğer Davutoğlu'nun “Stratejik Derinliğini” okuduysanız bu satırların ne anlama geldiğini daha iyi anlamış olacağınızı düşünüyorum!

NEDEN TARİHİ BİLMEK GEREKİR..

Mademki tarih bizim içimizde var, ve biz de zaten kendi varlığımızla onun ürünüyüz, o halde tarihi bilmek neden gereklidir?

⁷ Marx Engels Seçme Yapıtlar, s.472, Sol Yay, 1976, Ankara

Tarihi bilmek gereklidir, çünkü tarihi bilmek kendini bilmektir!

Bir insan ya da bir toplum, her anın gerçekliği içinde çevreyle etkileşirken var oluyor dedik. İnsanlar ve toplumlar çevreden alınan madde-enerjiyi-informasyonu kendi içlerindeki bilgiyle işleyerek kendilerini üretiyorlar. Kendi içimizde sahip olduğumuz “tarihsel olarak oluşmuş” bilgi ise, iki kısımdan oluşuyor. Birincisi, “farkında olmadan” sahip olduğumuz, bilinçli olarak belleğimizden aşağıya indirerek kullanmamızın mümkün olmadığı “duygusal” bilgilerdir. Örneğin, “yaşam bilgileri” adı verilen bütün kültürel bilgiler bu türdendir. Bunları yaşarken farkında olmadan hayatın içinde öğreniriz. Ve öyle olur ki, daha sonra artık bunların öğrenilerek hafızada kayıt altına alınmış bilgiler olduğunun bilincinde olmayız. Yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır bunlar o kadar. Örneğin, “misafirperverliği” ele alalım, ya da “büyüklere saygıyı”, bu bilgileri ne zaman nerede nasıl öğrendiğinizi söyleyebilir misiniz?

Sahip olduğumuz” ikinci türden bilgiler ise bilişsel bilgilerdir. Yani, “bilinçli” bilgi üretme faaliyeti sonucunda sahip olduğumuz bilgiler. Örneğin, okulda öğrendiğimiz bilgiler bu gruba dahildir. Bunları belleğimizden aşağıya, çalışmabelleğine indirerek tekrar kullanabiliriz. Bu bilgiler, sahip olduğumuzun farkında olduğumuz bilgilerdir.

İşte, tarihsel olarak oluşan bu “duygusal” ve “bilişsel” bilgilerle birlikte tarihi bilmek, kişiliğini, davranışlarını belirleyen tarihsel bilgi mirasının kökenlerini bulup çıkarmak- yani kendini bilmek- açısından çok önemlidir. Bu, özellikle, daha önceki kuşaklardan bize miras kalan, farkında olmadan sahip olduğumuz bilgiler açısından daha da önem kazanır. Çünkü bunlar biz hiç farkında olmadan kişiliğimizin oluşmasında çok önemli rol oynarlar.. Tarihi bilmek demek, geçmişte bu nöronal ağların oluşmasına neden olan olayları ve süreçleri bilişsel hale getirebilmek demektir; farkında olmadan sahip olduğumuz bu bilgilerin-nöronal programların tarihsel nedenlerinin farkına varmak, onları bilinçli öğeler haline getirmek demektir. Davranışlarımızın ve kişiliğimizin bilinç dışı birçok nedenini ancak bu şekilde ortaya çıkarabiliriz.

Zamanla üretici güçler gelişir, üretici güçlerin yeni gelişme seviyesine uygun yeni üretim ilişkilerinin, yeni davranış ve yaşam biçimlerinin oluşması, bu yeni yaşam biçimiyle bağdaşmayan eski gelenek ve göreneklerin bir tarafa bırakılmalarını gerektirir. Ancak, gelenek görenek adını verdiğimiz o eski davranış-varoluş biçimlerimiz öyle hemen kolay kolay peşimizi bırakmazlar! Bunlardan kolay kolay kurtulamayız! Örneğin “kan davası” gütmek, içinde yaşadığımız toplumda, artık bırakınız gereksiz olmayı bir yana, son derece zararlı, tehlikeli bir bilgi haline gelmiştir. Ama o kadar yasaklamalara rağmen halâ sürdürülüyor bu töre. Neden? Çünkü bunlar, tarihsel gelişme süreci içinde farkında olmadan sahip olduğumuz, nesilden nesile aktarılarak bize gelen nöronal programlardır da ondan. Bu türden programların beyinde kayıtlı oldukları yerleri bulmak çok zordur. Zorla da söküp çıkaramazsınız bunları! Önce farkına varacaksınız, nedenlerini niçinlerini bulup ortaya çıkaracaksınız, bunları eksplizit-bilişsel bilgiler haline getireceksiniz ki, ancak ondan sonra mümkündür bunları değiştirmek, ya da yerlerinden oynatmak.

İşte, tarihi bilmek, yani onu bilişsel bir bilim haline getirmek burada önem kazanıyor. Bugün dünün içinden çıktığı için, bugünü kavramanın yolu, içinden çıktığımız, ya da bir türlü çıkamadığımız dünü kavramaktan geçiyor. Dünü, yani geçmişi kavramak ise, tarihi bilişsel hale getirerek kavrayabilmekle ilgilidir..

“STRATEJİ” NEDİR, TARİHSEL OLARAK SAHİP OLUNAN BİR “STRATEJİK ZİHNİYET”İN ANLAMI NEDİR?

Yaşamı devam ettirme mücadelesinin özü nedir? Belirli bir hedefe ulaşabilmek için-yani önüne çıkan bir problemi çözebilmek için- plan yaparak amaca giden yolda ilerlemek değil midir? **İşte, her durumda, karşılaşılan bir problemi çözmeye çalışırken yapılan planı hayata geçirmenin-onu gerçekleştirmenin- yollarına, yöntemlerine strateji adını veriyoruz.** Bilişsel Bilim terminolojisinde buna “Algorithm” deniyor. Ama bu yetmez, yani

belirli bir amacı gerçekleştirmek için plan yaparak belirli stratejiler belirleyip bunları hayata geçirmek için kararlar almak yetmez; aynı zamanda planın uygulanması, yani stratejinin hayata geçirilebilmesi için belirli araçlara da ihtiyaç vardır. Gene Bilişsel Bilim terminolojisinde bunlara da “Operator” deniyor. Ayrıca, esas hedefe-amaca-ulaşabilmek için süreç “ara aşamalara”-basamaklara da bölünebilir. **Bu durumda her ara aşama, kendi içinde bir sonraki aşamaya ilişkin çözüm potansiyelini de taşıdığından, “problem”, amaca ulaşmak için yol boyunca gerekli olan bütün stratejilerin toplamından başka birşey olmayan belirli bir “programı” uygulayarak adım adım çözülür ve hedefe ulaşılır.**

İsterseniz hemen bir örnek verelim. Örneğin, daha önceden nasıl pişirildiğini bilmediğiniz, tarifini yeni öğrendiğiniz bir yemeği pişirmek istiyorsunuz. Beyinde önce bu karar oluşur. Kim veriyor bu kararı? “Ben”, yani bir sistem olarak organizmanızın temsilcisi olan instanz⁸. Böylece, gerçekleşmesini istediğiniz şey sizin için bir amaç olarak belirlenmiş oluyor. Sonra ne yaparsınız peki? Bu amaca ulaşmak için bir plan yaparsınız. Nasıl yaparsınız bu planı? Gerçekleşmesini istediğiniz amaçla ilişkili olan bütün “bilgileri” belleğinizden (“uzun süreli bellekten”) çalışmabelleğine indirirsiniz. Burada o an, pişirmek istediğiniz yemeğe ait nesnelere ilişkin nöronal modeller de bulunur. “Plan yapmak” dediğimiz şey, eldeki bilgilerle (belleğinizden çalışmabelleğine indirdiğiniz bilgilerle, ya da, herhangi bir yemek pişirme kitabından okuyarak çalışmabelleğinde tutacağınız bilgilerle) malzemeyi işleyerek, istenilen sonuca nasıl ulaşılacağına dair nöronal bir model geliştirmektir. Ki bunun da özü, sahip olunan bilgiler, malzemeler ve amaca ulaşma isteğini temsil eden nöronal ağ’lar (netz) arasındaki etkileşimdir. Günlük yaşantımız içinde “düşünmek” olarak da adlandırdığımız mekanizmanın özü budur.

Her ne ise, planı yaptınız-amaca ilişkin belirli bir stratejiyi oluşturduunuz-yani, yemeği nasıl pişireceğinizi artık biliyorsunuz. Çalışmabelleğinizde buna ilişkin bir nöronal model oluştu. Sonra ne yaparsınız? Bu nöronal modeli uygulanması için organizmanızın “motor sistemine” verirsiniz, o da bunu uygular. “Motor sistem”in ne olduğu açık! Beyninizdeki, elinize, ayağınıza, tad almak için (yemeğin tadına bakarız) dilinize, koku alma organınıza-burununuza, gözünüze (kısacası bütün organlarınıza) ilişkin komuta-yönetim merkezidir burası. Buradan organlarınıza iletilen emirlerle de plan gerçekleştirilir..

Şimdi, strateji nedir onu gördük- anladık, peki “stratejik zihniyet” ne oluyor? Önce, zihniyet nedir onu da görelim isterseniz:

Zihniyetin Almancası “Mentalität”, İngilizcesi “Mentality”.. Düşünme yöntemi, dünyaya bakış açısı, bilişsel bilim diliyle de, “informasyon işleme tarzı” anlamına geliyor. Peki bir insanın, ya da insanların-toplumların nasıl düşüneceklerini-dünyaya nasıl bakacaklarını, çevreden gelen informasyonları nasıl işleyip değerlendireceklerini belirleyen nedir?

İşte tam bu noktada kimlikle zihniyet arasındaki ilişki ortaya çıkıyor.

Varolmak, çevrenin etkilerine karşı koyabilmek demektir. Yani, belirli bir denge durumunu ayakta tutabilme çabasıdır varolmak. En azından böyle (bu çabayla) başlar. Çevre, yani bizim dışımızdaki ilişki halinde olduğumuz şeyler (objeler, nesnelere) bizi etkiler, bizim organizmamız da, mevcut durumunu-dengeyi korumak için bu etkilere karşı bir reaksiyon-tepki- oluşturur, olay bu kadar basittir! İşte bu reaksiyonlar zinciridir ki, adına benlik-nefs-self dediğimiz organizmal varlığımızı temsil eden instanzın gerçekleşme biçimi-varoluş fonksiyonu bunlardır ve buraya kadar insanla hayvan arasında hiçbir fark yoktur!. Bu şekilde ortaya çıkan kimliğe-varoluş biçimine “duygusal kimlik”, duygusal varoluş hali diyoruz.

⁸ <http://www.aktolga.de/t2.html>

Peki, “duygusal reaksiyonlar” düzeyinden bilişsel bilgi üretme düzeyine-bilişsel kimliğe nasıl geçiliyor:

Bilişsel anlamda bilgi üretimi sürecinde, o an'a kadar doğanın karşısında edilgen-“reaksiyoner” durumda olan organizmanın, artık bu pasif konumunu bırakarak, belirleyici, aktif unsur haline geldiğini görüyoruz.⁹ Plan yapan ve problem çözen aktif bir unsurdur artık organizma. Sistemin aktif, dominant (baskın-belirleyici) unsuru olarak nesneyle etkileşir, onu değiştirir (processing) ve ürün adını verdiğimiz bir sentezin oluşmasına yol açar. Bu ürün, bilgi olarak önce beyinde oluşur. Çünkü, etkileşme önce beyinde gerçekleşir. Sonra da, organizma bu bilgiyi motor sistemi (organlar ve onlar tarafından kullanılan üretim araçları) aracılığıyla işleyerek maddi bir gerçeklik haline getirir”.

Peki, nasıl gerçekleşiyor bu süreç (bilgi üretimi süreci)? Duygusal deneyim-reaksiyonlar zemini olmadan, bir üst katta gerçekleşen bilgi üretimi (cognitive processing) olabilir mi? Hayır olamaz! Bilgi üretimi mekanizmasının harekete geçebilmesi için, önce, çevreden gelen etkiye karşı “duygusal reaksiyon” adını verdiğimiz, bilinçdışı olarak organizmayı temsil eden nöronal bir reaksiyon modelinin ortaya çıkması-oluşması gerekiyor (nefsin-benliğin oluşumu). Önce bu zemin, bu esas var oluş biçimi gerçekleşecek ki, ancak ondan sonra, var olan bir şeyin (organizmayı temsil eden bir zeminin) bilgi üretmek için nesneyle çalışmabelleğinde ikinci kez etkileşmesi sözkonusu olabilsin. Yani, duygusal benlik (nefs-self) olmadan, oluşmadan, bilgi üretimi süreci (cognitive processing) de olmaz. Bilgi üretimi süreci, bir binanın ikinci katı gibidir. Duygusal benlik ise, binanın temelini ve birinci katını oluşturur”.

Duygusal benlik-nefs-self-, dışardan gelen etkiye-girdiye- karşı organizmanın tepkisi-reaksiyonu- olarak tek yanlıdır. Bu durumda bir, dışardan gelen etkinin kaynağı olan nesne (ya da olay) vardır ortada, bir de, buna karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıkan ve organizmal varlığı temsil eden nöronal etkinlik (nefs). Yani “o” ve “ben”! Dünya bu iki unsurdan oluşmaktadır! Böyle bir ortamda “ben”, kaçınılmaz olarak, “dünyaya” kendi varlığını temel alan bir koordinat sisteminden bakacağı için, sübjektif olarak kendisini, varlığı “kendinde şey” olan “mutlak bir gerçeklik” olarak görecektir. Varlığının “ona” göre (yani dışardan gelen girdiye göre) izafi olduğunu, onun etkisine karşı bir reaksiyon olarak ortaya çıktığını anlayamaz nefis. Anlayamaz, çünkü anlamak dediğimiz şey olayları ve süreçleri belirli bir koordinat sisteminin değerlerine göre ele alabilmek demektir. Bu durumda ise tek bir koordinat sistemi vardır ortada ki o da “ben”i temel alarak bu “ben”le birlikte gerçekleşmektedir.

Bilişsel benlik ise bambaşkadır. O, ancak üretim süreciyle birlikte, onun içinde ortaya çıkar. Ürün, organizma nesne etkileşmesinin bir sonucu-sentez- olduğu için, üretim süreci, nefsin ve nesnenin yanı sıra üçüncü bir varlığı temsil eden yeni bir koordinat sisteminin daha ortaya çıktığı bir süreçtir. İşte, bilişsel benlik, sürece ürünü temel alan bu üçüncü koordinat sisteminden bakabilen benliktir (insan, üretirken, kendini-kendi kimliğini de yeniden üretir). Bu nedenle o (yani bilişsel benlik), kendi içimizde oturan insana ilişkin biliminsanın kimliğidir!

Evet aynen böyle! Tıpkı ata binmiş bir jokey gibi kendi içindeki hayvanla birlikte varolan insan, bilişsel kimliğiyle, olaylara ve süreçlere objektif olarak bakarak, onları biliminsanı gibi görebilen bir varlıktır. Çünkü, insanla ve onun içinde bulunduğu üretim faaliyetiyle birlikte kendi kendini üreterek kendi bilincine

⁹ Sınıflı toplum insanı, mekanik-materyalist bakış açısıyla, bunu, “insanın doğa üzerindeki egemenliği” olarak yorumluyor! Bu “egemenlik” de tabii, “zıtların birbirine dönüşümü ilkesine” göre, pratikte doğayı yok etmek şekline dönüşüyor! Ve bunu, insanın doğaya karşı zaferi olarak ilan ediyorlar! “İşçi sınıfı devrimcileri”, “burjuvaziyi yok ederek devrim yapmışlardı”ya bir zamanlar! Burjuvazi de doğayı yok ederek “devrim” yapıyor şimdi!!..

varan aslında doğadır. İşte zaten bu anlamdadır ki insan doğanın “biliminstanzy” oluyor. İnsanı insan yapan, onu kendi içindeki hayvandan ayıran yan da onun bu “biliminstanzy” olma yanı değil midir?

Toplumsal varlık da öyle, o da gene iki katlı bir bina gibidir! İnsanın, alt katında kendi içindeki hayvanın oturduğu iki katlı bir bina gibi olduğunu söylemiştik! Tek bir elementin (insanın) yapısı böyle olunca, bu türden elementlerin (insanların) oluşturduğu insan toplumu adını verdiğimiz sistemin yapısı da buna uygun oluyor. Yani insan toplumlary da gene öyle iki katlı bir bina gibi oluşuyorlar. Alt katta gene bir hayvan, bu sefer toplumsal bir hayvan oturuyor! İnsan toplumu ise, bilgi üretme yeteneğiyle gene üst kattaki komşudur! Gene aynı şekilde, alt kattaki toplumsal hayvan duygusal benliğiyle gerçekleşmeden üst kattaki bilişsel bir varlık olan insan toplumu da gerçekleşemiyor. Tasavvuf bilgini atalarımızın insanı kendi atına binmiş bir jokeye benzetmelerinin esası budur.

Bu ön açıklamalardan sonra şimdi tekrar “zihniyet” konusuna dönersek:

Her insan-her toplum çevreyle etkileşim içinde kendi varlığını-kimliğini-oluştururken, bir informasyon işleme sistemi olarak çevreden gelen informasyonları belirli bir tarzda-şekilde işleyerek gerçekleşmiş olur. İşte “zihniyet” denilen sistemin işleyiş tarzı bu şekilde ortaya çıkıyor. Demek ki öyle kendinde şey mutlak bir mekanizma değil bu da!. Çevreyle etkileşim içinde ortaya çıkan bir mekanizma. Çevre değişince izafi bir instanz olarak onunla etkileşim içinde oluşan kimlik değişirken, bir informasyon işleme instanzı olarak bu kimliğin işleyiş biçimi, yani varoluş tarzı da değişmiş oluyor. Yani, ne öyle mutlak, değişmeyen bir kimlik sözkonusudur, ne de değişmez bir zihniyet!. Böyle birşey olamaz, çünkü, değişen çevre koşullarıyla birlikte ulaşılmak istenilen hedef-amaç da değişeceği için, bu amaca ulaşmak için gerekli olan yollar da-yani strateji-ve bu stratejiyi yaratan zihniyet de değişmiş olur. İşte Davutoğlu’nun “Stratejik Zihniyet”ine girişin özeti budur!

Şimdi sıra Davutoğlu’nda. Bakalım o ne söylüyor bu konuda:

“Bir akışın ya da sürecin anlamlandırılması zaman idrakine dayanan bir tarih derinliğini ve mekan idrakine dayanan bir coğrafya derinliğini gerektirir. **Tarih derinliği olayların ruhuna, coğrafya derinliği de bu ruhun üzerinde tecessüm ettiği maddi alanın kıvrımlarına nüfuz edebilmemizi sağlar.** Hele hele gerek tarihi gerekse fiili etki alanı itibariyle bulunduğu coğrafya ile sınırlandırılması güç toplumların uluslararası konumlarını tesbit etmeye çalışmak, bu çift yönlü derinliği analitik ve sistematik bir bakış açısının merkezine yerleştirir. Tarihi derinlikten yoksun bir analiz birbirleriyle irtibatlandırılması güç, kopuk kopuk olguları, coğrafi derinlikten yoksun bir analiz de mikro-makro bağlantısını kuramayan yüzeysel genellemeleri beraberinde getirir. Bu kopuk kopuk mikro ünitelerden sistematik bir bütünlüğe ulaşabilmek de sözkonusu olamaz..” “..anlamak, zaman ve mekan derinliğine nüfuz etmek ve bu derinlik ile zihinsel imajlar arasında bir tür irtibat kurmakla başlar. Anlamlandırma çerçevesi ise bu mekan ve zaman derinliğine nüfuz etmekle kalmaz;getirdiği teorik çerçeveye ile bu derinliğe yeni anlam boyutları katar”¹⁰

“Bir toplumun stratejik zihniyeti; içinde kültürel, psikolojik,dini ve sosyal değerler dünyasını da barındıran tarihi birikim ile bu birikimin oluştuğu ve yansıdığı coğrafi hayat alanının ortak ürünü olan bir bilincin, o toplumun dünya üzerindeki yerine bakış

¹⁰ “Stratejik Derinlik”, Ahmet Davutoğlu, s.29, Önsöz. Küre Yay. İstanbul, 2001

tarzını belirlemesinin ürünüdür. Bu açıdan bakıldığında, zihniyet ile strateji arasındaki ilişki, coğrafi verilere dayalı mekan algılaması ile tarih bilincine dayalı zaman algılamasının kesişim alanında ortaya çıkar. Farklı toplumların farklı stratejik bakış açılarına sahip olmaları, aslında, bu mekan ve zaman boyutlarına dayanan farklı dünya algılamalarının ürünüdür.

Toplumların kendi coğrafi konumlarını eksen edinen mekan algılamaları ile kendi tarihi tecrübelerini eksen edinen zaman algılamaları, yönelişleri ve dış politika yapımını etkileyen zihniyet altyapısını oluşturur. Milleti ezeli bir siyasi birlik ya da hemen değişebilir bir insan topluluğu olmaktan çok, istikrarlı bir tarih sürecinin ürünü olan ve uzun tarih dilimleri içinde oluşan bir birliktelik olarak kabul edersek stratejik zihniyetin aynı zamanda bir kimlik bilincinin tarihi süreç içinde biçimlenmesinin ve yeniden şekillenmesinin sonucunda ortaya çıktığını ve geçici siyasi dalgalanmaların ötesinde bir süreklilik arzettiğini görürüz.¹¹

Mesela Alman stratejik zihniyeti, Kutsal Roma-Germen İmparatorluğu'nun, kökenleri 9.yüzyıla kadar giden tarihi serüveni ile modern ulus-devletin felsefi temellerinin, tarihi gerçeklik alanıyla buluşarak ideolojik bir altyapı kazandığı 19.yüzyıla kadar uzanan bir tarihi bilincin eseridir. Bu bilinç Ortaçağ feodal-dini birikimi ile modern seküler-ideolojik birikimin unsurlarını birlikte barındırır. Hegel'in Alman bilincinin tarihi kökenlerini ortaya koyduğu tarih yorumu ile Hitler'in III.Reich kavramı arasındaki paralellik böylesi bir stratejik zihniyet sürekliliğinin ürünüdür¹².

Aynı şekilde Ortodoks Rus Çarlığı ile ateist Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin stratejik öncelikleri arasındaki paralellik ve süreklilik de toplumların stratejik zihniyetlerinin tarih ve coğrafya gibi sabit veriler tarafından ne ölçüde belirlenmekte olduğunun bir göstergesidir. Rus kimlik bilincinin evrensel ideolojik kimlik tanımlamaları öngören sosyalist ideolojiye rağmen varlığını sürdürebilmesi ve Soğuk Savaş sonrası dönemde eski Marksistlerin yönlendirdiği yeni milliyetçi akımlarda kendini tekrar siyasi bir kimlik olarak üretebilmesi bu stratejik zihniyet sürekliliğinin sonucudur. Siyasi kariyerini bir sosyalist olarak oluşturan Miliseviç'in Soğuk Savaş sonrası dönemde radikal ırkçılığa dönüşen Sırp milliyetçiliğinin lideri konumuna gelmesi de bu açıdan ilginç bir misal teşkil etmektedir.

Kendi tarihimizden misal vermek gerekirse, Söğüt civarında göçer Türkmenlerin oluşturduğu küçük bir beylikten başlayarak zamanla antik yerel medeniyet havzalarının tümüne yayılan ve insanlık tarihinin en renkli, sinkretik ve karmaşık siyasi yapılarından biri haline dönüşen Osmanlı Devleti'ni kuran ana unsur da böylesi bir stratejik zihniyetin altyapısını dokuyan zaman ve mekan bilincidir. Bu stratejik zihniyet hem Osmanlı Devleti'nin atılım gücünü, hem de bu atılım gücünün oluşturduğu Osmanlı düzeninin (pax Ottomanica) istikrarını sağlamıştır. Geçmiş kuşatan kadim kavramı da, geleceği belirleyeceği iddiasını taşıyan Devlet-i Ebed müddet kavramı da bu stratejik zihniyetin muhtevasını dokuyan bir tarih ve kimlik bilincini yansıtmaktadır.

Gerek Osmanlı Devleti'nin çözülme sürecinde, gerekse Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana karşı karşıya kalınan uluslararası problemlerde ortaya çıkan en önemli gerilim alanı, bu stratejik bilincin süreklilik unsurları (buradaki

¹¹ Bence eksik bir ifade! Kimlik bilinci sadece geçmişten kaynaklanmaz! Yaşanılan an'a ilişkin olarak çevreden gelen informasyonlar o ana kadar sahip olduğumuz bilgilerle değerlendirilerek kimlik oluşturulur. Yani esas olan her an çevreden gelen yeni informasyonlardır. Sahip olduğumuz bilgiler bunları değerlendirebilmek için işe yararlar. Çünkü insanlar ve toplumlar geçmişte değil geleceğe açılan bir süreçte anın içinde yaşarlar..Stratejik zihniyet de bu yolda ilerlerken hedefe doğru, nasıl ilerleneceğine ilişkindir!. Geçmişe yönelik bir "stratejik zihniyet" olamaz! Çevreden gelen yeni informasyonları hesaba katmadan sadece geçmişten kalan informasyonları değerlendirerek yaşamaya çalışacağımız dünya ancak subjektif idealist bir yaklaşımla yaratmaya çalışacağımız gerçek olmayan bir dünya olacaktır!

¹² İşte bu paragrafı hiç unutmayın!..Davutoğlu'nun "stratejik zihniyet" anlayışını en iyi anlatan paragraf budur..Bu konuya daha sonra döneceğiz..

“süreklilik” kavramının altını çiziyorum! M.A) ile cari uluslararası güç dengelerindeki¹³ konum arasındaki farkın doğurduğu psikolojik gerilim ve değişim yönleriyle yeniden tartışılması, yüzleşmemiz gereken en önemli meselelerden birisidir”¹⁴

Şimdi bakın, Davutoğlu'nun “stratejik zihniyet” anlayışının ne olduğunu tesbit edebilmek için yukardaki paragrafları bir kere daha okuyun lütfen!. Dikkat ederseniz Davutoğlu'na göre ortada “Alman stratejik zihniyeti”, “Rus stratejik zihniyeti”, “Osmanlı-Türk stratejik zihniyeti” diye, daha başından beri varolan, sonra (“cari şartlara göre”) biçim değiştirse bile özünde değişmeden kalan birşey vardır! Ve o, uzun uzun anlatıyor bunu, bunun nedenlerini..Aslında bütün bir kitabın-Davutoğlu zihniyetinin-özü işte tam bu noktada ortaya çıkıyor diyebiliriz. Bir yerde, Davutoğlu'nun böyle bir kitabı kaleme almasının nedeni bile bu aslında, bu “stratejik zihniyet” anlayışını somutlaştırmak ve onu aktüel politika yapımının merkezi-zemini haline getirmek!.

Örneğin “Alman stratejik zihniyetini” ele alalım: Şimdi tamam, Marks'ın da dediği gibi **“Ölü kuşakların geleneği, olanca ağırlığıyla yaşayanların zihinleri üzerine çöker ve onlar kendileriyle birlikte kendi dışlarındaki dünyayı bir başka biçime dönüştürmekle, yepyeni bir şey yaratmakla uğraşır göründükleri zaman bile .. geçmişteki ruhları kafalarında canlandırırılar”**; ama bu ne anlama geliyor, yani buradan nasıl bir sonuç çıkarmak gerekiyor?

“Varoluşun” ne anlama geldiğini, kimliğin ne olduğunu, nasıl oluştuğunu daha önce ele almaya çalıştık. Duygusal kimlikle bilişsel kimlik arasındaki bağı da gördük. Burada en önemli nokta kimlik-ya da zihniyet-oluşumunun öyle mutlak-kendinde şey, yani değişmez bir nöronal yapı olmadığıdır. Her dönemde çevreyle ilişki-etkileşme içinde oluşan izafi nöronal etkinliklerdir bunlar. **Yani, etkileştiğin çevre-dış dünya-ve orada geçerli olan paradigma değişince senin kimliğin ve “stratejik zihniyetin” de değişir.** Tamam, her durumda ortaya çıkan “yeni” kimlik daima bir önceki kimliğin içinden çıkıp geldiği için onun kültürel kodlarını da içinde taşır, bu açık; ama burada belirleyici olan bilinç dışı bu kodlar değildir artık. **Yaşanılan an'ın maddi varoluş koşulları içinde oluşan kimlik gene o an'a damgasını vuran geçerli küresel paradigmaya göre stratejik bir zihniyetle birlikte oluşur.**

Şimdi, Hitler dönemi Almanya'sının “stratejik zihniyetinin” genel olarak mevcut olduğu söylenen bir “Alman stratejik zihniyetle” olan ilişkisini söyleyin bana lütfen!!

Hitler Almanyasının “stratejik zihniyetini” belirleyen nedir? Germenler vs.midir, onların Batı Roma karşısındaki ruh hali midir, yoksa, Almanya'nın kapitalizme geç girişi, sonra da, Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanununa göre birden öne fırlayarak diğer kapitalist ülkeler tarafından paylaşılmış olan dünya pazarlarında kendisine daha çok pay elde edebilmek için bir anlayış-dünya görüşü yaratması-geliştirmesi midir? Elbette ki ikincisidir. Ama Hitler ve çevresi olayı böyle koymuyorlardı tabii!. Onlar olayı-“stratejik zihniyetlerinin” oluşumunu ta o Germenlere falan dayandırarak üstün ırk olmalarını vs. açıklayabilmek için Germenlerin ilkel komünal toplum kalıntısı özelliklerini öne çıkarıyorlardı!! Soruyorum ben şimdi Davutoğlu'na, “Alman stratejik zihniyetini” belirleyen Germenlerin ilkel

¹³ Tamam, Davutoğlu burada sanki “cari uluslararası ortamı” hesaba katıyormuş gibi görünüyor, ancak dikkat ederseniz onun burada hesaba kattığı “cari ortam” “cari uluslararası güç dengeleri”dir!. Yani onun değerlendirmelerinde esas olan daima ulus devletlerden oluşan bir “uluslararası sistemdir”. Ulus devletlerin yok olmaya başladıkları bir 21.yüzyıl gerçeği yok onun değerlendirmelerinin altında!. Ona göre “küreselleşme”de, “Soğuk Savaş'ın bitiminden sonra “çift kutuplu dünyanın yerini alan çok kutuplu yeni bir dünya”dan ibarettir!..Dikkat ederseniz, sistemin özü ve buna ilişkin bir paradigma değişikliği sözkonusu değil burada, sadece aynı uluslararası sistemin kendi içinde meydana gelen değişiklikler sözkonusudur!..Bu da tabii dengeleri etkiliyor o kadar!..

¹⁴ “Stratejik Derinlik”, Ahmet Davutoğlu, s.30, Önsöz. Küre Yay. İstanbul, 2001

komünal toplum kalıntısı yanları mıdır, yoksa Hitler dönemi Almanya'sının tarihe geç girmiş olma ve kaçan treni yakalama sendromu mudur?

“Hitler Almanya'sının stratejik zihniyetini” belirleyen sadece Almanların kapitalizme geç girmeleri ve Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanunu da değildir tabii!. Buna bir de bu dönemin (19 ve 20.yüzyılların) ulus devletlerden oluşan dünya sisteminin paradigmasını ilave etmek gerekir. **Sermayenin dünya pazarlarında daha çok pay elde edebilmesi için güçlü bir ulus devlete ve orduya ihtiyacı vardı bu dönemde. Başka türlü mümkün değildi. Alman sanayicileri-kapitalistleri istedikleri kadar daha iyi kalitede malları diğerlerinden daha ucuza üretsinler gene de Alman ulus devletinin egemenlik alanının dışında dünya pazarlarında kendilerine daha fazla pazar payı yaratamazlardı. Çünkü o dönemin koşullarında dünya pazarlarında belirleyici olan ilke serbest rekabet değil, ulus devlet hegemonyasına dayanan tekelcilikti. Pazar payını belirleyen ulus devletin egemenlik alanı idi. Ulus devlet gücüne göre ortaya çıkan nüfuz bölgeleri idi.**

Tamam, diyeceksiniz ki, videoyu geriye doğru işletirsek, Almanlar'ın kapitalizme geç girmelerini, Alman Birliği'nin geç sağlanmasını falan da işin içine katarak bu işi ta **başlangıcına** kadar-Germenlere kadar götürmek gerekmez mi? Yani, bu durumda “Alman stratejik zihniyetinin” kökenlerini ta o Germenler döneminde falan aramak gerekmez mi? **Bakın işte mesele burada rayından çıkıyor!** Elbette ki bugün dünün içinden çıkıp geliyor, bu açık!. Bu açıdan bakınca bir insanın kişiliğinin oluşturan bilinç dışı yapı taşları da onun ilk üç-beş yaşları arasında oluşuyor. Bu açıdan bakınca, yetişkin bir insanın stratejik zihniyetinin kökenlerinde de mutlaka bu dönemin izleri vardır. Bunu inkar etmek mümkün değil. **Ama burada-her durumda- belirleyici olan daima yaşanan an'ın maddi varoluş koşullarıyla birlikte geçerli olan paradigma oluyor. Örneğin, eğer Hitler döneminde 19 ve 20.yüzyılların ulus devletler dünyasına damgasını vuran paradigma değil de 21.yüzyıla damgasını vuran paradigma geçerli olsaydı, arkasında güçlü ordusu ve ulus devleti olanın değil de daha fazla bilgiye sahip olarak daha iyi kalitede malları daha ucuza üretebilenin pazar payının daha fazla olacağı ilkesi geçerli olsaydı, bir Hitler çıkar mıydı ortaya!! O zaman da Almanlar gene aynı “stratejik zihniyete”mi sahip olurlardı acaba? Böyle bir ortamda Alman kapitalistleri bütün güçlerini silahlanmaya, faşist bir ideoloji geliştirmeye mi harcarlardı, yoksa daha iyi kalitede malları daha ucuza üretmek için araştırmaya geliştirmeye mi!!**

Kısacası, o dönemde Naziler'in geliştirdiği ve temsil ettiği “Alman stratejik zihniyeti” Germenlerden beri varolan bir zihniyetin uzantısı olmayıp, dönemin somut koşulları içinde şekillenen bir varoluş anlayışının ürünüdür. **Yani aslında Naziler kendilerinden ve yaşanan dönemden bağımsız bir şekilde daha önceden varolan kendinde şey bir “Alman stratejik zihniyetini” (gene Davutoğlu'nun deyiimiyle) “yanlış bir siyasi irade” ile uygulamaya koymuş olmuyorlardı!! Dünyaya bakış açısı anlamına gelen “stratejik zihniyet”, varolan objektif bir dünya içinde gerçekleşen yaşamı devam ettirme mücadelesinin ürünü olur. Bu nedenle, Nazilerin temsil ettiği “Alman stratejik zihniyeti” de o dönemde Alman toplumunun dizginlerini ele geçirmeyi başarmış olan Alman finans kapitalinin dünya görüşü-yaşamı devam ettirme mücadelesinin ürünü olmaktan başka bir anlam ifade edemez!..**

Gelelim Türkiye'ye, “Osmanlı-Türk stratejik zihniyetine”:

“Osmanlı Devleti'ni kuran atalarımızın stratejik zihniyeti” diye başlıyor Davutoğlu ve bunu, “stratejik süreklilik” yanı baki kalmak kaydıyla günümüze kadar getiriyor. Şu sözler ona ait: “bu stratejik bilincin süreklilik unsurları (buradaki “süreklilik” kavramının altını çiziyorum! M.A) ile cari uluslararası güç dengelerindeki konum arasındaki farkın

doğurduğu psikolojik gerilim ve değişim yönleriyle yeniden tartışılması, yüzleşmemiz gereken en önemli meselelerden birisidir”.

Yani diyor ki Davutoğlu, tıpkı Almanlarda olduğu gibi bizde de, devleti kuran atalarımızdan bize miras kalan bir “stratejik zihniyet” vardır. Şimdi gerçi “cari koşullar” çok farklıdır ama, bu zihniyetin “süreklilik unsuru” halâ bakidir, bu değişmez. Şimdi yapılması gereken şey, bu gerçeği unutmadan, değişen “cari koşulları” da¹⁵ hesaba katarak onu tekrar tartışıp günümüze ilişkin bir şekilde yeniden formüle edebilmektir!.Ama tabii bunu yaparken Hitler dönemi Almanya’sında olduğu gibi “yanlış bir siyasi irade” ile yanlış yollara sapmadan başarabilmeliyiz demeyi de ihmal etmiyor!.Yani, ona göre bütün mesele, önceden varolan kendinde şey bir “stratejik zihniyeti” “doğru bir siyasi irade” ile hayata geçirebilmeye kalıyor! Bu yolda bize ışık tutacak olan esas unsur “stratejik zihniyetimizin altyapısını oluşturan Osmanlı gerçeğinin zaman ve mekan bilinci..” olduğundan, eğer siz bu zaman ve mekan bilincine sahipseniz, böyle bir bilinci “doğru bir siyasi irade” haline getirebilmişseniz artık korkulacak birşey yoktur ortada!..

Yani Davutoğlu diyor ki, devleti kuran atalarımızın “stratejik bir zihniyeti” vardı (bu “zihniyet” nedir, nasıl oluşmuştur falan bunlar yok onun tahlillerinde). Zaten devletin kurulmasının başlıca nedeni-iradi faktörü de bu “zihniyet”tir. Daha sonra devletle birlikte ortaya çıkan tarih ve coğrafya derinliğiyle de (“stratejik derinliğimiz”) zenginleşip bütünleşerek elle tutulur maddi bir gerçeklik haline gelen bu “zihniyet” bize kalan mirasın da özünü oluşturmaktadır. Şimdi bize düşen, bu “stratejik zihniyetin” “sürekliliğine” temel teşkil eden “zaman ve mekan bilincini öne çıkararak” onu “geçerli cari koşullar” altında yeniden formüle etmeye çalışmaktır. Yani, Balkanlar’dan Kafkaslar’a, Orta Doğu’dan kuzey Afrika’ya kadar olan bütün o Osmanlı coğrafyasını- mülkünü- arka bahçesini- ortak bir tarihi geçmişe dayanan zaman bilinciyle birlikte ata yadigarı bir “derinlik” mirası olarak görerek bunu “cari koşullara” uygun bir şekilde yeniden formüle edeceğimiz “stratejik zihniyetimizin” maddi temeli haline getirmeliyiz!. Dikkat ederseniz burada da gene “Alman stratejik zihniyetini” tanımlarken kullanılan aynı mantık geçerli. Almanlar sözkonusu olunca Davutoğlu bu işi Germenlerden başlatırken, Türkler’de de Osmanlı devleti’ni kuran o ilk kurucu atalarımızdan (Albler’den- Gaziler’den) başlatıyor. Onların “zihniyetinin” “süreklilik” yanının “bugünün cari koşulları” altında yeniden ete kemiğe büründürülmesi gerektiğini söylüyor.

Şurası doğrudur: Almanlarla Türklerin tarihinin ortak bir yanı vardır. Almanların atası olan Germen barbarları Batı Roma İmparatorluğu’na karşı bir tarihsel devrim gücü olarak tarih sahnesine çıkarılarken, Türkler de Doğu Roma İmparatorluğu’na (Bizans) karşı gene bir tarihsel devrim gücü olarak tarih sahnesine çıkmışlardır. Fetihçi Germenler Batı Roma’ya karşı olan zaferlerini “Büyük Roma Germen İmparatorluğu” olarak taçlandırırken, Türkler de Osmanlı Devleti’ni kurarak adlarını tarihe yazdırırlar. Öyle ki, Bizans’ı fetheden Fatih bir ara kendisini “Kaiser-i Rum” yani Roma İmparatoru olarak bile görmeye başlar-adlandırır¹⁶.

Peki o zaman önce onu araştıralım biz de, bakalım ne imiş atalarımızdan bize kalan mirasın “stratejik olarak derin” olan o özü?

¹⁵ Davutoğlunun anlayışına göre buradaki “cari koşullar”ın şu an geçerli olan “uluslararası ilişkiler”, bu ilişkiler sonucu oluşan “dengeler” olduğunun tekrar altını çiziyorum..

¹⁶ Sadece Fatih değil birçok batılı tarihçi de katılır bu ifadeye..Nitekim, eğer Türkler Müslüman değil de Hristiyan olsalardı, zaten o zaman otomatikman aynen Germenlerde olduğu gibi devletin adı bizde de herhalde büyük Roma Türk İmparatorluğu olacaktı!..

Osmanlı Devleti'ni kuran atalarımız, Moğol saldırısından kurtulmak için kaçarak Orta Asya'dan Anadolu'ya gelip yerleşen, göçebe bir hayat yaşayan- kabuğundan yeni çıkmış o civciv gibi- henüz daha bir yanlarıyla içinden çıkıp geldikleri ilkel komünal toplum yaşam tarzına bağlı olan (yazılı olmayan bir anayasaya göre- "töre"- yaşamı organize eden) "Horasan erenleri" denilen insanlardır. Yani bu işin başında o insanların öyle devlet kurmak falan gibi bir "stratejik zihniyetleri" yoktur!. Yaşamı devam ettirme mücadelesidir onları Anadolu'ya taşıyan!.

Ama, hepsi bu kadar değil tabi, madalyonun bir de başka yanı var!

BARBARLARLA MEDENİYETLER ARASINDAKİ İLİŞKİLER, "STRATEJİK ZİHNİYET" VE TARİHSEL DEVRİM DİYALEKTİĞİ

Antika tarih, "barbarlarla" "medeniyetler" arasındaki ilişki ve çelişkilerin-altüstlüklerin tarihidir! Burada "barbarlar" denilenler, atalarımızın da içinde olduğu ilkel komünal toplum uzantısı bir hayatı yaşayan insanlar iken, "medeniyetler" denilenler de yerleşik toplum hayatı yaşayan, köle emeği kullanarak tarımsal faaliyetle zenginleşen köleci sınıflı toplumlardır. "Medeniler" denilen köleciler yaptıkları akınlarla kendilerinden daha basit bir hayat yaşayan insanları köle haline getirerek onların üzerinden ürettikleri zenginliklerin içinde yaşarlarken, "barbarlar" denilen insanlar da fırsatını buldukça o medeniyetlere akınlar düzenleyerek onları talan etmişler, böylece hem köle haline getirilen soydaşlarının intikamını alırken, hem de tepeden inme bir şekilde medeniyetin yarattığı o nimetlerin üzerine konarak (en azından başlangıç dönemlerinde) onlara taze bir kan aşılamışlar, köle haline getirilen insanları özgürleştirerek tarihsel olarak devrimci bir atılımın-yeniden doğuşun- ortaya çıkmasına neden olmuşlardır.

Peki sonra? Sonrası sil baştan!! Medeniyeti-oradaki köleci sınıflı toplum ilişkilerini altüst ederek yönetimi-devleti ele geçiren barbarlar, bir süre sonra ele geçirdikleri o sınıflı toplum ilişkilerine yenik düşerek aynı mekanizmayı tekrarlar hale gelirler. Ta ki yeni bir barbar akını gelipte onları da tarihin derinliklerine gömene kadar!..Antika tarihin bütün bu altüstlüklerini en iyi araştıran bilim adamı İbni Haldun'dur. İşin derinliklerine inmek isteyenlere onu okumalarını öneririm. Ama eğer olayı daha geniş bir perspektif içinde ele almak istiyorsanız da benim sitede 5. Çalışma olarak yayınlanan "Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimlerinin Esasları" nı okuyabilirsiniz..

Barbarlarla medeniyetler arasındaki ilişkiler o kadar içiçedir, içselleşmiştir ki, arada bir denge oluşmuş, bunların varlık şartları birbirlerine bağımlı hale gelmiştir. Karşılıklı ilişki ve etkileşme ortamı içinde birbirlerini yaratan, biri olmadan diğerinin de olamayacağı unsurlar (bir sistemin parçaları) haline gelmiştir bunlar. Bu yüzden, medeniyetle barbarlar arasındaki ilişkiyi bir ışıkla onun etrafında toplanan kelebeklerden oluşan ilişkiye benzetebiliriz (tabi bu bir metafor!). Medeniyet, barbarlar açısından o ışığı temsil etmektedir, çünkü barbarlar medeniyetin sahip olduğu bilgiye-üretim tekniklerine sahip değillerdir. Onlar için yaşamsal önemi olan tarımsal ürünlerin kaynağıdır medeniyettir. Deri, süt, et, davar vs. gibi ürünlerin karşılığında tarımsal faaliyetten doğan ürünleri almakta, hayatta kalabilme dengesini bu şekilde kurmaktadır. Ama bunun yanı sıra, yani karşılıklı ticari ilişkilerin-"komşuluk" ilişkilerinin yanı sıra ticaret kervancılığı, paralı askerlik ve devlet hizmetlerinde kullanılma gibi alanlardaki ilişkiler de çok önemlidir. İşte bu kanallarla barbarlar medeniyetin içine sızmakta, aradaki ilişkiler „körle yatan şaşkı kalkar“ hesabı içselleşmektedir. Her iki taraf da, kendileri için hayati öneme sahip olan birbirlerinin içinde bulunduğu süreci öteki tarafın içinde izleyebilmektedir. Buna bir de, barbarların köle olarak zaten sistemin içinde, onun bir parçası olarak yer aldıklarını ilave edersek olay daha iyi anlaşılır.

Peki bu sistem daha sonra neden iflas ediyor, tarihsel devrimleri yaratan diyalektik nasıl ortaya çıkıyor?

Köleci sistem, en önemli üretici güç olan insanı bir üretim aracı olarak gördüğü için kendi içinde üretici güçleri geliştiremez. Bu yüzden, daha işin başında genetik olarak kısır doğmuş

olması nedeniyle, gelişmesinin belirli bir aşamasında kendi kendini tüketmeye, yok etmeye yönelir. Bu, köleci sistemin varoluş diyalektiğinin kaçınılmaz sonucudur.

Eski Roma'yı ele alalım. Köleci sistem burada gelişebileceği en son noktaya kadar geliyor. Latifundia'lar denilen büyük çiftlikler oluşuyor. Binlerce, onbinlerce köle çalışıyor bu çiftliklerde. Bu öyle bir süreç ki, giderekten asiller-soylular denilen köle sahibi sınıf, kendi kendini yiyerek, sayısı gittikçe azalan bir avuç azınlık haline geliyorlar. Toplumun tepesinde yer alan, herşeyin sahibi birkaç yüz kişi ve onun dışında, satın alma gücü hemen hemen sıfır olan insanlar kalıyor geriye. Köleler zaten insan yerine bile konmuyor ki satın alma güçleri olsun! Boğazı tokluğuna çalışıyor onlar. Onun dışında kent nüfusunun büyük çoğunluğu „yabancı“ konumunda, bunlar da yan işlerle uğraşan zanaatkârlar falan. Yani direkt olarak üretici değiller. Satın alma güçleri yaptıkları hizmete bağlı, hizmet verilecek insanların satın alma gücü düştükçe bunların satın alma güçleri de düşüyor. Bu durumdan ticaret de etkileniyor tabi. Öyle ya, istediğin kadar mal doldur piyasaya alan olmadıktan sonra!

Köle sahiplerine gelince, işin ilginç yanı, onların durumu da pek farklı değildi! Sahip olabilecekleri herşeye sahip olmuşlardı. Yani bundan daha fazlasını düşünemiyorlardı artık. Bu durumda daha çok köleye sahip olmak, daha çok üretmek, daha çok zenginleşmek de anlamını kaybediyordu! Herşeyden önce, üretsen ne olacaktı ki, ortada üretilen malları alacak insan kalmamıştı! „İç piyasa ölüyse, onlar da dışarıya satarlardı“ mı diyorsunuz, peki dışarıya satsalar ne olacaktı! Bir avuç köle sahibi kalmış ortalıkta ve onlar da zaten sahip olabilecekleri herşeye, on, yüz-bin katıyla sahip hale gelmişlerdi!. Öyle ki, artık köle sahibi olmak bile bir eziyet, lüzumsuz bir iş haline gelmişti!. O muazzam çiftlikler-Latifundialar anlamını kaybetmişti! Ne için üretilecekti ki, kölelerin boğazını doyurmak için mi! Bunun için mi zahmete katlanacaktı köle sahibi, bunun için mi sorumluluk altına gireceklerdi! Onların kendilerinin artık köleye falan ihtiyaçları kalmamıştı, kölelerin canı cehennemeydi! İşte, eski Roma'nın son zamanlardaki durumu budur-antika tarihin bütün diğer köleci medeniyetlerinin, belirli bir noktadan sonra ulaştıkları durum budur-. Köleci sistem, kendi kendini üretme motivasyonunu kaybetmiştir, atalet ağır basmaya başlamış, sonu gelmiştir. Ve bunu herkes görmekte, hissetmektedir, ama yapacak birşey de yoktur!.

Köle sahibi sınıftan başlayalım. Komün artığı, „asil-soylu“ olarak tarih sahnesine çıkan bu sınıf, zamanla, toplumun tepesine çöreklenmiş bir asalak haline geldikçe, sistemin içinde hiçkimseye güvenemez hale gelir. Zaten kim kalmıştır ki ortada! Eski „soylular-asiller“ savaştan insanlardı. Kent içinde toplanmış vatandaşlardan oluşan, silahlı-örgütlü bir kitleydi. Zamanla, bu „soylu-asil“ vatandaşlar köleci elitler haline gelince, artık savaşmayı falan da birtarafa bırakmışlardı. O zaman kim kalıyordu ortada sistemi koruyacak? Paralı asker olarak Barbarlar!. İşte, „denize düşenin yılanı sarılması“ budur!. Ama sadece, denize düşenin yılanı sarılmasıyla da kalmaz olay! Bu, aynı zamanda, „kediye ciğeri emanet etmektir“ de!. Çünkü bu adımla medeniyet hem iş ortağı, hem de can düşmanı olan barbarı iyice kendi içine sokuyordu. Barbar artık sadece ticaret yollarının emniyet altında tutulması için bir müttefik olmaktan çıkıyor, aynı zamanda köleci sistemin içinde içsel bir unsur haline de geliyordu. Örneğin, tarihin tek köleci devleti olan Memlükler devletini kuranlar, bu şekilde devletin içine sokulmuş barbar-köle askerlerdir. Bununla da kalmaz! Köleci devlet ve köle sahibi sınıf kendi varlığını koruma uğruna, örneğin eski Roma'da olduğu gibi, devleti barbarlara teslim bile edebilirdi. Nasıl olsa sistem o barbar şefi de yutacaktır, bunu bildikleri için, bükemedikleri bileğe teslim olup onu kendi içlerine alırlar, hatta başlarına bile geçirirlerdi! Kaleyi ha dışardan fethetmişsin, ha içerden. Roma bu kadar yıl nasıl ayakta kaldı acaba o „barbar aşıları“ olmasaydı!

Köleci sistemin iç dinamikten yoksun olduğunu, kölelerin, ağız var dili yok insanlar olduğunu söylemiştik. İşte bu koşullar altında, barbarlar, sistemin kendini yeniden üretmesi sürecinde başrolü oynarlar. Sistemin içindeki huzursuzluk arttıkça, üretim kapasitesi düşmeye, ticaret önemini kaybetmeye başlayınca, herkes gibi, içerdeki uzantılarının-ajanlarının da aracılığıyla „dışardaki“ barbarlar da bu çöküşü görürler. Öyle olur ki, adeta sistemin içindeki herkes bir kurtarıcı aramaya başlar. Bu gerçek

sadece yönetilen sınıf için geçerli değildir. Yönetici sınıf da artık işin içinden çıkamamakta, en basit bir askeri komutanına bile söz geçirememektedir. Üstelik, buna paralel olarak kendi içindeki bölünmeler de artmış, her koyun kendi bacağından asılmaya hazır hale gelmiştir!

SONUÇ: Kendi içinde kendini kurtaramayan-üretmeyen köleci sistem, zaten içeriyle bağlantı halinde olan barbarları dışardan adeta bir kurtarıcı olarak davet eder, antika-kentin içinden birileri gizlice kapıyı açarak barbarı içeriye sokar; barbar da elinde kılıçla gelir, kördüğümünü çözerek üretici güçleri yok olmaktan kurtarır, tarihsel olarak bir “devrim” yapar. İşte, Mezopotamya’da ilk medeniyetin yükselmesiyle başlayan ve Ortaçağ’ın sonuna kadar devam eden, Selçuklu ve Osmanlı devletleri de dahil olmak üzere bütün antika devletlerin ve toplumların yükseliş-doğuş, gelişme ve sonra da çöküş, yok oluş süreçlerinin diyalektiği budur. Antika tarihin inişli çıkışlı akışının özü budur.

İşte, örneğin, bir aşiret bile değil, bir aşiretin içindeki bir boyu (“Kayı Boy’unu”), Osmanlı Devleti gibi bir devleti kurmaya, üstelik te bunu bir “cihan devleti” haline getirmeye yönelten ve muktedir kılan sürecin diyalektiği budur. Köleci sistem-medeniyet- kısır döngü içine girdikçe, hayat yaşanılmaz hale geldikçe, bir yandan sistem ölüm döşeğine yatarak sonunu beklemeye başlarken, diğer yandan da, kendi içinde kendini yeniden üretmenin mekanizmalarını çalıştırmaya başlar.

İşte, tarihsel devrimci o atalarımızın “stratejik zihniyetlerinin” oluşmasına neden olan maddi temel budur; bu ortamdan kaynaklanan paradigmadır ki onları yaşamı devam ettirme mücadelesinin içinde kaçınılmaz olarak antika devrimciler haline getirmiştir.. Yani öyle, “atalarımızın stratejik zihniyeti” denilen tarihsel devrimci ruh hallerini onların içinde yaşadıkları koşullardan-bu koşulların yarattığı diyalektikten bağımsız olarak ele almak mümkün değildir. Kısacası, “stratejik zihniyet” adı altında-“sürekliliği” olan- Allah vergisi kalıcı birşey yoktur ortada!. Nitekim daha sonra-eski medeniyeti zaptederek kendi devletlerini kurduktan sonra- o antika medeniyet kurdu kendilerini alaşağı eden tarihsel devrimci o insanları da içten kemirmeye başlayarak kendilerine benzetir. İşte fetih olayının diyalektiği de budur!. Zaptedenlerin zaptından başka birşey değildir bu işin özü!..

Antika tarihin diyalektiğini, medeniyetlerle barbarların güreşinin diyalektiğini iyi kavramak gerekiyor, yoksa, buradan yola çıkarak çok yanlış sonuçlara varmak işten bile değildir. Bunun en güzel örneği Dr.Hikmet Kıvılcımlı’dır. Önce bunu ele alalım, sonra sıra gene Davutoğlu’na gelecek!..

“Tarihsel devrim” kavramı Dr. Hikmet Kıvılcımlıya aittir. Bununla, üretici güçlerin antika tarihin labirentlerindeki inişli çıkışlı gelişme diyalektiği ifade edilir. Bu alanda bilimsel çalışma yapanların mutlaka incelemesi, dikkate alması gerekiyor Doktor’u. Antika medeniyet çarkının dönüşünü ondan iyi açıklayan yoktur. Yani bu alanda bir hazine doktorun çalışmaları. Önce bu gerçeği bir tesbit edelim. Ama hemen bunun ardından da şunu belirtmemiz gerekiyor; örneğin ben, bu gerçeği bundan kırk sene önce de görüyordum, ama gene de beni Doktor’dan, onun çalışmalarından, “Tarih Tezi”nden uzak tutan birşey vardı ortada! Çünkü Doktor, getiriyordu işi, sonunda, “ordu kılıcını attı” diyerek darbeciliğe bağlıyordu! “Atalarımızın-ordunun tarihsel devrimci geleneği” (“stratejik zihniyeti”) kullanılarak Türkiye’de devrim yapılabileceğine inanıyordu o! Tabi o zaman “devrimden”-“sosyalist devrimden”- anlaşılan, burjuvaziyi yok etmek olduğu için, Doktor Kemalist elitleri (onlara tarihsel devrimci

geleneklerini -“stratejik zihniyetlerini”- hatırlatarak) can düşmanları Anadolu burjuvazalarının üstüne sürmeye çalışıyordu!. Çünkü, işçi sınıfının da bu süreci desteklemesiyle, bu yoldan sosyalizme varılabileceğini inanıyordu! Dünyanın üçte birinin “sosyalist” olduğu bir dönemde, “kapitalist olmayan bir yoldan” sosyalizme geçişin orijinal-tarihimize uygun- bir yolu olarak görüyordu bunu! Her neyse, bu çalışmada esas konu bu değil. Ben sadece onun çalışmalarının özüne sahip çıkıyorum; “tarihsel devrim” olayını da objektif bilimsel bir zeminde, bir etkileşme olarak, antika medeniyetle barbarın etkileşmesi olarak ele almaya çalışıyorum. Bu etkileşmenin sonunda ortaya çıkan sonucu ise, etkileşmeye katılan güçlerin yarattığı bir sentez olarak düşünüyorum. Çünkü, bir etkileşmenin sonucunda, etkileşmeye katılan güçleri göremezsiniz artık ortada. “Barbarın kılıç darbesiyle yok olan” sadece medeniyet değildir! O barbar da yoktur artık sonuçta! Yani, her ikisi de ortaya çıkan “sonucun” varlığında yok olmuşlardır!.

Ne kadar ilginç değil mi; Davutoğlu da tutuyor, “bizim orijinalitemiz budur” diyerekten aynen Doktor’un yaptığı hatayı yaparak atalarımızın “stratejik zihniyetinin sürekliliğinden” yola çıkıp onu günümüz “cari koşullarında” aktüel bir silah haline getirmeye çalışıyor! “Ortaya çıkan sonuç nedir” diye mi soruyorsunuz: Doktorun çabaları en fazla 12 Mart döneminin cuntacı-darbeci ideolojisine tarihsel bir temel yaratmaya yardımcı olmuştu, Davutoğlu’nun çabaları ise bugün yeni tipten çağ dışı milliyetçi bir kahramanlık gösterisine zemin teşkil etmeye aday olarak görünüyor!. Doktor, bir zamanlar “atalarımızın stratejik zihniyetini” “işçi sınıfı ideolojisiyle harmanlayarak” müthiş bir silah yarattığını düşünürken, ondan kırk yıl sonra şimdi Davutoğlu da gene aynı zihniyeti kullanarak Anadolu burjuvazalarının eline yenilmez bir silah verdiğini sanıyor!..Tabi o bunu yaparken eski Türkiye’nin Devletinin o habis ruhunun etki alanı içine girerek ona sahip çıkmış olduğunun farkında değil!. 21.yüzyıl paradigmasına göre yol almaya çalışan bir ülkeyi 20.yüzyıl paradigmasına uygun bir şekilde(-Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanununa göre) yükselen bir ülke imiş gibi ele alarak diktiği ideolojik elbisenin içine sığdırmaya çalıştığının farkında değil!.

Peki, nasıl oluyor da “Türklerin stratejik zihniyeti” falan derken işin ucu dönüp dolaşıp gene o Devlete çıkıyor, nedir bu işin sırrı?

Ve de, o zaman ne yapmak lâzım; atalarımızdan bize miras kalan “stratejik zihniyet” adı verilen o devrimci ruhu bugünün gerçekliğiyle nasıl bağdaştıracamız?

Önce isterseniz “stratejik zihniyet” denilen atalarımızın o tarihsel devrimci ruhunun sonra nasıl olupta Devletin habis ruhu haline dönüştüğünü bir görelim¹⁷:

Orta Asya’da Şamanizm dünyasında yaşayıp giden o atalarımızı düşünelim şimdi. Bu insanların Çin’le Hind’le de ilişkileri oluyordu süreç içinde ve bunlardan da etkileniyorlardı. Peki, neden bir Budizmin, Hind dininin-düşüncesinin etki alanında kalmıyor bu insanlar da daha çok İslamiyet etkiliyor bunları? Nedir İslamiyet’in onlar-atalarımız için çekici-“yeni” ve “önemli” olan yanı.

Bu işler öyle üç-beş yılda olup bitmiyor. Asırlarca süren deneyimler-ilişkiler içinde gerçekleşiyor kimin nereye savrulacağı. Ve sonunda da herkes ne ise ona göre bir yer tutuyor tarihsel akışın içinde. Türkler bakıyorlar, Çin’le Hind’le iş tutan yanıyor, onların içinde eriyip gidiyor, üstelikte bunların kendisine vereceği yeni-önemli birşey yok, o zaman yüzlerini İslamiyet’e dönüyorlar. Çünkü, yukarı barbarlığın yükselme çağının ideolojisi olan İslamiyet, cihan hakimiyetinden-doğuyla batı arasındaki ticaret yollarına hakim olmaktan, ganimetten, gazadan, cihattan falan bahsediyordu. Üstelik, “kâfirlere karşı mücadeleyle” de birleştiriyordu

¹⁷ <http://www.aktolga.de/t5.pdf>

bu hedefleri!. Sınıflı toplumlarla ilişkiye geçtikten sonra, sınıflılığa karşı ilkel sınıfsızlık zeminini korumak aşkıyla yanıp tutuşan atalarımız için çok ilginçti-önemliydi bu düşünceler. **Ve onlar –yani atalarımız İslamiyetin bu cihad-ganimet-gaza ideolojisini hemen sınıflı topluma karşı sınıfsızlığı savunmak bilinciyle bütünleştirerek öğrendiler-benimsediler. Müthiş birşeydi bu onlar için. İslam, sınıflı toplumlara-yerleşik medeniyetlere-karşı mücadelede onlara sadece bir tür “haklılık” zemini oluşturmakla kalmıyor, aynı zamanda, onların içinde eriyerek yok olup gitmemek için müthiş bir ideolojik kalkan da sunuyordu. O ana kadar Şamanizmin sunduğu imkanlarla kendi içlerindeki kötü ruhlarla-kendi nefisleriyle-uğraşmakla vakit geçiren komün kalıntısı bu insanların önünde artık yeni bir yol daha açılıyordu. Eskiden beri tanıyıp bildikleri o “kötünün” yerini şimdi artık bir de “kâfir” alıyordu. Sınıflı toplum insanı nefesine uyarak “Hak’kı” inkâr edendi. Bütün mesele, insanın kendi içindeki mücadelenin (büyük cihad) dışardaki-toplum içindeki uzantısına karşı da aynı mücadeleyi sürdürmesinden ibaretti. İşte, Şamanizmle İslam arasındaki bağ böyle-bu anlayışla kuruldu. Tasavvuf böyle ortaya çıktı. Antika tarihin zembereğini oluşturan barbarlarla medeniyetlerin güreşleri (en azından Türkler açısından) bu süreç içinde oluştu. Orta Asya’dan Anadoluya gelerek Osmanlı’nın temellerini atan tarihsel devrimci o tasavvuf erleri böyle bir süreç içinde ortaya çıktılar. Eskinin Şamanları-Kam’ları bu süreç içinde “Dede”ler, “Baba”lar, “Şeyh”ler, “Ermiş”ler haline dönüştüler.**

İşte, Davutoğlu’nun ne olduğunu bir türlü açıklamadığı, sanki gökten inmiş Allah vergisi bir nimet olarak kabul ettiği o “stratejik zihniyetimizin”, devlet kurucu atalarımızın-o “Horasan Erenlerinin” devrimci ruhunun oluşma diyalektiği budur.

Şimdi isterseniz bir de devlet kurucu bu “ruhun” daha sonra nasıl evrildiğini ele alarak atalarımızdan bize miras kalan o “stratejik zihniyetin” nasıl olupta iki başlı bir ruh haline dönüştüğünü görelim!..

ALLAH OSMANLIYA, “YÜRÜ YA KULUM” DİYORDU!.

Evet, neden Osmanlı? O kadar “Beylik” varken bunların arasında Anadolu’da tarihsel devrim yapma görevi neden Osmanlı’ya düşüyordu? Önce Zeki Velidi Togan’ı dinleyelim:

“Osman ve Orhan beylerle maiyetleri, büyük bir devletin temellerini kurmakta olduklarının farkında değildiler. Orhan Gazi’nin kendi namına sikke darbettirmesi ancak 1327 yılında, yani Temurtaş Noyan’ın Anadolu’dan ayrılıp, beğlerin istiklal yoluna girmeleri hadisesi ile başlamıştır. Muhakkak olan şudur ki, Kayı beyleri o sıralardaki Uç Beyleri arasında medeniyetçe en geri kalan savaş erleri olmuşlardır. Bu cihetten ilk tarihlerini kendilerinden daha çok komşularından öğreniyoruz”¹⁸.

Çok önemli bir tesbit! Demek ki, Osman’ın aşireti diğer aşiretlerden (beyliklerden) daha az “medeni”, yani daha fazla barbarmış!. Diğer beylikler, devletleşme-medenileşme sürecinin birinci aşamasını geride bırakmışlar, yani toprağa yerleşip, küçük birer, “bozkır-aşiret devleti” haline gelmişler. Osmanlı ise daha barbarlığın kahramanlık çağını atlatamamış. O da, çevredeki “medeni toplumlarla”, Bizans’la, Selçuklularla, Beyliklerle ilişki içinde, ama o henüz daha “yerini” bulamamış, yani henüz daha bir tarihsel devrim gücü konumunda.

İkinci bir nokta da şu (gene Z.V.Togan’dan okumaya devam ediyoruz): “Evela bu bölge (yani Osmanlının bulunduğu bölge), Bizanslılarla İlhanlılar (yani Moğollar) arasındaki büyük

¹⁸ Togan, A. Z. V. (1970). “Umumi Türk Tarihine giriş.” Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

ticaret yolu üzerinde bulunuyordu. Kastamonu'daki Candarlılar ve Aydın beyleri daha güçlü oldukları, siyasi nüfuzları ve ordu teşkilatları daha büyük olduğu halde, onların yerine Söğüt beylerinin insiyatifi ele almalarının en önemli sebebi, Bitinya'dan geçen bu ticaret yoludur. Bu yol, İlhanlı-Bizans ilişkileri açısından, her bakımdan çok önemli idi. Zaten Osman Bey'in tarihte ilk defa zikri de, Anadolu kaynaklarında değil, Bizans kaynaklarında, bu ticaret yolu üzerinde Bizanslıların asayişini ihlal eden birisi sıfatıyla olmuştur”.

Bizans, Doğu-Batı ticaretinin en önemli unsurlarından biridir. Doğu'ya giden ticaret yolunu kontrol edenler ise İlhanlılardı. Osmanlı ise, tam bu hattın merkezinde, yani sinir sisteminin en hassas noktasında yer almıştı. Bütün gel-gitlerden haberi vardı. Nereye ne gidiyor, nereden ne geliyor herşey onun bilgisi dahilinde oluyordu. Ama sadece ticaret açısından da değil, haberleşmenin kontrolü açısından da çok önemli idi bu. Nerede ne olup bittiğini öğrenme açısından çok önemli idi. Çünkü, o dönemde tüccarlar sadece mal getirip götürmüyorlardı, aynı zamanda, onlarla birlikte haber de gidip geliyordu. Antika dünyada tüccarların “küreselleşme” açısından oynadığı rol çok önemlidir. Tüccar, sadece ticaret yapan değildir o dönemde, o, aynı zamanda bölgeler ve ülkeler arasındaki bağlantıyı kurandır da.

“Osman Bey ve oğulları için başka bir müsaid şerait de Bizans'ın iç durumunun bu zamanda çok karışık olmasıdır. O sırada Andronikos II baştaydı. Bitinya, Firikya ve Paflagonya'daki dağlık bölgelerde Bizans sınırlarını koruyan ahali eskiden vergiden muaf olduğu halde, Andronikos bunlara da ağır vergiler koymuş, böylece onların düşmanlığını da kazanmıştı. Kendi kumandanlarından Flontropinus'u derme çatma bir orduyla Bitinya'nın müdafaasına gönderdiği halde orduya erzak göndermemiş, askerlerin maaşlarını da verememişti. Bu yüzden de neticede bu ordu dağıldı. Bir yandan Germiyan-oğlu, Menderes boyundaki Bizans kalelerini birer birer fethederken, Aydınoğlu'da Sart şehrini almıştı. Öte yandan, Candaroğulları da Bizans kalelerini kuşatıyorlardı. İmparatorun ordusu yoktu. Olanını da, Balkanlarda kaybettiği nüfuzunu ikame etmek için burada kullanmak zorundaydı. Küçükasya'daki sınır bölgelerinin Uc beyleri tarafından işgal edilmesi imparatorun nüfuzunu büsbütün sarsıyordu”.

“Nihayet bir yabancı, Sicilya'dan gelerek 8000 kadar askerden derme çatma bir ordu kurarak imparatora hizmet teklifinde bulundu. Bu askerler, İspanyollarla Magripli Araplardan ibaretti. Bunları “memleketin müdafileri” sıfatıyla hizmetine kabul eden imparator, bu adama geniş selahiyetler vermekle kalmadı, prenseslerden birini de ona vererek onun Bizans'ta büyük bir mevki kazanmasına yol açtı. Bu da Bizans ayan ve eşrafı arasında imparatora karşı derin bir nefret hissinin uyanmasına yol açtı”.

“İmparator, Bizans'a gelerek ücretli asker olan ve “Turkopol” adı altında anılan Müslümanlardan da askeri birlikler kurmuştu. Sonra, Aydın Türklerinden Melik İshak, 10000 kadar askerle Bizans'ın hizmetine girdi. Öte yandan Tuna boyundaki Nogay'ın ordusunu teşkil eden Tatarlarla Alanların bir kısmı da Bizans'ın hizmetine girmişlerdi”.

“İçten çürümüş olan Bizans, her taraftan Müslüman ve gayrimüslim Türk ve Tatarları askerliğe ala ala memleketini ve içteki çürüklüğünü bunlara pek yakından tanıtmıştı. Bizans ordusunda Bizanslılardan gayri herşey vardı”.

“İşte, Bursa'nın 1326 yılında Orhan Bey tarafından işgali böyle bir durumda meydana geldi. Sınır boyundaki Hıristiyan Bizans askerlerinden, hatta bunların kumandanları arasından, imparatorun hizmetinde bulunan İslam-Hıristiyan karması Katalan-Turkopullar birliğinde kalmaktansa, Kayı beylerine iltihak etmeyi tercih edenler bulundu. Bir taraftan, Barula ve Baltu isyanları dolayısıyla, İlhanlı kuvvetleri önünde batıya sıkışan uruğlar, diğer taraftan, aşağı Sakarya ve Paflagonya'da Gazan Han zamanından başlayıp çoğalan askeri ikta'lar, Bizans'ın çürüklüğünden istifade ederek Osman Bey'i ve oğullarını destekleyen nüfus kalabalığını teşkil etmişlerdir. Sakarya'dan Çanakkale'ye kadar uzanan yerleri fetheder

etmez, Rum firarilerden boşalan bütün köy kasaba ve şehirleri doldurmak için bunlar sonsuz kaynak olmuşlardır”.

“Öte yandan, Osman Bey’in şahsi karakteri, onun maiyetinin medeni seviyesi, bu bölgede yalnız İslamlar değil, Hıristiyanlar arasında da nüfuz kazanılması için elverişli olmuştur. Osman ve Ertuğrul Bey’ler bütün savaşları bizzat idare etmişler ve bu sayede küçük bir kabilenin reisliğinden bütün ülkedeki kabile askeri teşkilatının başına geçebilmişlerdir. Bunların medeni seviyeleri, mesela Kastamonu ve Germiyan beyleriyle kıyas kabul etmez derecede aşağı olduğundan, Müslüman olmakla beraber, İslam taassubundan uzak bulunmuşlardır; bu da kendilerine iltihak eden, fakat tam bir Müslüman olmadıkları için Türk derviş ve abdallarını kendilerine manevi rehber ve pir tanıyan her türlü Türk ve Moğol “evbaş”ı ile, mühtedi Hıristiyanlar ile hemen uzlaşmalarını kolaylaştırmıştır”. (a.g.e)

Dikkat ederseniz, daha önce ele aldığımız, bir tarihsel devrimin gerçekleşmesi için gerekli olan şartların hepsi var burada. İçerden çürümüş, barbarları içine ala ala kendini onlara iyice tanıtmış, barbarı dışsal bir unsur olmaktan çıkarıp, iç dinamiğin bir unsuru haline getirmiş bir “medeniyet”: Bizans!. Ama sadece Bizans değil, bütün Anadolu da aynı durumdaydı. Selçuklu Devleti diye birşey kalmamıştı artık ortada, Selçuklu sultanları İlhanlıların kuklası durumundaydı. Anadolu da, “gel beni kurtar” diyordu. İşte atalarımızın o “stratejik zihniyeti” bu koşulların ürünü olmuştur!.

Peki sonra ne olur?

OSMANLININ TARİHSEL DEVRİM GÜCÜ KİMLERDEN OLUŞUYORDU

“Ertuğrul ve Osman Gaazi çağlarında henüz ayrı bir ordu gücü yoktur. Bütünüyle, düşünüp davranan bir Ordu-Boy vardır. Böyle bir toplumda askeri sivilden ayırmak kimsenin ne aklına gelirdi, ne elinden. Herşey ateşli bir kaos (mahşer) dir. Orhan Gaazi ile birlikte, daha doğrusu Bursa’nın fethi ile birlikte, amorf kaosun içinde güçlerin biçimlenmesi, atomlaşması başlar. O ayırtlanmış içinde başlıca dört tip silâhlı güç belirir: 1 - Aşiret güçleri: İlbler, 2 - Tarikat güçleri: Dervişler, 3 - Kent güçleri: Yaya’lar, 4 - Taşra güçleri: Azeb’ler” .

“Aşiret-tarikat güçleri tarihöncesi’nin; kent-taşra güçleri tarih’in aramağanıdır. Orhan Gaazi çağında bu iki güç henüz kesince ayrılmamışlardır”.

“Toprağa yerleşmiş olanlar (kent-taşra güçleri): yörük toplulukları (cemâatleri) idiler. Bunlar, fethedilen yerlere, en çok da Anadolu’dan Rumeli’ne "yürüdüler". Sefer’de geri hizmetlerini başardılar. Barışta toprağa yerleştiler. Yörük toplulukları, taze insan gücü olarak, çöken Bizans (Doğu Roma) topraklarını kolonize eden Türklerdi”¹⁹.

Bütün bunların özeti şudur: Demek ki Osman’ın aşireti bir bayraktır, Anadolu Tarihsel Devrimi’nin öncü gücüdür. Bu bayrağın arkasında yürüyenler ise, sadece göçebe barbarlar-aşiret güçleri değildir; Anadolu’nun yerleşik toplum güçleri, kent ve kır emekçileri de vardır onun arkasında.

Osmanlı’nın tarih sahnesine çıktığı dönemde Anadolu’da egemen güçler Bizans ve Selçuklular olduğundan, Anadolu kent’leri de bunlara bağlı yerleşim merkezleri durumundaydılar. Bizansa bağlı kentlerin ticari açıdan daha canlı olmalarına karşılık, Moğol baskısı yüzünden, Selçuklu kentlerindeki çoğu Türkmen esnaf ve zanaatkarlarla tüccarlar tam bir bunalım içindeydiler. Artan vergiler yüzünden iş yapamaz hale gelmişlerdi.

¹⁹ Dr. Hikmet Kıvılcımlı’nın bütün eserleri. <http://www.comlink.de/demir/kivilcim/eserler> (30.11.2005)

Anadolu'nun kır emekçilerinin durumu da kenttekilerle aynıydı. Toprağa yerleşerek hayatını tarımsal faaliyetle kazanan bu insanların (genellikle Türkmen aşiretleriydi bunlar) ürettikleri ürünleri kente götürüp satabilmeleri gerekiyordu. Ama aynı kısıkaç bunları da içine almıştı. Kazandıklarını mültezime veriyorlardı.

İşte, Anadolu'nun kent ve kır üreticilerini, esnaf ve zanaatkarlarını, tüccarlarını Osmanlı'nın peşine takan ortam budur. Bunlar, Moğol soygununa, bu soygunun bir parçası haline gelmiş beyliklere karşı kurtarıcı gibi görürler Osmanlıyı. Hele bir de ilerde, zaten çürümüş olan Bizans altedilipte ona bağlı kentler de ele geçirebilirlerse, bütün Anadolu pazarı ile birlikte Doğu-Batı ticareti de onların eline geçmiş olacaktı. Kaybedecek hiçbir şeyleri kalmamıştı, ama kazanacak çok şeyleri olabilirdi. Bir Şeyh Edebali'nin, bir Hacı Bektaş Veli'nin, bütün o Ahi örgütlerinin, tarikatların Osmanlıyla işbirliği yapmalarının nedeni, başka çıkış yolları olmaması bir yana, hiç de hayalci olmayan bu türden rüyalarıydı da. Dikkat ederseniz önde giden, yolu açan dönemin maddi gerçekliğidir; "atalarımızın stratejik zihniyeti" denilen devrimci insiyatif de zaten bütün bu objektif koşulların içinde şekilleniyor. Yoksa öyle kendinde şey, önceden varolan ve herşeyi çekip çeviren bir "zihniyet" falan yok ortada!..TRT'de yayınlanan Ertuğrul dizisine bir bakın hele, insanlar orada yaşamı devam ettirebilme mücadelesi vermeye çalışıyorlar!

Neyse, biz şimdi tarihsel devrimci o atalarımızın içinden nasıl olupta Sultanların-Padişahların çıktığına bakalım!..

FÜTUHATLAR ZİNCİRİ

"Bursa fethedilince, Ordu-Boy birden bire Ordu-Devlet durumuna girdi. Bursa kenti, Bizans'ın en güvendiği ileri karakolu idi. Bursa Tekfuru'nun kalesi, hazinesi, sarayı içine girilir girilmez, DEVLET'in de içine girilmiş bulunuluyordu. Yalnız bu Devlet, Selçuk saltanatı gibi dost değil, düşmandı. Ortadaki Devlet, Bizans Devleti idi ve yenikti. Bütün sömürüşü, ezişi ile yıkılmıştı. Orhan Gaazi, Bursa Tekfuru'nun hazineleri önünde şaşıp kaldığını saklamıyordu: Bu ne zenginlik gücü idi, bu ne askerlik güçsüzlüğü idi? Osmanlı'da bir Tanrıçıl üstünlük mü vardı? Âşık'ların, Ahî'lerin, Şeyh'lerin, Abdal'ların hakları olmalıydı. Tanrı Osmanlı'ya "Yürü yâ kulum!" demişti".

"Osmanoğlu yürüdü. Bursa'nın fethinden iki yıl sonra İzmit, Hereke, "iyi bir sarılma" dan sonra İznik kaleleri kefereden temizlendi. Kocaeli Türklerin olmuştu. Oradan doğru Bizans'ın ana yuvasına gidilemezdi. Onu arkadan, karadan çevirmeli idi. Greklerden, Perslerden ve Makedonyalılardan beri Bizans'ın yolu Çanakkale'den geçiyordu".

"Osman Gaazi'nin bağımsızlık ilan ettiğinden 33 yıl sonra, (1333), bütün (Bolu-Bursa-İzmit) Hristiyan ülkeleri, halklarının gönlüyle Osmanlı olmuş, sınır İstanbul'un Kartal semtine dayanmıştı. Bu geniş toprakları, Kayı Boyu'nun Osman kolu, sırf ve sâdece Oğuz Törelî Kan örgütü ile güdemezdi. Fetih gibi, güdümün de tek şartı Silâhlı Güç Örgütü'ne dayanacaktı. Bu örgüt, Bursa fethedilir edilmez ele geçmiş hazinelerden ve Kan gelenek - göreneklerinden yararlanılarak kuruldu. Ve bir anda Osmanlı Ordusu ile birlikte Osmanlı Devleti de bütün orijinal elemanlarıyla biçimlenmeye başladı".

"Orhan Gaazi'nin bu işte üç akıl hocası ve güvenilir adamı: Vezir Alâeddin, Çandarlı Halil Hayreddin, Konyalı Molla Rüstem gösterilir. Bu üç adam, yıldırım çabukluğu ile gelişen olayları karşılamak için gerekli Ordu gücünü biçimlendirdiler. Ama, Ordu daha doğarken, toplumun ve toprak ekonomisinin gelişimi de devletleşiveriyordu".

Peki bu süreç içinde Osmanlı tarihsel devriminin yaratıcısı o öncü güçlere ne olmuştu?

"Türk erleri içinde, sırf toprak işiyle geçime katlanacağına, "sürekli devrim" gibi "sürekli savaş" içinde kalanlar da oldu. Bunlar ilkel komuna askercil demokrasisi gelenek-göreneğini sürdürdüler. Onlara AKINCILAR denildi. Akıncılar, Osmanlı Ordusunun barış bilmez gerilla güçleri idiler. Onlar için dünyada devlet birdi: Kendi devletleri. Sınır da, çizgisi ve biçimi bulunmayan "Serhad Boyu": Savaş doğrultusu idi. "Hatt-ı müdafaa yok, sath'ı müdafaa vardır" sözü, asıl Osmanlı Akıncılarının parolası idi. Onlar için "Sath-ı taarruz vardı".

"Akıncılar, sınır ve çevrelerinde "at oynatan" şimdiki deyim ile "Hafif Süvari" güçleriydiler. "Yaz kış düşman topraklarına akınlar yaparak mal ve esir alırlardı. Onların barışı bu idi. "Sefer" dedikleri, Payitahtın katıldığı merkezci savaşlarda ise, düşman topraklarını "keşf" ederler, pusuyu önlerler, ordudan 4-5 gün ileride, inanılmaz çabuklukla "harekât" ve kuşatımlar yaparlardı. Göçebelerin, "KIZILELMA"ya gönül vermiş ATLI savaş İbleri idiler. Ama öyle kalmayacaklardı. Toplum yapısı ile birlikte onlar da deri değiştireceklerdi. Akıncılık, çoğu Türk babadan oğula geçen "OCAK" (bir çeşit gedikli zanaat) sayılırdı. Bunlar ne maaş alırlardı, ne de vergi verirlerdi. Kimilerine Tımar sunulurdu. "Tviça" denilen "Çeribaşı"larından çoğu "Timarlû" idiler. Bu son biçimlenişleri ile Akıncılar, medenî devlet'in profesyonel askeri durumuna gelmişlerdi. 10'lu örgütleri, Onbaşı'ları, Yüzbaşı'ları, Binbaşı'ları yetiştirecekti. Hepsini birden Akıncı komutanlara bağlanacaklardı. O zaman artık Akıncıları Osmanlılığın taşra silâhli güçleri sırasına girmiş buluruz".(Dr.H.Kıvılcımlı,a.g.e)

Cermenler kentsiz toplumun insanları oldukları için, Osmanlı'yı destekleyen kent ve kır emekçileri yoktu onların arkasında. Avrupa'da kentler çok sonraları kurulmaya başlanmıştı. Peki, Osmanlı'nın peşine takılarak Anadolu tarihsel devrimine katılan bu "kent ve kır emekçileri" ne oldu sonra? O Ahi Evran'ın kent emekçilerine, o dervişlere, o tarikat güçlerine, Hacı Bektaşî'nin kır emekçilerine ne oldu?Çünkü, zaferin kazanılmasında kazanılmasında, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda çok önemli bir rol oynuyor bu insanlar o zaman. Ne oldu sonra bunlara?

Çok sürmez, fetihler furyası biraz yavaşlayıpta, "yerleşme"- "devletleşme" süreci başlayınca, "halk ordusunu" oluşturan bütün bu güçler dağıtılır. Yeni oluşan sistemin örgütlenmesi sürecinde, savaşlarda bağlılığı ve kahramanlığı görülen "Akıncı" şefleri "Timarlı Sipahi" yapılırken, geri kalanları da "Yayalar"la birlikte "Reaya"ya dahil olurlar. "Halk ordusunun" yerine, devlete ve devlet başkanına bağlı, Türk asıllı olmayan savaş esirlerinden oluşan yeni bir ordu örgütlenir. "Yeniçerilik" doğar. Sınıflı toplumlar boyunca, bütün devrimlerde olduğu gibi, Osmanlı tarihsel devriminde de, "devrimin" hemen ardından, devrim ilk önce kendi evlatlarını yer bitirir! O Ahi Evran'ların, o dervişlerin, o devrimci tarikatların, o "İlb'lerin, Gazi'lerin" adları geçmez olur artık. Yavaş yavaş yok olur bu insanlar!

Cermenler sözkonusu olduğu zaman Tarihsel devrim sürecinde askeri şefin yol arkadaşı konumunda olan bütün o eski aşiret liderlerinin daha sonra "feodal soylular" haline geldiklerini görürüz. Büyük Roma Cermen İmparatorluğu bu anlamda daha başından itibaren daha sonra "aristokratlar"-feodal beyler haline dönüşecek olan bu "soyluların" özerk yönetimlerinden oluşan adem-i merkezîyetçi bir yapı olarak doğar. Peki ya bizde, bizde nereye gitmiştir daha sonra (devletin kurulmasında yol arkadaşlığı yapan) o "soylular"!! Sakın bana "Sipahilerden" bahsetmeyin, Osmanlı Devlet düzeninde onlar hep birer Devlet memurudur.. Fatih döneminde "soylu" denebilecek bütün o eski yol arkadaşlarının son kalıntıları da yok edilir. Osmanlı hiçbir zaman Cermenlerde olduğu gibi ademi merkezîyetçi bir yapıya sahip olamaz!

TIMAR SİSTEMİNİN EVRİMİ VE DEVLETLEŞME SÜRECİ..

Osmanlı'nın toprak düzeninin esasını oluşturan Tımar sistemi, fetihçilik esasına göre örgütlenen devletin ayağını bastığı zemin, lojistik desteğini oluşturan arka planı olduğu için, kahramanlık çağının başlangıç dönemleriyle uyum halindedir ve başarılı olur. Ama zamanla, kazanılan zaferler, elde edilen ganimetler, barbar şeflerin ve onların etrafında oluşan zümrenin başını döndürür; fetihçiliğin çıkış noktasını oluşturan tarihsel devrimci-gentilice ruh (İbni Haldun'un "Asabiyyeti") servet avcılığına dönüşür. Artık eski "askeri demokrat" şef de gitmiş, onun yerine bir despot-sultan gelmiştir. İbni Haldun Yasaları çalışmaktadır! Saman alevi en yüksek noktasına vardıktan sonra, ateş birden sönmeye başlar. Eskisi gibi bol ganimet getiren fetihler yapılamaz hale gelince, fetih üzerine kurulu olan mekanizmayı ("devlet-orduyu") ayakta tutabilmek için gözler içeriye, daha önce fetihçiliğin lojistik desteğini oluşturan toprak ekonomisine döner. Artan giderleri karşılayabilmek için vergiler arttırılır. Bu da yetmez hale gelince, bu sefer "miri topraklar" ve bunların üzerinde kurulan "dirlikler" "Mukataa" (bir tür malikane) haline dönüştürülerek belirli kişilere verilir²⁰. Toprağın mülkiyeti gene devlete aittir, ancak bu Mukataacılar toprağın vergi gelirini devlete peşin olarak ödedikleri için, artık ondan sonrasına devlet karışmaz. Mukataacı da, devlete verdiği kiranın birkaç mislini çıkarmak için Reaya'nın sırtına biner. Devletin kiracısı Mukataacı köylüyle direkt ilişki içinde olmaz. Araya "Mültezim'i" sokar. Ama o da, toplayacağı vergiyi önceden peşin olarak vermesi gerektiğinden, parayı Sarraf'tan alır. Ama bu, yeni bir toprak düzenidir. Dirlik Düzeni gitmiş, yerine başka bir düzen gelmiştir.

İSTANBULUN FETHİ VE OSMANLI-BİZANS ETKİLEŞMESİ..

Osmanlı'nın İstanbul'u fethi olayı, bir anlamda da İstanbul'un (Bizans'ın) Osmanlı'yı fethi olayıdır! Çünkü, İstanbul'u fethedene kadar halâ tipik bir "Bozkır-aşiret devleti" olan Osmanlı, Bizans'ın içine daldıktan sonra bambaşka bir nitelik kazanmıştır.

"Fâtiş Mehmed II, Bizans'tan edindiği bütün İmparatorluk kurul ve kurallarını Osmanlı Devleti'nin ve Toplumunun içine aktardı".

"Kendi söyleyip, Lis Zâde Tevkîi (Mustafa oğlu) Mehmed'e yazdırdığı "Kanunnâmei Âli' Osman" (yahut: "Kanun'u Padişahi'i Sultan Mehmed bin Murat Hân") Fâtiş'in iyice Bizans havasına boğulduğu zaman yazılmıştır. Bizans "Ruh'u habiyisi"nin Türk sarayına ne denli işlediği, Kanunnâme aslının hemen her satırında okunuyor".

"O zamana dek, Türk Padişahı, halk içinde oturup yargı yapar ve buyruğu çıkarırdı. Fâtiş, artık kendi vezirlerinin içine bile katılmaz olur. "Perde arkasına" çekilir. Ama öz Türkçe şöyle buyurur: "Önce bir ARZ ODASI yapılsın. Cenab'ı Şerîfim, (şerefli yanım), pes perde (perde ardında) oturup, haftada 4 gün vezirlerim ve kazaskerlerim ve defterdarlarım, Rikâab'ı Hümâyûn'uma (Humâ kuşu: Padişahın üzengisine) ARŞA girsünler". "Divan'a her gün vezirlerim ve kazaskerlerim ve defterdarlarım geldikte, çavuşbaşı ve kapucular kethudası önlerine düşüp istikbâl itsünler (karşılansınlar)".

"Bütün Barbar Şefleri gibi, ilkel "demokrat" olan Türk Gaazileri de, ilk zamanlar, birlikte oldukları insanlarla beraber sofraya oturur yer içerlerdi. Bizans'ın içine girdikten sonra "öğrenilenler" bu usûlün "tehlikeli" olduğunu göstermiş olacak ki, İstanbul'un fethinden sonra bu terkedildi. Oysa tek başına yemek daha tehlikeliydi. Bilindiği gibi Fâtiş zehirlenerek öldürüldü. Bununla birlikte, herkes gibi ve herkesle yeyip içme Gaazi geleneğini kaldırmaktan "Şeref" duydu:"

"Taâmı (yemeği) yüce şanlı huzûr'a kilârcıbaşı koya... Ve Cenab'ı Şerîfim ile kimesne taâm yemek kaanunum değildir. Meğer ehl'i iyalden (çoluk çocuğu) ola. Ulu atalarım yerler imiş. Ben ref'etmişimdir (kaldırmışimdir)". (a.g.e)

²⁰ Bu „Malikaneler“ bile tam anlamıyla „özel mülk“ değildir. İstenildiği zaman geri alınabiliyordu bunlar.

FATİH'İN KANUN ANLAYIŞI!

Fâtih, şöyle der: "Bu kanun ve bu Kanunnâme, Atam ve Dedem Kanunudur ve benim dahi Kanunumdur. Evlâd'ı kirâm neslen bâde nesil bununla â'mel olalar" (keremli çocuklar kuşaktan kuşağa bununla işlem yapsınlar). Ve Fatih „söylüyor“, onun ağızından çıkanları da, Tevki'i Lis Zâde Mehmet adında biri olduğu gibi kağıt üzerine geçiriyor. İşte Fatih'in „Kanun“ dediği bu!"(a.g.e)

Peki durup dururken neden böyle bir „Kanun'a“ ihtiyaç duymuştur Fatih acaba? İstanbul'u fethederek Bizans'ın içine girmeseydi de böyle bir „Kanun“ yazdıracak mıydı dersiniz? Hiç sanmıyorum! Olay çok açık!

Fatih „barbar“ın medeniyetin karşısında gözleri kamaşır! Hem „kâfir der ona, hem de özenir! Hem işin ucunda din vardır, onu küçük görür, ondan uzak durmaya çalışır; hem de onda, kendisini onun içine çeken birşey vardır, onu arar: „Bu dünya“ saltanatının, „medeniyetin“ sırlarını ele geçirme arzusuyla yanıp tutuşmaktadır “barbar şef”! O artık hem yüceleşen bir „Fatih“tir, hem de trajik komik bir cüce! Onun yana yakıla aradığı şey, Bizans'ın „kültür-medeniyet hazineleri“, kentten çıkma medeniyetin, köleci toplumun binlerce yıllık yaşantısının ürünüdür. Onun ise böyle bir geçmişi yoktur. Onun kültürü, yani yaşam biçimi farklıdır. Ama o bunu anlayamaz! Medeniyeti batıran ve kendisini „Fatih“ yapan diyalektiği kavrayamaz. Sadece müthiş bir özentisi vardır ortada! Onun gibi olma, onunla özdeşleşme özentisidir bu. Barbarların medeniyet özentisidir yani. Bu noktada herşey, tıpkı o ışığın etrafında dönen sineklerin, ışığın kölesi haline gelmelerine benziyor değil mi!

„Kahramanlık çağındaki“ barbar'ın varlık şartı fetihçiliktir. Aslında, tek başına alındığı zaman iğrenç birşey bu! Hiçbir emek sarfetmeden, başkalarının malını mülkünü yağma ediyorsun!. Barbarı tarihsel olarak „devrimci“ yapan ise onun bu „talancılık“ yanı değil tabii! Ona kalsa, müthiş bir özentisi içinde, „medeni“ olmak özentisi içinde o. Hem köleleri özgürleştiriyor, hem de kendisi de köle sahibi olmak istiyor! Onu „devrimci“ yapan, tarihi ortam ve medeniyetin içinde bulunduğu objektif şartlar, insanı üretim aracı yaparak kendi iç dinamiğini dumura uğratmış olan antika medeniyet. Barbar bu çıkmazı, bu düğümü farkında olmadan çözdüğü için (bir süre için de olsa) „devrimci“ oluyor. Yoksa, var olanın yerine koyabileceği kendisinden gelen yeni birşey yoktur onda.

Ne dersiniz, “stratejik zihniyetimizin” zihni derinliklerine indikçe daha çok ilginç şeylerle karşılaşacak gibiyiz!.

DEVLETİN KİŞİLEŞMESİ!..

Osmanlı, göçebelikten, orta barbarlıktan fetih yoluyla devletleşerek medeniyete-sınıflı topluma geçişin en güzel örneğidir. Bu durumda, fetihçi barbarla fethedilen medeniyet, bu etkileşme sonucunda ortaya çıkan sentezin (bu sentez Osmanlı'dır) yaratıcıları olduklarından, „tarihsel devrim“ sonucunda doğan „çocuk“ ana ve babasının toplumsal DNA'larının orijinal bir karışımıdır!.

Osmanlı'nın anası açık, „fatih“ Kayı Boyu barbarlarıdır. Babası ise İslam ve Bizans medeniyetlerinden başkası değildir! Osmanlı'nın toplumsal DNA'ları, „gentilice-kan“ bilgi sistemiyle İslam'ın ve Bizans'ın kentten çıkma sınıflı toplum DNA'larından oluşur. Kan sistemine göre, „şef“, sistem merkezindeki sıfır noktasını (Allah'ı) temsilen yapmaktadır bu görevi. Ama o bu görevi „Allahı temsil ediyorum diye aklından geçirmeden tabii olarak yapar! Bu kadarını anasından alır Osmanlı! Ama baba'nın DNA'larında, bu, „merkezi temsil“ olayı „kişiselleşmiştir“. Sınıflı toplum insanları bireyselleştirdiğinden, insanlar artık komünün içinde, onunla birlikte değil, kendileri

için var olduklarından, anadan geçen, „merkezdeki sıfır noktasını, yani Tanrıyı temsil“ yetkisiyle, babadan geçen, „kendisi için birey olarak var olma“ hali birleşince, ortaya, birey olarak kendisini „Tanrının yeryüzündeki temsilcisi“ ilan eden yeni tip bir şef çıkar. İşte, “ecdadımız” diye yere göğe sığdıramadığınız Osmanlı „Sultanı“ (ya da Padişah’ı) budur!.

OSMANLI BİZANS ETKİLEŞMESİNİN DİĞER SONUÇLARI VE “STRATEJİK DERİNLİĞİMİZ”!

“İstanbul’un Türklerin eline geçişi, dünya tarihi için o zamanlar hiç kimsenin ummadığı ölçüde yaman sosyal dönüşümlere yol açtı. Batı’da derebeğiliğin temelleri sarsıldı. Doğu’da Osmanlılığın "Tavaifülmülûk" (ömrü yüz yılı geçmez krallık) durumu ortadan kalktı. İstanbul, Osmanlılığı Bizans’ın yerine geçirdi. Bizans kördüğümü kesilip atılır atılmaz, büyük tarihçil imparatorlukları kuran zaferler çorap söküğü gibi aldı yürüdü. Küçük Osmanlı devleti, "Cihangir" oldu”.

“Doğan büyük İmparatorluk içine girmiş bunca Müslüman ve gayrimüslim yığınlarını güdecek karışık ulu bir devlet cihazı kurmak gerekti. Osmanlı toprağı, Osmanlı teşkilatı, hâttâ Osmanlı tarihi ondan sonra asıl geniş anlamıyla: "KİTAB"a girdi, yani sistemli düzene, bir tek sözle "KANUN" devrine girdi. İmparatorluk kendinden önceki imparatorlukların yatağına girdi. Geçmiş "cihangir" imparatorluklardan en çok hangisine benzeyebilirdi?”

“Bizans, Doğu ile Batı’nın buluşma noktasıdır dedik. O durumu ile Doğu’nun ve Batı’nın bütün barbarlık ve medeniyet karması şefliklerinin gelenek ve göreneklerini İmparatorluk biçiminde derlemişti. Basileus: ilk barbar şeftir; İsapostolos, medeniyeti yenen Fâtiğ barbarın tanrılaşmasıdır. Bu iki sıfat tarih öncesinden, barbarlıktan yakıştırmadır. Despotla Otokrat, Babil’in Nemrutları ile Mısır’ın Firavunlarından mutlak, müstebit, Tanrı elçiliğine karışık keyfi idareciliktir”.

“Osmanlı, Bizans’ta işlenmiş olarak hazır bulduğu o mirasa kolayca kondu. Bizanstan aldıkları yalnız en baştağının sıfat ve ünvanları ile kalmadı. Saray teşkilatını, devlet teşkilatını, din teşkilatını, taşra teşkilatını, ordu teşkilatını da Bizans’tan "iktibas" ediverdi. Burada uzun tafsilata girmeksizin, birkaç ilginç örnek verebiliriz:

“Bizans İmparatoru, aynı zamanda Adalet şefi idi. Emrindeki mansıplı hakimler, büyük devlet adamları buluşarak, bir "Adâlet Divanı" kurarlardı. Bu, Osmanlı Padişahının "Divan-ı Hümayun"udur. Bizans sarayında İmparatorun en yakın adamları hadımlar idi. Osmanlı "Mabeyn"inde ilkin iğdiş akağalar görülür. 1621’den sonra, yalnız zenci hadımağaları "Mabeyn’i Hümayun birinci zabiti" olabilirler. Mabeynin belli başlı kadrosu: Silâhdarlık, Kilârcıbaşılık, Eski ve Yeni Saray’ı Hümayun Ağalığı ve Musahiplik’tir. Osmanlılıkta, Mabeyn’in kendisi gibi, bütün bu "Mesnet"ler de önceleri hiç yoktur. Hep Bizans mirası ve örnekleri üzerine, Fâtiğ devrinde belirirler”.

“Ordu başkumandanı Bizans’ta önce Romalı adıyla "Questeur" iken, sonra "Büyük Domestique" (Ulu evhizmetçisi) adını almıştı. Osmanlı başkumandanı "Serdar" (Baş kapı, Ev Başı) dir.”

“Fâtiğ’ten sonra Vezir, Bizans’taki karşılığı olan "Logothéte"’in rolünü oynadı. Bizans’ta önceleri posta bakanı olan logothéte, git gide içişleri, dışişleri bakanlığı ile başbakanlığı elinde topladı. "Büyük Logothéte" adını aldı. Osmanlılıkta onun karşılığı önce "Vezir’i Âzâm", sonraları "Sadır Âzâm" (büyük göğüs, büyük sedir) dir”.

“Osmanlılıkta gerek din, gerekse adliye işlerini, hiç değilse büyük ölçüde sistemleştirip sınıflaştırarak teşkilatlıyan Fâtiğ Mehmet’tir. Fâtiğ bu "mesnet"leri "İLMİYE" adı altında ayrı bir "YOL"a ("TARİK'e) çevirdi. Kazaskerliği Rumeli ve Anadolu’ya has olmak üzere ikileştirdi.

Osmanlılık artık göçebe geleneğini süreklince oturukluğa çeviriyordu; "Seferi"likten (savaşçılıktan) "Hazeri"liğe (barışçılığa) geçiliyordu. Onun için, İstanbul'daki Fener Patriğine karşılık bir "Şeyhülislam"lık ortaya çıkarıldı. Şeyhülislâm (İslâm başı), "İlmiye" tarihinin başı oldu". (a.g.e)

İLİŞKİ ETKİLEŞMEDİR, ETKİLEŞİNCE DE, DEĞİŞEREK DEĞİŞTİRİRSİNİZ!

Her ilişki bir etkileşmedir. Etkileşme ise değişirken değiştirmek anlamına gelir. Her biri mutlak-bizatihi, „kendinde şey olan gerçeklikler-varlıklar yoktur doğada. Doğada olduğu gibi, toplumlar arasındaki ilişkilerde de, her toplum karşı taraftan gelen etkiyi-informasyonu kendi içindeki bilgi hazinesiyle işleyerek bir çıktı-cevap oluştururken hem kendini, hem de bu cevapla etkilediği karşı tarafı yeniden yaratmış, yani değiştirmiş olur. Bu nedenle, İstanbul'un alınışından sonra Osmanlı Devletinin de değişmesi anlaşılabilir birşeydir. Ancak, toplumsal düzeyde bir değişmeden bahsederken bunun ne demek olduğunu iyi anlamak gerekiyor.

Her toplum bir sistemdir ve kendi içinde elementleri arasındaki ilişkilerle-bağlantılarla temsil olunan bir „esas bilgiye“ sahiptir. Bu „bilgi“ye biz o toplumun toplumsal DNA'sı demiştik. Toplumsal olarak o ilk varoluş „an'ıyla“ birlikte oluşur bu „bilgi“de. Ve toplum bundan sonra bu „temel bilgiyi“ kullanarak çevreyle etkileşir, kendini üretir ve gelişir. Çevre ise iki türdür. Birincisi doğal çevredir. İkincisi de diğer toplumlar. Osmanlı toplumunun doğayla ilişkiler içinde sahip olduğu ilk „bilgiler“ bellidir. Çobanlık'la ilgili bilgilerdir bunlar. Diğer toplumlarla ilişkileri içinde onlardan tarımsal faaliyeti, ticareti, zanaatkarlığı vs. de öğrenerek bu bilgilerini genişletirler. Ama dikkat ediniz, her „öğrenilen“ bilgiyle toplum („Osmanlı“) da değişiyor. Çoban Kayı aşiretiyle, toprağa yerleşen Osmanlı bu anlamda aynı değildir. Fakat, „aynı değildir“ derken bu onun toplumsal DNA'sının bütünüyle değiştiği anlamına da gelmiyor. Eskiye, ilk varoluşa ilişkin bilgi temeli gene kalıyor. Yeni bilgi, bu eski bilginin içine monte ediliyor ve gelişme böyle oluyor. Bu nokta çok önemlidir. Bütün „toplum mühendislerinin“ çok iyi kavraması gerekiyor bu gerçeği!

İstanbul'u alana kadar Osmanlı devletleşmesi henüz daha tamamlanmamıştır. O „yarı barbar yanı halâ durmaktadır Osmanlı'nın. Bizansın alınışından sonra Osmanlı'nın Bizans'tan öğrendiği en önemli şey, sınıflı toplumun temelini oluşturan „birey“ bilincidir. Peki nasıl „öğreniyor“ Osmanlı bunu? Birey olarak varolmaya ilişkin informasyonu Bizanstan alıyor, sonra da bu informasyonu kendi içindeki bilgiyle işleyerek onu kendisi için bir bilgi haline getiriyor. Sonuç Padişah'ın mutlaklaşmasıdır, kendini Tanrıyla özdeşleştirmesidir. Bizans'tan alınan „birey“e ilişkin informasyon, sistem merkezinin (sıfır noktasının) Tanrı adına aşiret şefi tarafından temsil edileceğine dair gentilice bilgiyle işlenince, ortaya çıkan sonuç Şef'in tanrılaşmasıdır. Osmanlı devletleşmesinin İnfomasyon İşleme Teorisi'yle açıklaması budur.

BU SİSTEM NASIL BİR SİSTEMDİR, “STRATEJİK ZİHNİYETİMİZİN” EVRİMİNE DEVAM!

İlk kuruluş dönemlerinde, yani devletin henüz daha „Aşiret Devleti“ konumunu yitirmediği dönemlerde, bu sistemin elementlerini birarada tutan ilişki biçimi, halâ, içeriğini kaybetmiş bir kan ilişkisidir. Fetihçilik ve ganimet elde etme hırsıyla bozulmuş da olsa, herkesin işine geldiği için, halâ varmış kabul edilerek ayakta tutulan, gerçek anlamını kaybetmiş, kendine özgü bir kan ilişkisidir bu! Askeri şef, sistemin merkezini elinde tutan güçtür. Ama bu dönemde çevreyi merkeze bağlayan bağlar halâ “gönüllülük” esasına dayalı olduğu için, çıkar birliğiyle “gönüllülük” ilişkisi arasındaki fark pek ayırılmaz! „Askeri Demokrasi“ denilen ilişki biçiminin-sistemin özü budur. Yani, yönetenle yönetilen aynı dış hedefe kilitlendikleri için, her ikisi de fetihçilik yoluyla testilerini doldurmakla meşgul oldukları için, bunların kendi aralarında sorun yaşanmaz! Bu yüzden de, eski kan ilişkisi halâ devam ediyormuş gibi görünür!! Bunun

böyle olmadığını her iki taraf da bilir aslında, ama kimse umursamaz bunu! Önemli olan işlerin iyi gitmesi, herkesin testisinin doluyor olmasıdır!.

Bu dönem, barbarlıktan gelen tarihsel devrimci “stratejik zihniyetimizin” İslam’dan alınan “gaza”-dünyayı kâfirlerden temizleme- anlayışıyla birleşerek “tarihsel derinliğimizi” inşa dönemidir!.Dikkat ederseniz birçok faktör bir araya geliyorlar bu aşamada: Antika tarihin barbarlığa özgü tarihsel devrimci özellikleri, İslam’ın gaza anlayışı, her iki dünya görüşünün de işin ganimete dayalı ekonomik yanına ideolojik destek sunması, Doğu ile Batı arasındaki ticaret yollarının güvenli bir şekilde işleyebilmesi için bütün bu bölgenin tek bir merkezi devlet otoritesinin denetimi altında olması zorunluluğu, ve de fetih politikasının aynı zamanda feodal zulüm içinde kıvranan fethedilen ülkeler halklarının da desteğini alması..İşte, bu dönemde “stratejik bir zihniyetle” oluşturduğumuz “tarihsel derinliğimizin” ideolojik temelleri ve ekonomi politiği bundan ibarettir!..

Ama daha sonra, o tarihsel devrimci ruhla birlikte “stratejik zihniyet” de değişmeye başlayınca fetihçilik de iflas eder ve devlet “Devlet” olarak ortaya çıkmaya başlar; buna bağlı olarak da tabii işler değişir! Herşeyden önce, çıkar birliğine-gönüllülüğe dayanan uyum kaybolur ortadan! Sistem yavaş yavaş kendi kendini yiyen-tüketen mekanik bir sistem haline gelir. Merkeze çöreklenmiş, üretim sürecinden kopuk eski fetihçi güç-sınıf, artık sistemi zorla birarada tutan, onun kanını emen asalak bir Devlet sınıfı haline gelmiştir!. Sistem, aşağıdan yukarıya doğru üretime dayalı- kendi kendini üreterek var olan, yaratan bir sistem olmadığından²¹, onun ayakta kalabilmesi için, merkezi elinde tutan gücün sürekli enerji sarfetmesi gerekecektir. Peki, üretimden gelmeyince nereden gelecekti bu enerji? İşte “stratejik zihniyetimizin” kırılma noktası tam burasıdır. Çünkü, işte bu noktada sistem, tıpkı kendi kendini sokarak intihara yönelen o akrep gibi artık kendi içine dönmeye başlar! Eski kutsal Devletin fetihçi-kahraman Devlet Sınıfı bir sülük gibi halkın sırtına yapışarak onun kaniyla ayakta kalmaya çalışır. Ama o halâ, “ben olmazsam siz de olmazsınız” diyerek, onlardan “sadakat” beklemekte, “Devletin kurtulması”-yaşaması için bütün bunların zorunlu olduğunu söylemekte, üstelik de halâ kendisini dinleyen “Devletine sadık kullar” bulabilmektedir!..

KUL NEDİR KÖLE NEDİR?.

Önce “kul” nedir onu görelim. Örneğin, insan neden “Tanrının kulu”dur? Nereden geliyor bu “kul” anlayışı onu araştıralım.

Var olmak süreci, mevcut durumu koruyabilmek için çevrenin etkisine karşı bir reaksiyon oluşturabilmekle başlıyor demiştik. Her durumda, çevre kavramının içinde yer alan bir nesne etkide bulununca, madde-enerji-informasyon biçiminde gerçekleşen bu etkiyi alan sistem, bunu kendi içindeki bilgiyle değerlendirip-işleyerek buna karşı bir reaksiyon-tepki oluşturuyor. İşte var oluşun özü-esası bu tepkidir.

“Tanrı” ise sıfır noktasıdır, sıfır noktasındadır! Ki bu da, her durumda, etkileşmenin gerçekleştiği sistemin merkezinde oluşan denge durumuyla temsil olunur. İlkel komünal toplum bilgini atalarımız tasavvuf adı altında bu büyük tabloyu şöyle ifade etmişlerdir: Bu evrende varolan her nesne bir sistem midir? Evet! Bir sistem ise, sistem merkezindeki sıfır noktasında temsil olunur! O halde, bu evrende sıfırdan-Tanrıdan gayri hiçbirşey yoktur! Ama bu durumda, eğer her nesnenin-objenin varlığı sistem merkezindeki bu sıfır noktasında

²¹ Osmanlı sistemi üretime dayalı bir sistem değildir. Burada üretim olayı fetihçi sistemin lojistiğini sağlayan bir mekanizmadır o kadar.

temsil olunuyorsa, yani "herşeyin esası" bu sıfır-sıfır-Tanrıysa, o zaman, hiçbir maddi gerçekliğe denk düşmeyen bu sıfır haliyle temsil olunan bir nesnenin etkisine karşı bir tepki-reaksiyon oluşturmanın, bu reaksiyonu oluştururken objektif bir gerçeklik olarak varolmanın anlamı nedir? Varoluşun anlamı tıpkı denizin üstündeki o dalgalar gibi izafi bir oluşumdan öteye gitmez bu durumda. İşte, bütün varlıkların-insanların da- Tanrının karşısında kendi benlikleriyle-self- mutlak bir gerçeklik olarak varolamayacakları anlayışının esası budur. Çevreden gelen bir etki olmayınca, buna karşı bir tepki de oluşmaz. Varolmak ise herşeyden önce tepki verebilmektir. **İşte tasavvufun, bütün insanların, hatta bütün varlıkların "Tanrının kulları" olması anlayışının esası budur.** Bir Yunus'un "şol cennetin ırmakları akar Allah deyu deyu" derken anlatmak istediği de budur. "Kul", Tanrının karşısında mutlak bir varlığı-benliği olmayan potansiyel varlıklardır! Onların "varlığı" Tanrının varlığının farklı görünüş-gerçekleşme biçimleridir. Yani, "gerçekte", Tanrı adı verilen bir sıfır vardır ortada ve bu sıfır da kendini sonsuz miktarda yeniden gerçekleştirilmektedir! "Nerde" mi o sıfır? "Her yerde"! "Her zaman" varolan sadece odur!

Bakın şimdi, "sınıfsız toplum mücahidi", Osmanlı Devletinin kurucusu o atalarımız bütün bunları nasıl yorumluyorlar: Toplum bir sistem midir? Evet! Varlığı da sistem merkezindeki o sıfır noktasında temsil ediliyor mu? Evet! Niçin sıfır noktasında temsil ediliyor sistemin-toplumun varlığı? Çünkü sınıfsız toplumda toplumsal varlığı-benliği temsil eden merkezi varoluş instansı (yani komün şefinin temsil ettiği instanz) toplumdan ayrı objektif bir gerçeklik-varlık olarak oluşmaz da ondan. Komün şefinin varlığının diğer komün üyelerine göre hiçbir ayrıcalığı-özelliği yoktur da ondan. O halde, komün şefi objektif bir gerçeklik olmayan bir temsil görevini yüklenmiş oluyor. Nedir o peki? Toplumunu temsil eden merkezi varoluş instansıdır, yani sıfır halidir. **İşte, ilkel komünde bütün üretim araçlarının, toprakların herşeyin herkese, ama hiç kimseye, sistem merkezinde oturan Tanrıya ait olduğu anlayışının esası budur.**

Daha sonra sistem değişiyor, komün değişiyor, sınıflı toplum haline geliniyor. Ama bilinç-bilgi maddi gerçeklikle aynı hızda değişmiyor. Çünkü insanlar, dışardan gelen bilgiyi işleyerek tanımlayabiliyorlar. Dışardaki maddi gerçeklik değişmiş, toplum sınıflı bir toplum haline gelmiş, ama senin kafandaki bilgiler halâ eski komüne ait gentilice bilgiler. Bu durumda, toplum sınıflı da olsa, sen onu halâ eski sınıfsız toplum bilgi sistemine göre değerlendireceğin için (processing) varacağın sonuçlar da dışardaki "mutlak-objektif gerçekliğe ait" bilgiler olmayacaktır! Örneğin, eski askeri şef artık Sultan olmuş ama sen onu halâ eski gentilice bilgi sistemiyle değerlendiriyorsun!²²..Ve buradan da pratikte öyle bir sonuç çıkıyor ki, sistem merkezini temsil eden o Sultan tanrılaşıyor. Sınıflı topluma geçişle birlikte kendi nefsiyle-benliğiyle birey olarak gerçekleşen şef, aynı zamanda halâ sistem merkezini de temsil ettiği için, bu durumda otomatikman Tanrının yeryüzündeki temsilcisi haline geliyor! Sultanın ve onun şahsında egemen sınıfın, tanrısal-metafizik bir güç haline gelmek işine geldiği için de, bu bilinç-bilgi bütün antika medeniyetlerin, bilgisi-bilinci haline geliyor. Yani yeni-sınıflı toplum- kendi bilincini-bilgisini eskinin üzerine öyle bir oturtuyor ki, iki ucu keskin bir bıçak gibi iki anlama gelebilecek kavramlarla, hem kendini ifade etmiş, hem de kendi varlığını Tanrısal bir güç olarak sunmuş oluyor.

²² Burada önemli olan nokta şu: Osmanlı'da sınıflı topluma geçilirken toplumsal DNA'larda bir değişiklik olmuyor! Çünkü bu geçiş toplumsal varlığı belirleyen üretim ilişkilerinin değişmesiyle olmuyor. Örneğin Reaya daha önce de aynı ilişkiler içinde aynı işi yapıyordu; toplum daha önce de fetihçiydi, devletleşmeden sonra da! Değişim, toplumsal DNA değişimi yoluyla olmayınca nasıl oluyor? Eski toplumsal DNA yapısı değişmeden bunun içine yeni unsurları monte ederek!.. İşte Türklerin sınıflı topluma geçişinin „orijinal“ yanı budur. „Biz bize benzeriz“in , ya da „biz sınıfsız, kaynaşmış bir toplumuz“un tarih-sel temelleri budur.

Özel anlamıyla „kul“ Osmanlı'da devşirme devlet memuru demektir. Daha önceleri Hıristiyan çocuklarını Türkmen ailelerin yanına vererek onları „Türkleştiren“ ve Yeniçeri yapan sistem, daha sonra aynı yöntemle kendisine yüzde yüz bağlı bürokrat yetiştirmek için gene aynı yönteme başvuruyor. “Kapıkulları” deyimi de buradan gelir. Memur, bürokrat demektir bu, kelimenin dünyevi anlamıyla. Ama kelimenin bir de, sistem merkezindeki Tanrısal dünyaya açılan kapının unsurları olma, ona (Tanrıya) ait olma anlamı vardır. O kapının içindeki Tanrının temsilcisi Padişah olduğu için, onun memurları da tıpkı insanların Tanrının karşısında hiçbir varlığının söz konusu olmaması gibi Padişahın karşısında potansiyel varlıklar olarak kalırlar-gerçekleşirler. Osmanlı sisteminin genel yapısı içinde bunun aslında köleden bir farkı yoktur. Devletleşme süreci hızlandıkça bu kullaştırma süreci de hızlanır. Öyle ki, Padişah'a bağlı bir robot-kapıkulu bürokrat „Devlet Sınıfı“ oluşur.

Aslında, sistemin varoluş felsefesi açısından, Osmanlı sisteminde herkes tepedeki Padişah'ın bir kul'udur. Bu da, sistemin „Tanrı adına temsilcisi“ olan Padişahı pratikte köle sahibi bir despot haline getirir. Kul'luk, tasavvufa göre ilkel komünal toplumda Tanrıyla olan ilişkilere has birşeyken, Osmanlı'da bu, Padişah'la olan ilişki biçimi haline dönüşür.

Ya “ümme”t”, o nedir?.

Peki “ümme”t” nedir, kulla ümme”t arasındaki fark nedir? “Ümme”t”, elementlerini “kul”ların oluşturduğu dinsel sistemdir. Tanrının karşısında herbiri “kendi varlığında yok” olan bireylerden oluşan ilahi topluluktur. Sınıflı toplum insanı, ancak bu şekilde, sıfır denge haline metafizik bir varlık atfederek kendi varlığı için referans oluşturabiliyor.

İlkel komünal toplumda kul yoktur! Neden? Çünkü birey yoktur burada! Esas olan toplumsal varlıktır. Birey kendi varlığını ancak toplumsal varlıkla birlikte oluşturabilmektedir. “Toplumsal varlığı” temsil yetkisi ise sistem merkezindeki sıfır noktasında gerçekleştiği düşünülen Tanrıya ait olduğu için, tanrının karşısında bir varlığa sahip olmamak haliyle, birey olarak oluşmamak, ancak toplumsal varlıkla birlikte varolmak hali burada bir ve aynı şey olur. Yani, bu durumda, zaten varolmayan bir bireyin kendi varlığında yok olmasının, bu konuda özel bir çaba sarfetmesinin bir anlamı olmaz!. Sınıflı toplumda ise, birey olarak gerçekleşen-yani “varolan”- insanın bu varlığının inkârı söz konusudur. Başka türlü bir sistem haline gelemeyen toplum.

Peki kul'la köle arasında ne fark vardır? Kent toplumu, kentten çıkma devlet, insanı üretim aracı yapar. Köle budur. Göçebe toplumundan çıkan devlet ise (burada sistem üretime dayalı olmadığı için), insanı kul yapar! Kul, kayıtsız şartsız Sultana-Padişah'a bağımlı, Sultanın karşısında hiçbir varlığı-kişiliği bulunmayan bireydir. Örneğin, Padişahın Reaya-yani köylükulları, köle gibi bir üretim aracı olmadıkları için güya „özgürdürler“. Ama onların bu özgürlüğü Padişah'ın gözünde bir kulun özgürlüğüdür. Diğer insanlarla olan ilişkilerinde, hatta kendi Dirlikçisinin karşısında bile “özgür” olan köylü, devlet ve Padişah söz konusu olunca onun karşısında hiçbir varlığı olmayan bir kul'dur. Padişah, kul'larının koruyucusu, onların birbirleriyle ilişkileri esnasında oluşan “özgür”-bireysel varlıklarının teminatıdır.

Her iki sistem de (yani, klasik köleci sistem de, insanların tepedeki Padişahın kulları olduğu Osmanlı sistemi de), tek kanatla uçmaya çalışan bir kuş gibi, iç dinamiği olmayan sistemlerdir! Bu nedenle de kendi kendilerini üretemezler. Her iki durumda da, sistemin motor gücünü oluşturan insanlar insan yerine konmadığı için (bunlar bir makine- bir üretim aracı statüsünde oldukları için), sistem olarak kendini üretme mekanizması işleyemez. Çünkü, kendi kendini üretebilmek için, üretime yönelik belirli bir bilgiyi temsil eden bir üretim ilişkisiyle birbirlerine bağlı olan insanların, kendi aralarında yaptıkları görev bölüşümüyle, çevreden alınan ham maddeyi birlikte işliyor olmaları gerekir.

YAPI VE VAROLUŞ İNSTANZI-KİMLİK..

Bir sistemin yapısıyla onun varoluş instanzı (varlığının temsili, kimliği) arasında yakın bir ilişki bulunur. Çünkü, her sistem, çevreyle etkileşerek, çevreden aldığı madde-enerjiyi-informasyonu sahip olduğu bilgiyle işlerken (bu işleme fonksiyonunu, sahip olduğu yapı aracılığıyla yerine getirirken) varolur. Yapı, sistemin madde-enerjiyi-informasyonu işleyen kendine özgü iç mekanizması iken, sistemin merkezi varlığını temsil eden varoluş instanzı da buna bağlı olarak ortaya çıkar-şekillenir. Yani, yapı ne ise, nasılsa, madde-enerji-informasyon nasıl işleniyorsa sistemin benliği-kimliği de buna uygun bir şekilde oluşur.

Şerif Mardin Osmanlı sistemini “yaygın bir sistem” olarak tanımlıyor²³. Bu sistemde merkez-merkezi varoluş instanzı, toplumun her tarafında eli kolu bulunan bir ahtapot gibidir, varlığı bütün sisteme yayılmıştır! Görünürde “gücünü”, varlık nedenini “Allahtan” alan tek bir kişi yönetmektedir sistemi! Ama o bu işi “Devlet Sınıfı” aracılığıyla yapar. Devlet Sınıfı, merkezde oturan ahtaptan çıkan dört esas kol gibidir. Bu kollar da daha sonra hiyerarşik olarak yüzlerce kola ayrılarak topluma yayılırlar ve onu “yönetirler”.

Aşağıdaki satırlar Osmanlı sistemin nasıl bir sistem olduğunu ne güzel anlatıyor:

“Osmanlı İmparatorluğunun devlet yapısına tepeden bakınca, herşeyin üstünde bir Padişah görünür. Bu padişah, "kadir'i mutlak" gibidir. Ne zaman? Hareket, yani fütühat dinamizmini koruduğu sürece. Fütühat durduğu gün, Padişah da bir Haşmetlû oyuncağa döner”!

“Osmanlı İmparatorluğunun Padişah tepesinden (aşağı doğru) bakınca, her şey iki büyük ve epey soyut, altlı üstlü bölünüm biçiminde yaygınlaşmış görünür: 1-SÜNÜF'Ü DEVLET (Devlet Sınıfları): Üstte egemen'dirler. 2- NÜFUS'Ü DEVLET (Devlet Nüfusu): altta gemlenmiş'tirler”.

“Bu görünüş bizim yakıştırmamız değildir. "Osmanlû"nun Dünyayı Kavrayışı'dır. O, herşeyi DEVLETLEŞTİRMİŞ'tir. Daha doğrusu, DEVLET: Osmanlıya göre, toplumun içinden çıkıp insanların üstüne yükselmiş, sosyal sınıf çelişkilerini egemen sınıflar yararına dengeleştirerek, gemlenmiş-alt sınıfları kendi statükosu altında tutan bir avadanlık (cihaz) değilmiş gibi gelir. Osmanlı'ca: yalnız egemen-üst sınıflar değil, gemlenmiş-alt sınıflar da DEVLET'in bir bölümüdürler”²⁴.

Alın işte size “stratejik zihniyetimizin” başka bir şekli daha!! Dikkat edin, sadece Devlet sınıflarının değil, “gemlenmiş alt sınıfların” zihinsel dünyasını da kuşatan bir zihniyettir bu!.. (Bu satırları mutlaka birkaç kez okuyarak üzerinde düşünmenizi öneriyorum!!)..

Osmanlı'nın dünya görüşü-“stratejik zihniyeti”- ve devlet anlayışı, göçebelikten devlet haline gelen bir toplumun insanına özgü bir anlayıştır. Onlara göre “devlet” büyük bir aşiretten başka birşey değildir. İnsanlar da, içinde yaşadıkları bu toplumun-sistemin elementleridir, tıpkı bir hücrenin organizmanın elementi olması gibi. Nasıl ki her hücre-element organizmanın bütününe ait DNA yapısına sahipse, toplumda da insanlar içinde yaşadıkları sistemin toplumsal DNA larına, yani tarihsel-kültürel değerlerine-toplumsal

²³ Şerif Mardin. (1999). “Din ve İdeoloji.” İletişim Yayınları, İstanbul.

Şerif Mardin. (1997). “Türkiye’de Toplum ve Siyaset.”, İletişim Yayınları, İstanbul.

²⁴ Dr.Hikmet Kıvılcımlı, a.g.e

bilgi sistemine sahip olarak varolurlar. Sistem elementlerini, elementler de sistemi yaratırlar. Ve nasıl ki bir organizma, DNA yapısı değişmedikçe özünde aynı kalır, değişmezse, toplumlar ve insanlar da, toplumsal varlığı oluşturan kendi kendini üretim biçimi ve buna bağlı bilgi sistemi değişmedikçe değişmezler. Çobanı şehre getirip oturtsan da o gene bir çobandır. Ancak farklı bir üretim ilişkisi içine girerse zamanla kendini yeniden üreterek değiştirebilir.

Bir toplumu ve onun elementleri olan insanları var eden temel gerçekliğin üretim süreci olduğunu, neyi nasıl ürettikleri olduğunu söylemiştik. Buna, toplumsal planda değişimin, yani bir toplum biçiminden başka bir toplum biçimi haline gelişin ancak toplumsal üretim ilişkilerinin değişmesiyle gerçekleşebileceğini de ilave edebiliriz. Sen ise tutuyorsun, göçebe-orta barbar bir aşiretken, fütühat yoluyla devlet haline geliyorsun; ama özünde “değişmiyorsun ki”! Kendi varlığını halâ o eski çerçeve içinde düşünüp üretebiliyorsun. Çobanken hangi dünya görüşüne sahipten (beyninde ne türden nöronal programlar varsa) özünde birşey değişmeden, o kafa yapısıyla, tutuyorsun “devlet kuruyorsun”! Yeni durum, o eski yapının-dünya görüşünün içine sığmaz hale gelince de, eski yapının yerine (kan-bilgi sistemi ve buna bağlı yapı) niteliksel olarak farklı yeni bir yapı ve bilgi sistemi koyamadığın için, biçim olarak eskiyi muhafaza edip, yeni durumu onun içine monte etmeye kalkıyorsun. Evet, İslam’dan, Bizans’tan vs. çok şey “öğreniyorsun”, ama bunları öğrenen, öğrendiklerini uygulayan, hayata geçiren gene “sen”sin! Yani “sen” niteliksel olarak değişmeden alıyorsun bunları kendine uyduruyorsun. Osmanlı gerçeği budur işte:

Sınıflaşmanın-devletleşmenin o en tepe noktasına varıldığı zaman bile “Osmanlı” insanı gene o eski aşiret insanıdır biçim olarak! Bu nokta çok önemlidir, hiçbir şekilde yanlış anlaşılması gerekiyor. “Osmanlı sistemi ve insanı”, toplum sınıflı toplum haline geldikten sonra bile özünde bir değişiklik geçirmemiştir derken demek istediğimiz, sınıflı topluma ait ne varsa bunların hepsinin eski toplumsal DNA yapısının içine monte edilmesiyle ilgilidir. Onun için, “Osmanlı insanı”, ya da “Türk insanı” diyoruz ya zaten! Bu, kendini halâ sınıfsız toplum insanı olarak gören bir sınıflı toplum insanıdır! Eğer bu cümle “anlaşılmaz” görünüyorsa, etrafınızdaki insan tiplerine bakın!²⁵ Yeni bir toplum, yeni bir insan ancak yeni bir üretim biçimiyle birlikte ortaya çıkar. Yeni bir üretim biçimi ise yeni üretim ilişkileri demektir. Toplumu ve insan ilişkilerini bütünüyle değiştiren yegâne etken budur. Bu temel faktör değişmediği sürece ne toplumda, ne de onun elementleri olan insanlarda esasa ilişkin bir değişiklik olmaz, olamaz. Osmanlı gerçeğinin altında yatan da budur. Aşiret toplumuna ve insanlarına sınıflı toplum elbisesi giydirme olayıdır Osmanlı olayı! Aslında ne Osmanlı, ne de onun devamı olan Türkiye Cumhuriyeti bu gerçeği hiçbir zaman saklamıyorlar: “Biz, sınıfsız-ımtiyazsız kaynaşmış bir toplumuz”, “Biz bize benzeriz” derken anlatılmak istenen bundan başka birşey değildir!. Bunun ne anlama geldiğini anlamayan, “böyle şey olmaz” diyerekten işi karıştıran, kafası Batı sosyolojisiyle şartlanmış Jön Türk kökenli Batıcı Türkiye Aydınlarıdır!..

“STRATEJİK ZİHNİYETİMİZİN” EVRİMİ AÇISINDAN “BATILILAŞMA” SÜRECİ!

Evet, Osmanlı’nın “batılılaşması” olayı da, özünde, artık devletin elinde “devleti kurtarmaya” yönelik bir silah haline gelmiş olan o “stratejik zihniyetime” dayanılarak gerçekleştirilen bir tarihsel devrim olayıdır!. Kendi varlığını-nefsini- başka türlü üretemeyeceğini anlayan Devletin, yaşam kavgasında, “kimlik değiştirerek” kendini kurtarma operasyonudur. Daha başka bir deyişle de, Batı medeniyetiyle Osmanlı arasındaki etkileşme sürecinde, Osmanlı’nın batılı yaşam tarzıyla birlikte, Batı medeniyetine ilişkin kurum ve kuralları

²⁵ Bu nokta çok önemli. Mümkünse bu paragrafın bir kere daha okunmasını öneririm!..

“benimsemesidir”. Bu “benimseme”, Osmanlının, üzerine giydiği İslamcı elbiseyi çıkararak, bunun yerine “Batıcılık” adı verilen yeni bir elbiseyi giymesi şeklinde olur! “Oryantalizmin” geçerli ideolojik paradigma haline geldiği bir ortamda kendi değerlerini inkâr ederek onun yerine batılı değerleri geçirmeyi hedef alan bir kültür ihtilalidir bu!..Görüyorsunuz o kutsal “stratejik zihniyetimizin” ucu nerelere kadar uzanıyor!!

Bütün bunlar ne demek mi diyorsunuz, konuyu açalım o zaman:

Önce şu gerçeğin altını bir kere daha çizelim: Osmanlı ve Türkiye tarihinde “batılılaşma” olayı bir tarihsel devrim olayıdır. Bu devrimin en üst tepe noktası ise Cumhuriyetin kuruluşudur. Osmanlı devleti daha önce neden-hangi “stratejik zihniyetle”- İslâm’a sarıldıysa, neden bütün kurum ve kurallarıyla, yaşam tarzıyla İslâm Medeniyeti’ni benimsemek zorunda kaldıysa, bu kez de, gene aynı nedenlerden dolayı Devlet bir tür kabuk değiştirmekte, sırtındaki islâmıcı kabuğu çıkararak, onun yerine batıcılık kabuğunu geçirmeye çalışmaktadır!. Peki nedir bu, bir tür toplumsal DNA değişimi olayı mıdır? Bunun bir tür toplumsal mimarlık-mühendislik harikası olduğu ortada, ama olayın özü nedir?

Batı’da Türklerin “ilkel”, “barbar” oldukları, tarih boyunca hiçbir bilimsel buluşa-yeniliğe imza atmadıkları söylenerek Türkler küçük görülürdü! Hatta bu görüş, aşağılık duygusu, bizim “aydınlarımız” içinde de yaygındır. Ama sadece şu “Batılılaşma” olayı bile, dünya tarihinde başka eşi bulunmayan, Türklerin, bir sosyal mimarlık-mühendislik harikası olarak, Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimlerine bir katkısı galiba!.

Osmanlı, kuruluş öncesinde İslâmdan aldığı bilgileri kendi Kan-bilgi sistemine monte ettiği zaman ortaya çıkan bilgi sistemine Tasavvuf deniyordu. Daha sonra, devlet haline geldikçe, Tasavvuf gidiyor, onun yerini resmi İslâm alıyor! Ama bu süreç burada bitmiyor. “Batılılaşma” sürecine damgasını vuranın da gene aynı süreç-“devlet anlayışı” olduğunu görüyoruz!. Çünkü, Osmanlı insanı, halâ eski aşiret anlayışıyla belirlenen dünya görüşüne göre, “Devlet” varsa vardır. Bu nedenle, “Devleti kurtarmak”, “yaşatmak” aslında onun kendi varoluş çabasıdır. Onun için “Devlet” özünde halâ bir aşirettir!. O, henüz daha bir birey haline gelmediği için, ancak aşireti-bu daha sonra Devleti oluyor-varsa vardır!

Osmanlı devlet sınıfı, “Batılılaşmak” çabasıyla birlikte kendi içinde ikiye bölünür. Bir kanat, mevcut durumu muhafaza etmeyi savunurken, diğer kanat da, toplumu ve Devleti yeni bilgiye göre, yukardan aşağıya doğru yeniden kurma, inşa etme çabasına girişmiştir. Bütün o Tanzimat döneminde yaşanan olayların, Genç Osmanlılar’dan Jön Türkler’e ve İttihat Terakki’cilere kadar, bütün o “Batıcı” asker-sivil Devlet Sınıfı unsurlarının hepsinin yapmaya çalıştıkları şeyin özü budur. Padişah ise, ortadaki denge unsurudur. Hem, var olanı temsil eder, hem de, “Devleti kurtarmaya çalışan” “Batıcı” bürokratlarına göz kulak olur. Denge, bazan bir tarafın, bazan da diğer tarafın lehine dönse de, işin özü budur.

“STRATEJİK ZİHNİYETİMİZİN” EVRİMİ VE CUMHURİYET..

Bitmedi(!), bakın o “stratejik zihniyetimiz” daha nelere kadir!..

Osmanlı toplum mimarlarına göre, yeni bilgiyle (“Batı kültürü”) toplumu yeniden inşa etmek demek, eski bilgiye göre varolan kurumların (yapı) yerine yenilerini oluşturmak demektir. Eski yapı, eski bilginin maddeleşmiş şeklidir. Yeni bilginin maddi bir

gerçeklik haline gelmesi için, bu bilgiye göre yeni bir yapının oluşması gerekecektir. Peki bu nasıl olacaktır? Bilgi denilen şey, öyle herhangi bir maddi gerçekliğe tekabül etmeden varolan, hazır bir elbise gibi alınıp üstüne geçiriliverecek bir şey midir? Her maddi gerçeklik belirli bir bilginin kristalize olmuş şekli değil midir?. Yani madde ve bilgi birbirlerinden ayrı olarak düşünülebilirler mi?. Bilgi maddeyle gerçekleşir, madde de belirli bir bilgiyi temsil eder. Bu nedenle, Batı düşüncesi ve Batı sistemi bir ve aynı gerçekliğe denk düşerler. Kentten çıkma Batı toplumlarının toplumsal DNA larıdır Batı bilgi sistemi. Bir insanın yapısını nasıl ki onun DNA ları belirliyorsa, Batı toplumlarının bilgisi de onların toplumsal yapılarını belirleyen toplumsal DNA larıdır. Bu bilgiyi onun maddi gerçekliğinden soyutlayarak alıp, tamamen ayrı bir maddi gerçekliği bununla yeniden yaratmak-şekillendirmek, yani toplum mühendisliği yaparak toplumsal DNA' ları değiştirmek mümkün müdür? Hayır, bu mümkün değildir! Yani, bu anlamda bir toplum mimarlığı-mühendisliği mümkün değildir! Peki o zaman, nedir Osmanlı'nın bütün o "Batılılaşma" çabalarının özü? Nedir Osmanlı toplum mimarlığını-mühendisliğini "eşi bulunmaz" hale getiren?

Osmanlı ve daha sonra da Cumhuriyet dönemi "Baticıları" mümkün olmayı yapmaya çalışarak, onu kendilerine rağmen mümkün hale getirmişlerdir! Osmanlı'nın "Batılılaşma" çabası, denize düşen Osmanlı'nın yılanı sarılmasıdır! Ama bu, herşeye rağmen, bu kez Cumhuriyet'le birlikte yaşamı devam ettirmenin üretim faaliyetini zorunlu kılan bir biçimini de tarih sahnesine çıkardığı için sonuç vermiştir! Osmanlı başka türlü kendi inkârını yaratamazdı! Bakın, demek ki o "stratejik zihniyetimizin" yararları da oluyormuş!..

Olayın, Osmanlı'nın "Batılılaşma" sürecinin iki boyutu vardır: Birincisi açık: "Batılılaşmaya" çalışırken Osmanlı'nın niyeti, kapitalistleşmek, bir sivil toplum oluşturmak, yeni bir üretim ilişkileri sistemini kurmak falan değildir! Yapısal olarak kendi varlığı, Devlet anlayışı buna engeldir herşeyden önce. Onun niyeti, aynı yapıyı muhafaza ederek, aynen İslâmı benimserken yaptığı gibi, üstüne yeni bir elbise giyme yoluyla "Batılılaşmaktır"! Daha önce toplumsal DNA'larına monte ettiği artık eskimiş, işe yaramayan bilgileri çıkarıp, bunların yerine yenilerini, onun hayatta kalmasına daha fazla yararı dokunacak olanları monte etmektir! Yani gövde aynı kalacak, ama giydiği elbise değişecektir! Bu arada da, giydiği elbiseye-bilgiye göre yaşamaya çalışacaktır! Yani, kapitalistmiş gibi davranacak , donanacaktır!

Osmanlı'nın son dönemlerinde, eskiyi temsil eden güçlerle, özellikle de Ulema kesimiyle, "yeni" temsil edenler arasındaki çatışmanın kaynağı tamamen bu, toplumsal DNA'lara monte edilmiş "bilgilerin değiştirilmesi" olayına ilişkindir. Yani esas (toplumsal DNA'lar) değişmiyor (Değişemezdi de zaten; çünkü bu ancak yeni bir üretim biçimiyle birlikte değişebilirdi). Devlet gene aynı devletti, yapı gene aynı yapı olarak durmaktadır. Yönetenler ve Yönetilenler gene aynı konumlarını muhafaza etmektedirler, ancak biçim-aktörlerin üzerlerindeki elbiseler- değişmektedir o kadar! Bu ise, eski biçimi temsil edenlerin gitmesi, onların yerini yenilerinin alması anlamına geliyordu. "Eski" temsil eden güçlerle "yeniler" arasındaki çatışmanın kaynağı da tam bu noktada başlıyordu. Bunun en tipik örneği, Yeniçeri Ocağının kaldırılarak, onun yerine yeni bilgiyle örgütlenmiş yeni bir ordunun kurulmasıdır. Osmanlı, bunun Devlet için bir zorunluluk olduğunu anladığı an hiç gözünü kırpmaz ve bir anda binlerce Yeniçeriyi kılıçtan geçiriverir!

Bu süreç içinde "yeniyle" "eski" arasındaki çatışmanın en yoğun olduğu alan, hiç şüphesiz dinsel alandır. Osmanlı sisteminde Ulema, dört başlı Devlet Sınıfından biri olan İlmiye'nin bel kemiğini oluşturuyordu. Osmanlı sistemi, her ne kadar Şeriat'la yönetilen bir sistem değilse de, gene de İslam, sistemin önemli bir referans unsuruydu. En azından, kararlar Şeriat

kılıfına uydurularak alınırdı. Bu anlamda İslam, Osmanlının aşiret-devlet anlayışına entegre edilmiş esasa ilişkin bir unsurdur. Batılılaşmaya karşı en büyük tepki Ulemeden geldi. Çünkü Ulema, eski durumunu kaybetmekten korkuyordu. “Batılılaşıldığı” zaman, kimse onlardan artık fetva istemeyecek, dinle devlet işleri biribirinden ayrılacaktı. Bu ise, Ulemanın Devlet Sınıfı içindeki yönetici fonksiyonunun fiilen tarihe karışması anlamına geliyordu. Ulema Osmanlıya güvenmiyordu. Çünkü, Osmanlı için esas olan Devletti. “Ulema”, “İslam” vs. bunlar Devlet varsa vardı!. Devletin varlığının tehlikede olduğunu gören Osmanlı, nasıl ki gözünü kırpmadan Yeniçerileri kılıçtan geçirivermişse, aynı şekilde, Ulema’yı da, hatta İslam’ı da bir tarafa atabilirdi! Devletin ruhundaki o “Derin Devlet” anlayışının ne anlama geldiğini, bu anlayışla nelere kadir olunacağını çok iyi biliyordu Ulema! Böylece, geleneğe uyararak, o da Devlete karşı isyan edenler tarafına geçti! Ve yönetilenlerin Devlete karşı zaten öteden beri var olan, ve daha çok tarikatlar içindeki örgütlenmelerde ifadesini bulan, aşağıdan yukarıya tepkisiyle ilişki kurarak, “din elden gidiyor” yaygarasına başladı. Daha önce, bir Şeyh Bedreddin’in katli için fetva veren, Devletin kuruluşundan beri Osmanlıya karşı savaşan tasavvuf erlerinin baskı altında tutulmasında, bütün yapılan işlerin kitaba uydurularak yapılmasında baş rolü oynayan Ulema, şimdi, işinin bittiğini anlayınca, “dinin elden gittiğinin”de farkına varıyordu! Ve öyle oldu ki, sanki bir yanda toplumu daha “ileriyeye” götürmek isteyenler, “ilericiler” vardı da, diğer yanda da, buna karşı direnen, “gerici” bir halk tepkisi söz konusuydu! Yani halk “gerici”, batıcı “asker sivil aydınlar” “ilerici”! Böyle bir durum çıktı ortaya! İşte Osmanlı’dan bu yana gelen, ve halâ bugün bile toplumumuzda önemli ölçüde yansımaları bulan bu “ilerici” “gerici” çatışmalarının esası budur.

Tekrar günümüze dönüyoruz:

TEKRAR DAVUTOĞLU, KÜRESEL DİNAMİKLER VE “STRATEJİK DERİNLİĞİMİZ”!

Davutoğlu hep bütün politikalarının özünün “restorasyona” yönelik olduğundan bahsediyor. Burada “restorasyon”dan kasıt nedir, eski Devlete sahip çıkarak onun bir zamanlar sahip olduğu İslamcı “stratejik zihniyetini” “cari koşullara” uygun hale getirmek midir?

Türkiye toplumunun tarihsel olarak kendi yatağından saptırılmış bir nehre benzediğine, bugün yapılacak işin, herşeyden önce, başka mecralarda akıp duran bu ırmağı tekrar eski yatağına kavuşturmak olduğu anlayışına ben de katılıyorum..Çok basit aslında, toplumun içine hapsedildiği o akvaryumun kapılarını açivereceksin ki, balıklar tekrar deryaya kavuşsunlar!..Ya da, kendi toprağından koparılarak bir saksıya ekilmiş olan çiçeği o saksıdan alıp tekrar kendi toprağına dikivereceksin, o kadar!..Bu noktada aynı görüşteyiz Davutoğlu’yla..

Ancak öyle anlaşılıyor ki, Türkiye toplumunun tarihsel gelişimi sürecine ilişkin “stratejik derinliğe” sahip düşünceler konusunda Davutoğlu’nun değerlendirmeleri burada kalmıyor; o, işin küresel boyutlarını pek o kadar dikkate almadan, yerelden yola çıkarak günümüz siyasetine ilişkin paradigmayı olayın sadece bu boyutunun üzerine oturtmaya çalışıyor...Çünkü, onun anlayışında henüz daha 20.yy’ la 21.yy koşulları arasında esasa ilişkin olarak niteliksel anlamda farklı bir durum yok!..Halbuki, 21.yy koşullarında stratejik olarak daha derin düşünebilmenin yolu, geleceğe yönelik paradigmayı asıl yeni küresel dinamiklerin üzerine oturtabilmekten geçiyor; yerel dinamiklerin, içinde yoğrulmaları gereken küreselleşme sürecinin dinamikleriyle birlikte ele alınabilmesinden geçiyor..Öyle ki, bugün artık, yerel ve küresel parametreler- dinamikler- birlikte ele alınmadan, ideolojiden, sübjektif idealizmden arındırılmış bir

stratejik derinlikten-küreselleşme sürecini de içine alan yeni tipten bir paradigmadan-bahsetmek mümkün değildir.

Çok basit aslında! Bütün o 20.yy paradigmalarının-stratejik düşüncelerinin- altında yatan dinamik güçlü devlet-güçlü ordu anlayışıydı..Çünkü, dünya pazarlarında daha çok yer kapabilmenin başka yolu yoktu o zamanlar.. Tekelci kapitalizm koşullarında, gelişmiş-emperyalist ülkeler tarafından paylaşılmış dünya pazarlarında söz sahibi olabilmenin başka yolu yoktu. Sen istediğin kadar daha iyi kalitede malı daha ucuza üret, eğer arkanda sana yolu açacak güçlü bir ordun ve devletin yoksa, onların koruyucu kanatları altında değilsen, ürettiğin malları dünya pazarlarında özgür bir şekilde satamazdın..öyle değil mi!!..

Halbuki şimdi artık durum değişti!..Şimdi artık 21.yy'ın küreselleşme koşullarında, yavaş yavaş sınırların ortadan kalkmaya başladığı bir dünyada yaşıyoruz. Eğer, daha ileri, daha gelişmiş bilgilere sahipsen daha iyi kalitede malları daha ucuza üretebilir, ürettiğin bu malları da hiçbir engelle karşılaşmadan dünyanın her yerinde satabilirsin..Bütün bunlar için ne güçlü bir orduya, ne de güçlü bir devlete ihtiyaç var!!

İşte, bugün artık STRATEJİK DÜŞÜNCE BAZINDA ASIL DERİNLİK, küreselleşme sürecinin önümüze koyduğu bu yeni dinamikleri görebilmekle, kafamızdaki 20.yy kalıntısı-özünde milliyetçi olan-paradigmaları bir yana bırakarak, bunları, bu yeni zemin üzerinde ileriye dönük olarak gözden geçirerek yeni düşünceler üretebilmekle ilgilidir..Eğer bunu yapmazda, eskiyi ihya ederek-“restore edip”-100 yıl önce kaldığımız yerden devam edebileceğimizi sanırsak yanılırz!..

Davutoğlu'nun “güç denklemi”; “güç” nedir ve 21.yüzyılda “güç” neye göre, nasıl hesaplanıyor?

Davutoğlu diyor ki: “Bir ülkenin uluslararası ilişkilerdeki göreceli ağırlığı ve gücü konusunda değişik tanımlamalar geliştirilebilir. Sabit verileri (SV) tarih (t), coğrafya (c), nüfus (n) ve kültür (k) olarak; potansiyel verileri (PV) ekonomik kapasite (e_k), teknolojik kapasite (t_k) ve askeri kapasite (a_k) olarak tanımlarsak, bir ülkenin gücünü şöyle bir formülle gösterebiliriz:

$$G = (SV + PV) \times (SZ \times SP \times Sİ)$$

Bu formülde SZ stratejik zihniyete, SP stratejik planlamaya, Sİ siyasi iradeye tekabül etmektedir.

SV= $t+c+n+k$ ve PV= $e_k + t_k + a_k$ olduğu için formülün açılımı;
G= $\{(t+c+n+k) + (e_k + t_k + a_k)\} \times (SZ \times SP \times Sİ)$ şeklindedir”. (a.g.e.s.17)

“Bu formül içindeki unsurları tek tek ele alırsak, sabit veriler ülkelerin mevcut parametreleri içinde kısa ve orta vadede kendi iradeleriyle değiştirmelerinin mümkün olmadığı unsurlardır. Ancak, bu durum bahsi geçen unsurların ülkelerin güç denklemindeki ağırlıklarının değişmez olduğu anlamına gelmez. Aksine, değişen uluslararası konjonktür, bu sabit unsurların ülkelerin güç dengeleri içindeki özgül ağırlıklarının değişime uğramasına yol açar.

Bu değişimi doğru bir zamanlama ile tutarlı bir yeniden değerlendirmeye tabi tutan ülkeler, bu sabit unsurları dinamik bir dış politika yapımının destek zemini haline dönüştürürler. Mesela Türkiye'nin sabit bir verisi olan ve Hatay'ın ilhaki dışında son 75 yıldır değişmemiş olan coğrafyasının Soğuk Savaş dönemindeki stratejik ağırlığı ile Soğuk Savaş sonrası dönemdeki stratejik ağırlığı önemli farklılıklar göstermektedir..” (a.g.e.s.18)

“Ortak zaman-mekan idrakinden kaynaklanan güçlü bir kimlik ve aidiyet hissine sahip olan ve bu his ile psikolojik, sosyolojik, siyasi ve ekonomik unsurları harekete geçirebilen kültürel yapısı oturmuş toplumlar sürekli yenilenebilen stratejik açılımlar gerçekleştirme imkanına sahiptir..” (a.g.e.s.23)

“Bu unsurların tümünü fiili güç haline dönüştüren askeri kapasite, ülkelerin gerek barış dönemlerindeki potansiyel kapasitesinin gerekse savaş dönemlerindeki reel güç yansımalarının temel göstergelerinden biridir... Mesela Bismark’ın demir yumruklu idaresinin güç kaynağını oluşturan askeri kapasite aynı zamanda siyasi alanda Alman birliğinin, ekonomik alanda ise Alman atılımının hem sonucu, hem de dışa yansıyan boyutudur. Aynı şekilde Deli Petro’nun askeri yapıda gerçekleştirdiği reformlar, steplerle sınırlı Moskova Prensiğini, Avrasya’yı bir bütün olarak stratejik hakimiyet alanı haline getirmeye yönelik Rus emperyal yayılcılığına dönüştüren siyasi, ekonomik ve diplomatik unsurların fiili güç zeminini oluşturmuştur. Bugün de Amerikan askeri yapılanması ile Amerikan ekonomisi ve diplomasisi arasında doğrudan bir ilişki vardır ve bu ilişki dünya anakıtasından uzakta bir coğrafi konuma sahip olan ABD’yi uluslararası ilişkilerin belirleyici hegemonik gücü haline dönüştüren ana unsurlardan biridir”. (a.g.e.s.28)

“Toplumların kendi coğrafi konumlarını eksen edinen mekan algılamaları ile kendi tarihi tecrübelerini eksen edinen zaman algılamaları, yönelişleri ve dış politika yapımını etkileyen zihniyet altyapısını oluşturur. Milleti ezeli bir siyasi birlik ya da hemen değişebilir bir insan topluluğu olmaktan çok, istikrarlı bir tarih sürecinin ürünü olan ve uzun tarih dilimleri içinde oluşan bir birliktelik olarak kabul edersek stratejik ziniyetin aynı zamanda bir kimlik bilincinin tarihi süreç içinde biçimlenmesinin ve yeniden şekillenmesinin sonucunda ortaya çıktığını ve geçici siyasi dalgalanmaların ötesinde bir süreklilik arzettiğini görürüz”..(a.g.e.s.29)

Ne anlıyorsunuz siz şimdi bütün bu “güç” formüllerinden-anlayışından? Davutoğlu’nun “güç” anlayışı nasıl bir dünya tasavvuruyla birleşiyor?

20.yüzyılın güç anlayışıyla 21.yüzyılın güç-güçlü olmak anlayışı arasındaki farkı görebiliyor musunuz siz burada? “Güç” deyince, bundan artık beyin gücünün anlaşılması gerektiğine dair bir işaret görebiliyor musunuz; bunun dışındaki “güç” anlayışlarının giderekten eski anlamını-fonksiyonunu kaybetmekte olduklarına dair bir ifade bulabiliyor musunuz? Ben göremiyorum da bulamıyorum da! Davutoğlu’nun terminolojisindeki kavramlar ulus devletlerden oluşan o eski “uluslararası ilişkiler sisteminin” 20.yüzyıla özgü işleyişini tanımlamaktan daha öteye gitmiyorlar..Onun anlayışına giren tek “yenilik”, dünyanın artık çift kutuplu olmaktan çıkarak çok kutuplu hale gelmiş olması; bu “yeni durumun” yeniden “güçlü” hale gelebilmek için önümüze sunduğu olanaklar ilgilendiriyor onu!!

Madem güç üzerine konuşuyoruz, isterseniz önce “güç” nedir kısaca biraz bu konunun üzerinde duralım: Güç, iş yapabilme potansiyelidir. İş ise iki türlü yapılır: Bir, kol kuvvetine dayanarak, yani vücutça; iki, beyin gücüne dayanarak, yani kafaca. Burada beyin gücünden kastedilenin sahip olunan bilgi olduğu herhalde anlaşılıyordur. İşte, küresel düzeyde, 20.yüzyıl dünyasıyla 21.yüzyıl dünyası arasındaki “güç” anlayışı farkı gelip bu noktaya dayanıyor. 20.yüzyıl koşullarında, uluslararası ilişkiler düzeyinde siz istediğiniz kadar kafaca iş yapabilme yeteneğine sahip olun gene de bu yeterli değildi. Mutlaka pazularınızın kuvvetli de olması gerekiyordu! Güçlü bir devletiniz, güçlü bir ordunuz yoksa uluslararası pazarlarda, uluslararası ilişkiler düzeyinde hiçbir öneminiz olamazdı. Ama şimdi, 21.yüzyılda artık bu durum değişmiştir. Güçlü olmak için daha fazla bilgiye sahip olmak belirleyici tek unsur hale gelmiştir. Küreselleşen yeni dünyada beyin gücü kimdeyse, kafa işlerini kim yapıyorsa güçlü olan da odur artık. Kol gücüne dayanan işleri başkalarına da yaptırabilirsin, işin bu yanı ilerde zaten robotlara kalacak!.

Tamam, henüz daha bir geçiş dönemini yaşıyoruz, 20.yüzyıl kalıntısı ulus devletler dünyası henüz daha yok olmadı, bu açık; ulusal sınırların ortadan kalktığı bir dünyaya karşı bütün güçleriyle direniyorlar!..Bu yüzden de, “21.yüzyıl gerçeği” falan derken işin bu yanını görmezlikten gelmemek gerekiyor; ama burada tartıştığımız konu zaten bu değil!. Burada sözkonusu olan, sürecin hangi yönde geliştiği; yoksa elbette ki koşullar neyi gerektiriyorsa ona göre savunma ihtiyaçlarını da gidermek zorundasın, bu ayrıdır. Ama artık bütün bu savunma ihtiyaçlarına ilişkin “stratejik planlamalar” yaparken şu gerçeği de hesaba katman gerekiyor ki, 21.yüzyılda “savunma ihtiyacı” gerçekten savunmaya yönelik olmakla sınırlı kalmalıdır!. Çünkü artık dünya pazarlarında kendine nüfuz bölgeleri açmak, ya da daha geniş pazar payı elde edebilmek için kaba kuvvet gösterisine ihtiyaç kalmamıştır!..Aradaki ince imiş gibi görünen çizgi gözden kaçtığı an bütün bir paradigma değişiyor!..

Davutoğlu diyor ki, “bizim”, “zaman derinliğimiz” olarak ifade edebileceğimiz ortak bir “tarihi derinliğimiz”, bir de , “mekan derinliğimiz” olarak “coğrafi derinliğimiz” var. Buradaki “biz”, “coğrafi derinliğimiz” olan belirli bir coğrafyaya-ki bu coğrafya Osmanlı Devleti’nin var olduğu coğrafyadır-yayılmış, aralarında belirli bir “tarihi birlik” olan-aynı tarihi birlikte yaşamış olan-ortak bir kültüre-Osmanlı-İslam kültürüne-sahip **insanlar topluluğudur**. Şu sözler ona ait:

“Bazı toplumlar dünya görüşleri itibariyle kuşatıcı, ait oldukları coğrafya itibarıyla köprü durumundadırlar. Bu topluluklar tarihi geçiş yolları üzerinde seyyal halledirler ve gerek yükseliş gerekse düşüş dönemlerinde kendi merkez vatan tanımlarını sürekli değiştirerek o coğrafyada yaşayan diğer unsurlarla kaynaşma yolunu seçerler..

“..19.yy ortalarında Namık Kemal için Vatan Silistre’dir, 20.yy başlarında Mehmet Akif için Çanakkale’dir. Etnik köken itibariyle Anadolu’yu merkez görmesi gereken Namık Kemal’in Türk, Balkanlar’ı merkez vatan görmesi gereken Mehmet Akif’in Arnavut oluşu da bu tanımlamada hiç mi hiç etkili değildir. Avrupa istikametine doğru ilerlerken Viyana önlerinde düşenler ile Avrasya hakimiyeti için Ruslar tarafından Karadeniz’in kuzeyindeki Özi kalesinde kılıçtan geçirilenler, Asya ideali için Allahüekber Dağlarında donanlar ve Anadolu’nun kalbini savunmak için Sakarya’nın suyunu kanlarının rengine dönüştürenler hangi kökenden olurlarsa olsunlar aynı tarih/mekan anlayışının ve **aynı milletin** unsuruydular”. (a.g.e.s.561)

Yani demek istiyor ki Davutoğlu:

Sonra, I.Dünya savaşı giriyor araya ve bu “birliktelik”-“stratejik derinliğimiz”- emperyalist ülkeler tarafından parçalandı. “Bize” ait olan o “mekan derinliğimiz” içinde sunni bir şekilde birçok devletler oluşturuldu.

O dönemde, dünyayı ve bölgemizi-“coğrafyamızı”- kendi aralarında paylaşan emperyalist güçler, onların yarattığı statüko o kadar güçlü idi ki, bunlara karşı koyamadık. Ve o “stratejik derinliğin” merkez unsuru olarak biz de bize biçilen daraltılmış anlamdaki yeni kimliğimizle bu statükonun bahşettiği sınırlar içinde elimizde kalan coğrafyada kurmuş olduğumuz cumhuriyetle yetinmek zorunda kaldık.

Daha sonra, II.Dünya Savaşı patlak verdi ve emperyalistler gene savaştılar kendi aralarında. Sonuç iki kutuplu bir dünyadır. Ve Soğuk Savaş dönemi başlar. Stalin’in gözü üzerimizde olduğu için bu ortamda biz bu kamplaşmada zorunlu olarak Batı’lı ülkelerin bulunduğu tarafta yer aldık. Bu da tabii gene bizim irademizi sınırlayan bir faktördü. Öyle bir hale geldik ki, bize biçilen sınırlar içinde kendi içimize kapanarak -

tarihi ve coğrafi derinliğimize karşı adeta yabancılaşmış bir durumda- statik bir süreci yaşamak zorunda kaldık.

Ama Sovyetlerin dağılması, Soğuk Savaş döneminin sona ermesiyle birlikte artık şartlar değişmiştir. Çift kutuplu dünya gitmiş onun yerine çok kutuplu başka bir uluslararası dünya sistemi çıkmıştır ortaya. Bu nedenle, bizim için de artık Soğuk Savaş döneminin bize biçtiği o kabukları kırarak yavaş yavaş gerçek kimliğimize sahip çıkmanın- tarihi ve coğrafi anlamda “stratejik derinliğimize” sahip çıkmanın- olaylara ve süreçlere “stratejik bir zihniyetle” yaklaşarak kendimizi “atalarımızdan bize miras kalan zaman ve mekan derinliği içinde yeniden tanımlayarak silkinip kendimize dönmenin zamanı gelmiştir. **Adı konulmamış bile olsa, tarihi ve coğrafi derinliğimiz açısından tek bir millete ait parçalar konumunda olduğumuzdan, aslında bize ait olan coğrafyanın “merkez gücü” olarak bu coğrafyada biz bir dış unsur değiliz. Şu an sahip olduğumuz siyasi iradeyle birlikte ortaya çıkan “stratejik zihniyetimiz”, “stratejik planlamalarımızın” ve sahip olmamız gereken “gücümüzün”de kaynağıdır. Biz artık bize ait olana yeniden sahip çıkarak yaşamı devam ettirmek istiyoruz.. Davutoğlu’nun söylediklerinden benim anladığım budur.**

1-Açıkça anlaşılacağı gibi Davutoğlu’nun dünyası 20.yüzyılın ulus devletler dünyasıdır. Tamam, o, “dünya artık değişmiş, çift kutuplu olmaktan çıkmış çok kutuplu bir dünya haline gelmiştir” diyor ama, dikkat ederseniz burada-“çok kutuplu” bu yeni dünyada- özünde değişen birşey yoktur!. Her iki durumda da sözkonusu olan elementlerini ulus devletlerin oluşturduğu bir dünya sistemidir. Yani bu anlamda küresel sistemde niteliksel bir değişim sözkonusu değildir. Belirleyici olan son tahlilde ulus devletler arasındaki ilişki ve çelişkilerdir. Sen de bu ağın içinde onun “güçlü” bir parçası olarak etkileşime dahil olur, oyunun kurallarına göre yaşamı devam ettirme mücadelesinde yer alırsın o kadar!.

2-Davutoğlu’nun dünyasında halâ Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanunu uluslararası kapitalist sistemin işleyişine damgasını vuran en önemli etkidir. Buna göre, daha önce Almanya ve Japonya örneklerinde de olduğu gibi, belirli bir an’a kadar geriden gelen bir ülke uygun tarihi koşulların ortaya çıkmasıyla üretici güçlerini geliştirerek birden öne çıkıp dünya pazarlarında daha fazla nüfuz, daha fazla pazar payına sahip olabilmek için o ana kadar varolan statükoyu sarsar hale gelebilir. Nitekim şu an Türkiye’nin içinde bulunduğu sürecin anlamı da budur. Türkiye son on yılda çok önemli bir gelişme ivmesi yakalamış, şu an geldiği yer itibariyle artık kendisine biçilen statükonun içine sığamaz hale gelmiştir. Uluslararası sistem tarafından tanınan sınırlarıyla, tarihi ve coğrafi derinliğinin belirlediği varoluş alanı arasındaki çelişki onu kaçınılmaz olarak kendi özüne dönmeye, “stratejik bir zihniyetle” kaybettiği “kimliğine” tekrar sahip çıkmaya zorlamaktadır.

Şu satırlar ona ait:

“Ulus devlet olgusunun uluslararası sistemin ana unsuru haline gelmesi ile birlikte bir siyasi topluluk olan **ulus**, bu topluluğun egemenlik şeklindeki örgütlenmesi olan **devlet** ve siyasi egemenliğin yayıldığı alanı kapsayan **ülke** kavramları içiçe geçen bir iç anlam bütünlüğü ve bağımlılığı kazanmışlardır. Coğrafi alanların, egemenlik

nesnesi olarak devletler arasında bölüşülmesi ve bu bölüşümün bir uluslararası hukuk normu haline dönüşmesi modern **SINIR** kavramının temelini oluşturmaktadır. Bu açıdan sınır kavramı, bir siyasi topluluğun etkinlik alanı açısından bir içe dönük egemenliği tanımlayan pozitif, diğeri dışa dönük egemenlik sınırını tanımlayan negatif olmak üzere iki anlam alanı oluşturmaktadır..

“..Bir toplumun kültürel ve tarihi birikimi ile desteklenen **jeopolitik ön-hatlar** ise bir toplumun uluslararası vizyonunun şekillenmesinde önemli rol oynarlar. Mesela Alman kimliği ve Kutsal Roma-Germen tarihi ile dokunan Alman stratejik zihniyetinin öngördüğü jeopolitik ön-hat ile fiili/hukuki Almanya sınırları arasındaki farklılaşma geçmişte iki dünya savaşına sebep olmuştur. Aynı farklılık II.Dünya Savaşı’ndan sonra ise barışçı yöntemlerle AB’nin ilk oluşturucu etkenleri arasında yer almıştır..”
(a.g.e.s.18)

“Bazı ülkelerin **merkezi alanları, jeopolitik/jeokültürel hatları ve hukuki sınırları** arasında tabii bir uyum ve dış dünya ile tabii bir ayırım çizgisi bulunmaktadır. Bu ülkelerin en tipik misalleri İngiltere ve Japonya gibi **ada ülkeleridir**. Bu ülkelerin ada konumu kendi merkezi alanlarını tanımlamalarını kolaylaştırırken, komşu kıta içindeki stratejik dengelere ayarlı politikalar bu merkezi alan ile komşu kıta arasındaki ilişkilerin belirlenmesini sağlamaktadır..
(a.g.e.s.20)

“..Türkiye’nin sabit bir verisi olan Osmanlı tarih mirasının Soğuk Savaş dönemindeki ağırlığı Soğuk Savaş sonrası dönemde önemli bir değişim geçirmiş ve Türkiye’nin gerek Balkanlar’da gerekse Kafkaslar’da çok daha aktif bir dış politika yapımına yönelmesine yol açmıştır. Son on yıl içinde Türkiye’nin gerek Balkanlar gerekse Kafkaslar’da müdahil olduğu birçok bölgesel mesele temelde bu tarih mirasının izlerini taşımaktadır.

Bu bölgelerdeki Osmanlı bakiyesi unsurlar, ortaya çıkan jeopolitik boşluğun doldurduğu baskılarla tarihi güvenlik alanı olarak gördükleri Balkanlar/Anadolu eksenli Osmanlı merkez alanına (Heartland) yönelmişlerdir. Asrın başında Osmanlı tarih mirasından yeni tanımlara dayalı bir ulus-devlet olarak çıkan Türkiye Cumhuriyeti, asrın sonunda bu mirasın jeokültürel ve jeopolitik sorumlulukları ile tekrar yüzleşmek zorunda kalmıştır. Türk dış politikasına önemli yüklerle birlikte yeni ufuklar ve imkanlar da kazandıran bu sorumluluklar, önümüzdeki dönemde, Türk stratejik zihniyet ve kimliğinin yeniden şekillenmesindeki en belirleyici unsurlar olarak devreye girecektir”. (a.g.e.s.23)

“Yeni” ile “eski” arasındaki ilişki ne kadar ilginç değil mi, önce, “eskinin” içinden “yeniye” ait maddi gerçeklik ortaya çıkıyor; yeni doğan bu çocuğa ilişkin bilinç ise daima sonradan-geriden geliyor!..

Hani o II.Dünya Savaşı’nın bittiğinden haberleri olmadığı için halâ dağlarda saklanan Japon askerleri olayı vardı ya, aslında bu bir uç örnek tabii, ve de bir metafor aynı zamanda; çünkü aynı diyalektik bütün süreçler için geçerli bir oluşumu da simgeliyor. “Eskinin” içinden önce “yeniye” ilişkin maddi gerçeklik çıkıp geliyor. Onun bilinci ise daha sonra, o ancak elle tutulur bir gerçek haline geldikten sonra oluşuyor!..

Davutoğlu’na göre Soğuk Savaş dönemi bitince çift kutuplu dünya gitmiş onun yerine çok kutuplu yeni bir dünya ortaya çıkmıştır, o kadar!! Küreselleşme, küresel yeni bir dünya sisteminin ortaya çıkması falan onun için daha fazla bir anlam taşımıyor!. Dünya gene sadece, elementlerini “ulus devletlerin” oluşturduğu bir “uluslararası ilişkiler sisteminden” ibarettir. Gene o ulus

devletler arasındaki ilişki ve çelişkilerdir belirleyici olan, o kadar!. Bu anlamda bir yerde I. ve II.Dünya Savaşının öncesine dönmüş oluyoruz, olay budur!..

Peki kardeşim hiç mi şu soruyu sormuyoruz biz kendi kendimize:

Eski dünyada ulus devletler arasındaki ilişkilerde belirleyici olan, her devletin kendi pazar payını genişletmek için güçlü bir orduya dayanarak nüfuz bölgeleri oluşturmasıydı. Öyle ki, güce dayanılarak oluşturulan bu egemenlik alanları aynı zamanda onların ürettikleri malları rekabetin bulunmadığı bir ortamda tekel fiyatıyla satarak zenginleşebilmelerinin de maddi zeminini oluşturuyordu. Ama şimdi artık böyle bir durum yok. Bilimsel teknolojik devrime bağlı olarak bilginin demokratikleşmesi olayı tamamen değiştirdi. Dünya pazarlarında daha fazla paya sahip olabilmek için sermayenin güçlü bir ulus devlete ve orduya ihtiyacı kalmadı artık. Bu yüzden de sermaye ile ulus devlet arasındaki o kadim bağlar koptu. Küreselleşen yeni dünyada kim daha iyi kalitede malları daha ucuza üretebilirse onun borusu öter hale geldi. Bu, o kadar önemli bir olaydır ki, bütün uluslararası ilişkileri belirleyen temel etken budur şimdi. Hepsi bu kadar!..

Çok basit bir soru daha: Diyelim ki biz yeni bir bilgiye dayanarak yeni bir teknoloji geliştirdik ve belirli bir malı çok daha iyi kalitede, ve daha ucuza üretebiliyoruz; bu durumda o ürünü dünya pazarlarında satarak pazar payımızı genişletmemizin önünde bir engel var mıdır artık? Bu kadar basit olay!!

Ama daha önce bu işi yapamazdınız. Daha iyi kaliteyi daha ucuza üretseniz bile bunu özgür bir şekilde dünya pazarlarında satamazdınız. Orası İngiliz nüfuzuna dahil, burası Alman, öteki taraf Rus!..Dünya pazarları bu şekilde paylaşılmıştı ve de sizin bu pazarlara girerek oralarda malınızı satmanız, bir pazar payı elde etmeniz mümkün değildi. Siz de bunu bildiğiniz için Davutoğlu'nun yaptığı gibi "güç formülleri" üreterek önce güçlü bir devlete-orduya sahip olmaya çalışırdınız; öyle ki, bu gücün arkasında ilerleyerek söz sahibi haline gelesiniz!. Ama şimdi yok artık böyle bir durum, öyle değil mi? O halde nedir o "güç denklemleri" falan!!

Bu yeni dünyada bir tek güç denklemi vardır artık: kim daha fazla bilgiye sahipse o daha güçlüdür o kadar! İşte yeni güç denklemi budur, bundan ibarettir!

Bakın tekrar ediyorum: Yaşanılan yaşanılmıştır!. Olan her şey o an daha başka türlü olamayacağı için olmaktadır. Bu nedenle, hayat hiçbir şekilde sil baştan geriye dönerek yeniden yaşanamaz!. Kültür ihtilaline karşı "restorasyon"a evet, elimizden alınan değerlerimizi tekrar özgürce yaşayabilmemiz için onlara yeniden sahip çıkmamıza evet, tarihsel bilgi mirasımıza sahip çıkarak bugünü dünün zenginliğinin üzerine inşa etme çabasına evet; çünkü başka türlü gelişemezsiniz zaten. Geçmişine sahip çıkmadan yarınını inşa edemezsiniz!. Bütün bunlara tamam, bütün bu konularda Davutoğlu ile aynı görüşteyiz! Ama buradan hiçbir şekilde sil baştan geçmişe dönerek bıraktığımız yerden devam -II.Abdülhamid'den itibaren devam- sonucu çıkmaz, çıkamaz!!. Çünkü biz bunu istesek bile geçmişte bıraktığımız o dünya yoktur artık ortada!. Ve insanlar gibi toplumlar da ancak içinde yaşanılan dünyanın önlerine koyduğu paradigma içinde kimliklerini oluşturarak hayata tutunabilirler.

Şimdi, “tarihi ve coğrafi derinliğimize”-o “stratejik derinliğimize” bir de bu bilinçle, 21.yüzyıla damgasını vuran paradigmanın gözüyle bakalım isterseniz:

Davutoğlu diyor ki, “Kudüs’ün son özgürlük dönemi bizim dönemimizdir. Kudüs bize Hazreti Ömer’in emanetidir. Kudüs bize Yavuz Sultan Selim’in, Kanuni Sultan Süleyman’ın emanetidir. Kudüs bize son Osmanlı askerinin emanetidir. Herkes unutsa Kudüs bizim devamımızdır, bizim devamımız olmaya ebediyen devam edecektir. Kimse bir Türk’e dönüp de ‘Kudüs senin davan değildir’ diyemez..” Davutoğlu kitabında Kudüs’ün yanına Balkanlar’dan Kuzey Afrika’ya ve Kafkaslar’a kadar olan Osmanlı’nın hinterlandı-arka bahçesi- diğer bölgeleri de katarak Kudüs için söylediklerini bütün bu alanlar için de tekrarlıyor!. **Yani demek istiyor ki, bu bölgeler, bu bölgelerde yaşayan halklar hep bize ata yadigarıdır. Buralar için biz bir dış faktör-dış dinamik unsur değiliz. Bütün bu coğrafyada belirli bir tarihi hep birlikte yaşadık. Varoluşumuzun “stratejik derinliğini” birlikte oluşturduk. Bizi birarada tutan “stratejik zihniyetimiz” de bu zemin üzerinde ortaya çıktı..**

DIŞ DİNAMİK-İÇ DİNAMİK MESELESİ, “STRATEJİK DERİNLİĞİMİZ”-”STRATEJİK ZİHNİYETİMİZ!..

Dikkat ederseniz olay tam bu noktada somutlaşıyor!. Ata yadigarı “stratejik zihniyetimize” sahip çıkan bir “siyasi iradenin” yapacağı “stratejik bir planlamayla” yeniden “stratejik derinliğimize” sahip çıkmalıyız falan derken Davutoğlu’yla aramızdaki düşünce-anlayış farkı tam bu noktada kendini açığa vuruyor!

Olay şudur: Tamam, bundan yüz yıl öncesine kadar şu an eski Osmanlı coğrafyasında mevcut devletlerle, halklarla birlikte belirli bir tarihi birlikte yaşamışız. Bu birlikteliğin zamanında nasıl oluştuğunu- fetih olayını- falan da tartışmıyoruz şu an, bütün bunları daha önce ele almaya çalıştık. Sonra, “Osmanlı gerçeği” tarih sahnesinden silinmiş. Nüfuz ve pazar alanlarını genişletmek için kendi aralarında savaşan emperyalist ülkeler Osmanlı mülkünü güç dengelerine göre bölüşmüşler ve buralarda her biri birer toplum mühendisliği harikası olan, dizginleri kendi ellerinde (gerçekte ulus devlet falan olmayan) yapay “ulus devletlerin” ortaya çıkmasına yol açmışlar. Bütün bunların hepsi bir gerçek. Peki şimdi aradan yüz yıl geçtikten sonra olaya nasıl bakmak gerekiyor? **Bu noktada iki yaklaşım sözkonusu olabilir. Birincisi Davutoğlu’nun yaklaşımı. Özetle şöyle bakıyor o probleme:**

Her ne kadar daha sonra bölünmüş-parçalanmış olsa da, buralarda uluslararası sistem tarafından sınırları tanınan birçok farklı devlet ortaya çıkmış olsa da, belirli bir tarihi birlikte yaşadığımız, ortak bir kültüre sahip olduğumuz için geçmişten kalan mirasın “merkez ülkesi” olarak biz hiçbir şekilde bu coğrafyada dış faktör değiliz. Bu nedenle, bizim için bu bölgede yer alan ülkelerin iç işlerine karışıp karışmamak diye birşey sözkonusu olamaz; çünkü biz otomatikman onların iç dinamiklerine dahil bir unsuruz!!.

Ben olaya böyle bakmıyorum tabii!. Ama “tamam” diyorum ben de, “ortak bir tarihimiz, kültürel olarak ortak yanlarımız var, bunlar açık; bu coğrafyada son yüz yılda olup bitenler konusunda da aramızda bir görüş ayrılığı yok. Hatta, yüz yıl sonra bugün (aynen Türkiye’nin kendi içinde yaşadığı gibi) bütün bu bölgelerde de bir “restorasyon” sürecinin yaşanması, bizleri biz yapan ortak tarihi ve kültürel değerlerimizin ortaya çıkarılması zorunluluğu da ortadadır; bu konularda Davutoğlu ile aynı görüşteyiz. Ama, öte yandan, şurası bir gerçektir ki, artık bu coğrafyada her biri kendi içinde şu ya da bu şekilde farklı işleyişe sahip, sınırları uluslararası sistem tarafından tanınmış -“dünya beşten büyüktür” diyerek biz onu yetersiz olduğunu ilan etsekte- farklı ülkeler var. Bu nedenle, varolan objektif koşulları ve 21.yüzyıl

paradigmalarını da dikkate alarak artık biz kendimizi bütün bu coğrafyada bulunan ülkelerin iç dinamiklerine dahil olarak göremeyiz.

Bu ülkelerle olan ilişkilerimizin iki yanı olmalıdır. Bir yandan ortak tarihi ve kültürel bağlarımızın altını çizerek bunları ekonomik bütünleşme süreçleriyle daha da güçlendirme yoluna giderken, diğer yandan da, farklı ülkeler-sistemler olduğumuz gerçeğini unutmadan bunlarla olan ilişkilerde onların iç işlerine karışan biri olarak değil, onların iç dinamiklerine destek olmaya çalışan dış dinamiğe dahil bir unsuru-bir dost olarak devrede olmalıyız.

İsterseniz önce olayı-iç dinamik, dış dinamik olayını-teorik boyutlarıyla, informasyon işleme teorisi açısından bir ele alalım, sonra da bütün bunlar pratikte ne anlama geliyor gene ona dönelim:

Toplumunu bir informasyon işleme sistemi olarak düşündüğümüz zaman²⁶ sistemin işleyişini şöyle açıklayabiliriz: Her durumda, dışardan-çevreden-gelen madde-enerji-informasyon sistemin “girdisi” olarak sistemin içinde kayıt altında olan bilgiyle değerlendirildikten sonra ortaya çıkan sonuçlar sisteme ait motor unsurlar tarafından işlenir ve sistemin “çıktısı” olan ürün haline dönüştürülür. Burada dış dinamik, madde-enerji-informasyon şeklinde sisteme dışardan etkide bulunan unsur olup, iç dinamik de, dışardan gelen bu etkiyi-ki bunlar sisteme alındıkları anda onun için işlenmesi gereken birer “hammadde” konumundadırlar - değerlendirip işleyerek bunları sisteme özgü bir ürün-sentez-haline getiren sisteme ait unsurlardır. Bütün sistemlerin-bu arada bir sistem olarak toplumun da-kendi doğal varoluş süreci içinde işleyiş-değiştirirken değişme- mekanizması budur.

Ama bir de bunun dışında sadece dış dinamiğe bağlı olarak-onun sistem üzerine uygulayacağı güce, kuvvete bağlı olarak- gerçekleştirilen “değiştirme”-“değişim” olayı vardır!. Bu durumda, dışardan sisteme etkide bulunan unsur sistem açısından bir dış dinamik faktörü olmanın ötesine geçer ve sanki sisteme ait bir unsurmuş gibi sistemin içindeki “işleme-değerlendirme-gerçekleştirme”- faaliyetini de dikte etmeye, ona bizzat katkıda bulunmaya başlar!.

Dikkat ederseniz bu durumda “girdi” ile “çıkıtı” arasında “inkarın inkarını” gerçekleştiren diyalektik bağ ortadan kalkıyor ve “girdi” “çıkıtı” da belirleyen bizatihi bir faktör haline geliyor!. Ki bu da, sistemin kendi içindeki işleyiş-varoluş mekanizmasını ortadan kaldıracığı için, son tahlilde, onun kendi varlığını-kimliğini bile üretemez hale gelmesine neden olur. Dış dinamiğe bağımlı sisteme yabancı bir kimlik ortaya çıkar!..

Bu diyalektiği kavramak çok önemli. Aradaki farkın pratikte ne anlama geldiğini görmek için isterseniz şimdi Türkiye'nin Mısır ve Suriye'de yaşanan devrim süreçleriyle olan ilişkisini ele alalım. Arada o kadar ince bir çizgi var ki, yukarda ele almaya çalıştığımız yaklaşım farkı ilk bakışta gözden kaçabiliyor.

Önce Suriye olayını ele alalım: Tamam, olaya başlangıçta Türkiye olarak çok iyi girdik. Demokrasi mücadelesinin yanında olduğumuzu gösterdik ve reform yapması, sistemi demokratikleştirmesi için de Esed'i teşvik ettik. Ama bu arada yapmamız gereken çok önemli bir şey eksik kaldı. Muhalefete de demeliydik ki, “bakın biz sizi destekliyoruz, ama bu destek yanlış anlaşılmasın. Siz ayrı bir ülkesiniz ve kendi problemlerinizi barışçı bir şekilde kendi aranızda çözmek zorundasınız. Sakın bize güvenerek hiçbir şekilde sürecin demokratik mücadele-işleyiş sınırlarını aşmayın, bu işin başka çaresi yoktur, barışçı yollardan ayrılırsanız bizi de yanınızda bulamazsınız!”. Bu konuda yeteri kadar açık olabildiğimizi düşünmüyorum ben. **Buraları “aslında bize ait ata yadigarı coğrafyalar” olarak gördüğümüz için, Libya olaylarının da etkisiyle, “Batı’lı ülkeler burada da direnişe**

²⁶ <http://www.aktolga.de/m19.pdf>

sahip çıkarak insiyatifi ele geçirecekler, aman onlardan geri kalmayalım” diye düşünerek, “her ne olursa olsun direnişin arkasında olduğumuz” mesajını verdik ki, işte bu da muhalefetin kendi gücünü aşan bir kalkışma içine girmesine-en azından psikolojik destek sağladı. O dönemde Batı’nın da işin içinde olduğunu, muhalefeti desteklediğini düşünürsek, bu durumda, muhalefet cephesini oluşturan güçler de, “arkamızda koskoca Amerika, Avrupa var, Türkiye de bizi destekledikten sonra daha ne duruyoruz” diyerek, sözkonusu dış dinamik unsurlarını neredeyse iç dinamiğe ilave bir etken olarak ele almaya başladılar ki, bu da sonunda Esed’in işine geldi!. Onun, sistemi dışardan gelen etkilere karşı koruyucu bir güç olarak ortaya çıkmasına yardımcı oldu!. Esed, daha sonra, “demokratik mücadele” diyerek yola çıkan rakiplerini onları silaha başvurmayaya zorlayarak provoke etmeyi denedi, onlar da “başka çaremiz kalmadı ne yapalım” mantığıyla Esed’in oyununa gelerek silaha sarılma hatasını işlediler!. Halbuki, süreç daha basit bir gösteri düzeyindeyken bile insanların üzerine ateş açtırarak Esed onları güçlü olduğu alana- devletin alanına çekmeye çalışıyordu. Muhalefet, nasıl olsa arkamda güçlü bir dış destek var diyerekten kendine olan aşırı güvenle bunu göremedi ve oyuna geldi..

Ben eminim ki, eğer daha işin başında Türkiye onları uyarabilseydi, “kesinlikle silaha başvurmayın yoksa yalnız kalırsınız” gibi radikal anlamda barışçı bir tutum takınabilseydi işler çok farklı olabilirdi. **Ama bizim kafamızın içindeki o, “buralar bize ata yadigarı, şimdiye kadar emperyalistler arada bir duvar oluşturmuşlardı, şimdi onlar da bu işin arkasında olduğu için arada engel kalmadı; aman geç kalmayalım, yoksa bu sefer de demokrasi şampiyonu kesilerek araya başka bir duvar örüverirler ve biz gene açıkta kalırız” anlayışı, “devrim kaçıyor” anlayışıyla birleşince cumburlop işin içine girdik!. Sonra onlar-Batılılar- aradan çekiliverince de dünya bizim başımıza yıkılmış oldu tabii!**

Mısır konusu da öyle: Tamam, burada ortada bir seçim süreci vardı ve biz de bunun- seçim sonuçlarının arkasında durduk, bu doğruydü; ama örneğin bir Mısır’la bir Türkiye’nin demokrasi mücadelesi deneyimlerinin farklı olduğu konusunda Mısırlı devrimcileri uyararak onlara daha dikkatli olmaları gerektiğini-demokratik bir muhalefet cephesi oluşturarak daha uzlaşmacı bir politika izlemeleri gerektiğini söyleyebilirdik!. Yaklaşan tehlike konusunda onları uyarma görevini yerine getirebilirdik!. Ne de olsa, bizim arkamızda bir 27 Mayıs, bir 12 Mart, 12 Eylül ve bir 28 Şubat deneyleri vardı ve biz bütün bu süreçlerin içinde kazandığımız deneyimlerle zenginleşerek geliyorduk ; ama Mısır öyle değildi ki! İşte, biz bu ayırımı yaparak göz göre göre gelen darbe konusunda Mısırlı kardeşlerimizi uyaramadık!. **Kendimizi resmen oradaki süreçle bütünleştirdik. “Tarihi ve coğrafi derinliğimize” “stratejik bir zihniyetle” baktığımız zaman arada ayrı gayrı yoktur, “bizler hep aynı gövdenin dallarıyız” falan diyerek, “biz”-“onlar” ayırımı yapmadan, bu coğrafyada olup biten herşeyi tek bir bütünün içindeki süreçlermiş gibi ele aldık!. O zaman da tabii dış dinamik, iç dinamik diye birşey kalmadı ortada, bunların hepsi birbirine karıştı. Bu durumda, arkasında Türkiye’deki bütün o demokrasi mücadeleleri deneyimleri de bulunduğu için bir Erdoğan’ın Gezi olayları karşısındaki uzlaşmaz duruşu Türkiye’de sürecin daha da ileri giderek bir darbeye sonuçlanmasının önüne geçebilirken, aynı duruşu Mısır’da model olarak alan Mısırlı devrimciler darbecilerin işini kolaylaştırmış oldular!. Çünkü Mısır’da Erdoğan’ın jakoben duruşu değil Gannuşi’nin duruşu örnek olmalıydı!..**

“STRATEJİK DERİNLİĞİMİZİN” DERİNLİĞİ!..

Bugün, STRATEJİK DÜŞÜNCE ve ZİHNİYET BAZINDA DERİNLİK, tarihi zenginliğimizle küreselleşme sürecinin önümüze koyduğu dinamikleri 21.yüzyıl paradigması ışığında bütünleştirerek içselleştirebilmekten geçiyor. Kafamızdaki 20.yy kalıntısı-özünde milliyetçi olan-ulus devletçi paradigmaları bir yana bırakarak, bunları, bu yeni zemin üzerinde ileriye dönük bir şekilde

gözden geçirip yeni düşünceler üretebilmekten, bilgi toplumu haline gelme yolunda bilgi üretimine yönelik yeni “STRATEJİK PLANLAR” yaparak bunları hayata geçirebilmekten geçiyor!..Eger bunu yapmaz da eskiyi ihya ederek- “restore edip”-100 yıl önce kaldığımız yerden devam edebileceğimizi sanırsak yanılırız!..Bu satırları Davutoğlu’nun “güç formülünde” “stratejik zihniyetle” birlikte “çarpan etkisine sahip” olarak nitelendirdiği “siyasi irade”ye ithaf ediyorum!..

Önce bir noktada anlaşmamız lazım:

İçinde bulunduğumuz küreselleşme sürecinde yeni bilgilere sahip olarak daha iyi kalitede malları daha ucuza üretir hale gelmediğimiz sürece, ağızımızla kuş tutsak, her gün “stratejik derinliğimizden”, “şanlı tarihimizden” bahsetsek, “stratejik bir zihniyetle” yapacağımız “stratejik planlardan” bahsetsek, “siyasi iradeye” övgüler düzerek “atalarımızdan bize yadigar kalan coğrafyada” “stratejik” bir güç haline gelebilir miyiz? Evet, ya da hayır deyin bana!!

Peki o zaman, bir soru daha:

Bugün, bütün bunları gerçekleştirebilmek için "restore" edilmiş -eskinin küllerinden yeniden yoğrularak yaratılmış-daha geniş bir coğrafyaya yayılan antika bir ulus devlet projesine gerek var mıdır? Herşey bir yana, bu saatten sonra o eski Osmanlı topraklarını “yenilenmiş bir stratejik zihniyetle” bile olsa yeniden fethetmek-biraraya getirmek mümkün müdür? Yok eğer değilse, bundan sonra ne yapılacaksa ancak 21.yüzyıl paradigması içinde kalınarak yapılabilecekse o zaman kendi kendimize gaz vererek niye boşuna harcıyoruz ki enerjimizi? Oturupta, “biz ne yapmalıyız, nasıl yapmalıyız da bilgi toplumuna giden yolda daha da hızlanabilelim” diye düşünmek varken, “nasıl bir eğitim sistemine sahip olmalıyız ki yeni bilgiler üreten nesiller yetiştirebilelim” diye zihnimizi yormak varken, eğitimde “Kemalist nesiller yetiştirme” amacının yerine “İslamcı nesiller yetiştirmeyi” koyarak sil baştan yeniden ideoloji kokan bir dünyanın içinde kaybolup gitmenin anlamı nedir?

Hiç uzağa gitmeye gerek yok, önümüzde durupduran Suriye örneğine dönelim gene ve bundan on iki yıl önce Suriye ile aramızdaki ticaret hacmi ne idi, sonra bir de savaş başlamadan hemen önce ne duruma gelmişti ona bir bakalım? Öncesi bir yana da, savaş başlamadan evvel bu rakamın 15 milyar dolara çıktığını hepimiz biliyoruz. Benzer bir durum Mısır için de sözkonusu idi. Türkiye, gelişen üretici güçleri ile aradaki ortak tarihi ve kültürel bağları da kullanarak (Davutoğlu’nun deyişiyle “stratejik derinliğini” de kullanarak) buralarla çok güzel, örnek ilişkiler geliştiriyor, giderekten buralarda da yerli bir burjuvazinin güçlenmesi yolunda mesafe kaydedilmesine katkıda bulunuyordu. **Çünkü, bugün artık meseleye böyle bakmak gerekiyor. Her ülke kendi değişimini kendi iç dinamiklerini geliştirerek yaparken, sen de dış faktör olarak, bu iç dinamiklerle olan bağlantıların sayesinde “güç” unsuru haline gelebiliyorsun. Dış etken ancak iç dinamığe dahil unsurlarla işbirliği yaparak içsel bir güç haline gelebiliyor. 21.yüzyılın mantığı budur, küreselleşme sürecinin diyalektiği budur. Bir yanda halâ varlığını sürdüren 20.yüzyıl kalıntısı bir ulus devletler sistemi, ama hemen bunun yanında-bununla içiçe de, o ulus devletlerin güneşin altındaki kar gibi eriyerek yok olmaya başladıkları bir küresel bütünleşme süreci..Böyle bir ortamda sen tek yönlü politikalar üreterek yol alamazsın artık!. Yapacağın o “stratejik planlar”, “stratejik bir zihniyetle” üreteceğin politikalar, “güç üretme”, “güçlü olma” anlayışları, “siyasi iradeye” yüklenen olağanüstü “anımlar”, aynı anda, hem uluslararası ilişkiler sistemi gerçeğine uygun olmalı, ama hem de onun inkarı olarak gelişen küreselleşme sürecine..Yani, aynı anda**

hem kendi ulusunun çıkarlarını düşüneceksin, hem de onun diyalektik anlamda yok oluşunun yolunu açacaksın!. Türkiye gibi daha yeni yeni, “uluslaşırken küreselleşme” sürecini de birlikte yaşayan bir ülkede bunun ne kadar zor bir iş olduğu ortadadır²⁷, ama bunun başka da yolu yok, yani, “hayır ben bu oyunu oynamıyorum benim yolum başkadır” diyemezsin!!

PEKİ O ZAMAN NE YAPMAK LAZIM?..

“atalarımızdan bize miras kalan” o “stratejik zihniyeti”-o devrimci ruhu- bugünün gerçekliğiyle nasıl bağdaştıracağız?

İşte tam bu noktada şimdi bu soru çıkıyor ortaya! Madem ki insanlar ve toplumlar kendi tarihlerinin ürünüdürler, yani biz istesekte istemesekte içimizde belirli bir tarihsel derinliği taşıyarak varoluyoruz, bu durumda, atalarımızdan bize miras kalan o bilgi temelini bugünün gerçekliği içinde 21.yüzyıl paradigması yönünde nasıl kullanmamız gerekiyor? Bugün, bilgi toplumuna ulaşabilmek için nasıl bir “stratejik zihniyete” sahip olmalıyız ki, amaca uygun “stratejik planlar” yapabilelim?

Bütün o insanlık macerasını toprağa düşen bir tohumun başına gelenlere benzetirsek, nasıl ki o tohum çevreden gelen madde-enerji-informasyonu kendi içinde değerlendirip işleyerek diyalektik anlamda kendi inkârını yaratıyor ve bitkiye, oradan da meyvaya durarak yeni bir tohuma dönüşüyorsa, insanlık macerasının diyalektiği de özünde aynıdır.

İlkel komünal-sınıfsız bir toplumdaki başlayan yolculuk, üretici güçlerin gelişmesiyle birlikte, aynen o tohumun bitkiye dönüşmesi örneğinde olduğu gibi kendi diyalektik inkarı olarak sınıflı toplumlar sürecini yaratırken, o da gene aynı diyalektiğe tabi olarak bir üst düzeyde bilgi toplumuna-modern komünal sınıfsız topluma-dönüşme yolunda ilerlemektedir. Bu durumda, nasıl ki; yeni tohumun oluşumunu belirleyen bilgi toprağa düşen o ilk tohumun içindeki bilgi ile daha sonra buna eklenen bilgilerin toplamıyla ortaya çıkıyorsa²⁸, toplumsal düzeyde bilgi toplumuna ilişkin toplam bilgi de, ilkel komünal toplumun bilgi temeliyle daha sonra üretilen bilgilerin toplamıyla ortaya çıkacaktır²⁹. Bu nedenle, modern sınıfsız toplumun bilgi temelini erişebilmek için mutlaka o ilk bilgi hazinesini yeniden bilince çıkararak işlevsel hale getirebilmeliyiz. İşte kritik nokta burasıdır. **Atalarımızın “stratejik zihniyetinin” içinden çıkıp geldiği “tarihsel derinliğimizin” derinliklerine inerek orada oluşan kimlik bilgilerini bugünün modern komünal insan bilincinin oluşumunda ilkel ama esasa ilişkin bir bilgi temeli olarak kullanabilmeliyiz. Bugünün gerçekliği içinde “stratejik derinliğimizin” derinliği bundan ibarettir!.**

Ne demek mi istiyorum? Atalarımızdan bize miras kalan bilgi temelini ve o temel üzerinde yükselen stratejik zihniyeti 21.yüzyıl koşullarında bilgi toplumuna-modern sınıfsız topluma-giden yolda bir üst düzeyde nasıl mı yeniden üretebiliriz? O zaman aşağıdaki çalışmaya dönmeniz gerekecektir:

“NAMAZ’IN DUA’NIN VE HER İŞE „BİSMİLLAH“ DİYEREK BAŞLAMANIN DİYALEKTİĞİ

²⁷ <http://www.duzceyerehaber.com/Munir-AKTOLGA/15300-Uluslasirken-kuresellesmek>

²⁸ Bu konuda daha geniş bilgi için www.aktolga.de 1. Çalışma

²⁹ Bu konuya ilişkin olarak da www.aktolga.de 5. Çalışma’ya bakılabilir..

-BU EVRENDE VAROLAN HERŞEY-HER VARLIK, HER AN KENDİNCE BİR NAMAZ VE DUA HALİNDEDİR! İNSANIN GÖREVİ BU HALİ BİLİNCE ÇIKARARAK, DOĞA'NIN BİLGİSİNİ ÜRETMEKTİR!.. <http://www.aktolga.de/m37.pdf>

Kısacası, “ecdadımız” dediğiniz o Sultanlara-Padişahlara ilişkin sınıflı toplum bilgilerini biz özümstedik, onun içinden çıkıp geliyoruz zaten; geriye kalan posayı ise sizlere bırakıyoruz, bizim ecdadımız, Horasan erenleri tasavvuf bilgini atalarımızdır. Onların ilkel sınıfsızlığa ilişkin bilgi temeli bugünün içinde yeni tipten modern bir “stratejik zihniyet” üretebilmemiz sürecinde bizim için yeterlidir!..

ŞİMDİ SIRA GELDİ, BÜTÜN BU ELEŞTİRİLERDEN SONRA NEDEN HALÂ AYNI NOKTADA, “ELEŞTİREL DESTEK”, YA DA “EVET AMA YETMEZ” NOKTASINDA DURDUĞUMUZA?..

Evet, şimdi soru budur! Yapılan bütün bu açıklamalardan sonra AK Parti iktidarına karşı duruşumuz neden halâ “eleştirel destek”, ya da “evet ama yetmez” noktasındadır, bu bir çelişki değil midir”?

“Hayır değildir”!. Şunu unutmayalım, halkımızın-benim de- AK Parti’ye, Erdoğan’a ve bugün de Davutoğlu’na verdiğimiz destek herşeyden önce halâ eski “devletçi-Kemalist” statükoya, ve onunla kolkola olan her türlü antika “paralel yapıya” karşı verilen mücadelede açılan kredi ile ilgilidir. Bütün ideolojik saplantılarına ve yalpalamalarına rağmen, onların bugün halâ, durdukları yer itibariyle, **tarihsel gelişim sürecinin ana yatağını** temsil ediyor olmalarından dolayıdır. Yani biz, oryantalizmle bağlantılı bir kültür ihtilalinin ürünü olan, toplum mühendisliği harikası yapıya karşı-eski Türkiye’ye karşı- yeni Türkiye duruşu için oyumuzu verdik onlara!..Bu bir!..

İkinci nokta da şudur:

Diyebilirsiniz ki, “peki ama bütün bu çalışma boyunca kıyasıya eleştirdin, şimdi bu eleştirileri nereye koyuyorsun”?

Örneğin, diyorsun ki; “bu insanların dünyası halâ 20.yüzyılın dünyası, kafalarında halâ 20.yüzyılın milliyetçi paradigmaları var. Herşeyi halâ Kapitalizmin Gelişmesinin Eşit Oranda Olmaması Kanununa göre değerlendiriyorlar. Bu bağlamda, onların gözünde bugünkü Türkiye ile bir zamanların yükselen gücü Almanya arasında hiçbir fark yok. Davutoğlu Hitler’i sadece “yanlış bir siyasi iradeyi” temsil ettiği için eleştiriyor!. Bu anlayış tehlikeli değil midir? “Stratejik derinliğimiz”, “zihniyetimiz” falan derken aslında bunların niyeti de bir zamanların Hitlerci Alman burjuvazisi gibi pazar paylarını-nüfuz alanlarını daha da genişletmek için ideolojik bir zemin yaratmak değil midir”?

Bakın açık söylüyorum, “olabilir”!! Yani, bir Erdoğan’ın-Davutoğlu’nun AK Partililerin temsil ettikleri Anadolu burjuvalarının gönlünde de mutlaka bu türden hayaller yatıyordu!. “Ortak tarih, zihniyet, coğrafya” falan derken onların da 20.yüzyıl paradigmasına uygun rüyalar görmediklerini kimse iddia edemez!! İsterseniz “çocuktan al haberi” misali “Başdanışman’ın şu yazdıklarını bir okuyun!³⁰ Ne de olsa bu insanlar daha yeni yeni Anadolu’daki kabuklarından çıkarak dünyaya açılıyorlar. Onlardan bir anda 20.yüzyılı atlayarak 21.yüzyılı kavramalarını beklemek doğru olmaz?

³⁰ <http://haber.stargazete.com/yazar/turkiye-nereye-gidiyor/yazi-985363>

Ama bütün bunlara rağmen ben gene de ortada bir tehlike görmüyorum!

Görmüyorum, çünkü bu türden safsataların-hayallerin- 20.yüzyıl kalıntısı rüyaların artık hiçbir anlamının kalmadığını düşünüyorum!. Ne olur, en fazla bir süre kafalarında bu türden hayali ideolojik senaryolarla yol almaya çalışırlar-toplum mühendisliği yapmaya çalışırlar onlar da, ama sonra, önlerine çıkan engelleri gördükçe, ya da kafalarını bunlara tosladıkça-oluyor da zaten bu türden şeyler!- raydan çıkan treni tekrar yoluna geri döndürmek zorunda kalırlar! NEDEN MI, nasıl mı bu kadar kesin konuşabiliyorum, neye mi güveniyorum?

Şu soruya cevap verelim:

Bakın çok açık söylüyorum, eğer o zaman da bugünkü koşullar geçerli olsaydı, yani, dünya pazarlarında daha fazla pay elde edebilmek için daha iyi kalitede malları daha ucuza üretebilmek ilkesi o zaman da geçerli olsaydı bir Hitler ortaya çıkar mıydı- çıkabilir miydi ortaya? Çok açık, **ÇI KA MAZ DI!** Nedeni ortada: O dönemde nüfuz bölgelerini genişleterek dünya pazarlarındaki pazar payını arttırabilmek için arkanda güçlü bir ulus devlete ihtiyacın vardı, olmazsa olmaz bir koşul olarak onun askeri gücüne dayanmak zorundaydın, bitti!!. İşte bir Hitler Almanya'sını yaratan maddi koşul-ön koşul- budur. 20.yüzyılın uluslararası ilişkiler dünyasında geçerli paradigma bu idi o zaman. Yani öyle, sen daha fazla bilgiye sahipmişsin de, buna dayanarak daha iyi kalitede malları daha ucuza üretebiliyormuşsun da (!) bunları kimse takmazdı o dönemde!!. "Gücün" ne ise, dünya pazarlarındaki payın da ona göre belirleniyordu o kadar!.

Diyeceksiniz ki, ama bak "liberaller" ve "solcular" böyle konuşmuyorlar!!. Onların gözünde bir Erdoğan ya da Davutoğlu'nun Hitler'den farkı yok! Buna ne diyeceksin?

Çok açık: Onlar da halâ 20.yüzyılda yaşıyorlar, olaylara ve süreçlere onlar da halâ oradan-20.yüzyıldan bakıyorlar da ondan!! Halâ herşeyi 20.yüzyıl paradigması içinde görüyorlar, o döneme özgü ideolojik bir mantıkla değerlendiriyorlar da ondan!!.

Ben diyorum ki, madem ki şimdi durum esasa ilişkin olarak farklıdır, yani maddi olarak değişmiş bir dünya vardır artık ortada, o zaman bırakın Erdoğan'ı, ya da Davutoğlu'nu, onlar da istedikleri kadar "ecdadımız" diyerekten o Sultanlardan, onların "stratejik zihniyetinden" falan bahsetsinler, ne olacak ki! Bakın, kendine "solcu", ya da "liberal" diyenler halâ ideoloji-"işçi sınıfı ideolojisi" satmaya kalkıyorlar da ne oluyor, bırakın herkes kurtlarını döksün ortaya!! "Erdoğan" da "Erdoğan", ya da şimdilerde "Davutoğlu" diye tutturuyorlar! Bu insanlar yüz yıldır canı yanmış olanları temsil ediyorlar! "RESTORASYON" diyorlarmış da, II.Abdülhamid ya da Necip Fazıl diyorlarmış!! Bırakın efendim desinler!! Ne olacak yani, Davutoğlu veya Erdoğan kendilerini II.Abdülhamidin yerine koymaya kalkıyorlar diye 21.yüzyılın küreselleşme sürecini yaşarken Abdülhamid mezardan çıkarak sil baştan herşeye bıraktığı yerden devam mı edebilecek!! Yoksa, Erdoğan-Davutoğlu ikilisi kerameti kendinden menkul "güçlü bir siyasi iradeye" dayanarak tek başlarına (pardon, yanlarına Putin'i de alarak!!) "20.yüzyılın statüko güçlerine karşı savaş açıp" yeni bir savaşın-3.Dünya Savaşının galibi olarak yeni bir statükoyu mu oluşturabilecekler!! Son yüz yılda hep ikinci sınıf insan yerine koymuşsunuz bu insanları, bırakın efendim, onlar şimdi bir tür reaksiyonla kaybolan o kültürel kimliklerini yeniden bulmaya çalışıyorlar!. Bir tür toplumsal psikoterapidir bu yapılan!. Ortada yaşanılmış bir "geçmiş" var; üstelik halâ da aynı silahlarla tehdit ediliyor bu

insanlar. Onlar da buna karşı kendi ideolojik kalkanlarını falan öne çıkarıyorlar o kadar!. Buralardan birşey çıkmaz! İşin doğrusunu ortaya koyabiliyor musunuz siz ondan haber verin. Onlar öyle der, sen de dersin ki, “hayır bak, artık öyle değil böyledir”!..Unutmayalım ki, her düşünce ancak zamanı gelmişse maddi bir güç haline gelebilir. Daha başka bir deyişle, zamanı gelmiş bir düşüncenin önünde hiçbir güç duramaz..Korkmayın, Erdoğan bile olsa bu böyledir!!..

Bir örnek vereyim: Erdoğan diyor ki geçenlerde “hainler, nüfusumuzun artmasını engellemek için doğum kontrolü diye bir şey çıkardılar”!!..Tamam, “muhafazakar” bir insan doğum kontrolüne karşı olabilir, ama tutar da “hainler” diye başlarsan, o zaman sen bu işi ideolojik olarak ele alıyorsun demektir ve bu kabul edilemez! Ama dikkat ederseniz kimseden de pek tepki gelmedi, neden? Çünkü komik birşey bu, ne yani şimdi Erdoğan “doğum kontrolünü hainler icat ettiler” diyor diye insanlar doğum kontrolünden vaz mı geçecekler!!.. Aynen faiz konusundaki emir komuta anlayışına benziyor bu da!! Bakın kendisi bile itiraf etti bu konudaki başarısızlığını!! O kendi görüşünü söyler, sen de çıkar onu eleştirirsin!. Sonucu belirleyecek olan maddi hayatın gerçekleridir. Çünkü, bitti artık o kapalı dünyalar!. Güçlülerin her açıdan tekel egemenliği kurarak insaları güttüğü o sınırlar yok artık bugünkü dünyada!..

AMA??

Evet, olayın boyutları bu noktada kaldığı sürece bunlar-bütün bu ideolojik saplantılar-o kadar önemli değildir, ana duruş değişmediği sürece zamanla yanlışlar ayıklanır ve kervan yolunda devam eder!.. AMA tabi burada da bir sınır çizgisi var: Tamam, “stratejik zihniyetimiz”, “stratejik derinliğimiz” falan denilerek birşeyler yapılmaya çalışılıyor, bu ayrı da, ancak eğer iş, “efendim bizim stratejik zihniyetimize göre yaptığımız planlamanın içinde bu da var” denilerek, örneğin başka bir ülkeyi işgal noktasına kadar falan giderse o zaman olayın rengi birden değişiverir! Herşey bir yana, işte o zaman kendimizi bir anda “Dimyada pirince giderken evdeki bulgurdan da olma” noktasında buluveririz!!

Ama bakın, pratikte hiçte öyle olmadı değil mi!. Şu son Suriye olaylarını getirin gözünüzün önüne, “savaş” çılgınlıklarının atıldığı o günleri! Ne oldu peki? AK parti-Erdoğan ve Davutoğlu tam bir sağduyu örneği verdiler o zaman!. Ama onlar değil, tam tersine, “faşist” falan diye onlara saldıran o sağlı, sollu, milliyetçi o devletçi muhalefet cephesi yaptı savaş kışkırtıcılığını! Açık açık Türkiye’yi Suriye’ye sokmaya çalıştılar, öyle değil mi! Ama başaramadılar, neden peki, o kadar “ecdadımız” edebiyatına rağmen, o kadar “stratejik derinliğimizden-zihniyetimizden” bahsetmelerine rağmen neden bir Erdoğan, ya da Davutoğlu- hazır muhalefet de buna hazırken- savaş çılgınlıkları atarak “ecdadımızın” yoluna girmediler!?

Girmediler, çünkü onların asıl derdi bağcıyı dövmek değil, üzümü yemektir! İşte mesele burada! Bütün o 20.yüzyıl kalıntısı ideolojik kuruntularına rağmen onların en iyi bildikleri şey artık üzümün nasıl yeneceğidir!. Çünkü, el yordamıyla da olsa üzümü yemek için illa ki bağcının üzerine silahla gitmenin gerekli olmadığını gördü-görüyor onlar!.Tamam, bu “görüş” henüz daha bilişsel anlamda bilinçli bir görüş değil belki, ama neyin doğru, neyin yanlış olduğunu kendi tecrübelerinden biliyorlar!. Egemen Devlet sınıfının karşısında onları başarıya götüren yolun “sabır” olduğunu, öfkeyle kalkanın daima zararlı oturacağını, doğru olanın, problemi soğuk kanlılıkla “tereyağından kıl çeker gibi” çözmek olduğunu kendi pratikleri içinde öğrendiler!!..

Evet, Erdoğan ve Davutoğlu AK partisi belki henüz daha 21.yüzyıl paradigmasını tam olarak kavramış değil, onların yolculuğu henüz daha 21.yüzyıl yollarında bilinçli olarak yapılan bir yolculuk değil, şu an, daha çok pratik içinde el yordamıyla yol alarak ilerliyorlar; ama soruyorum ben şimdi bütün o devletçi cephe unsurlarına, var mı başka alternatifiniz? Siz ne yapmak istiyorsunuz? Bütün o “liberalleriyle” “solcularıyla” ve de “paralellerıyla” birlikte siz devletçi cephe unsurları siz nereye

götürmeye çalışıyorsunuz Türkiye'yi? Hadi AK Parti'yi düşürdünüz, ya sonrası? Hiç umutlanmayın, halkımız o yollardan geçti birkaç kere, devlet zoruyla hem de! Ve de aynı korku filmini bir kere daha görmeye hiç niyeti yok!..AK Parti kendi diyalektik inkârını yaratarak kendisinden daha ileri olanı yaratana kadar bu iş böyle gider!

Şimdi de AK Parti'nin daha ilerisi nedir diye mi soruyorsunuz? O zaman başa dönerek bu çalışmayı bir kere daha okumanızı öneririm!..